

ÍNDICE

2º ESO

Criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe	3
Grao mínimo de consecución para superar a materia	11
Procedementos e Instrumentos de avaliación.....	15
Criterios de cualificación e de promoción da materia.....	15

4º ESO

Criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe	17
Grao mínimo de consecución para superar a materia	29
Procedementos e Instrumentos de avaliación.....	35
Criterios de cualificación e de promoción da materia.....	36

2º BACHARELATO. HISTORIA DE ESPAÑA

Criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe	37
Grao mínimo de consecución para superar a materia	62
Procedementos e Instrumentos de avaliación.....	81
Criterios de cualificación e de promoción da materia.....	82

2º BACHARELATO. HISTORIA DA ARTE

Criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe	83
Grao mínimo de consecución para superar a materia	123

Procedementos e Instrumentos de avaliación.....	139
Criterios de cualificación e de promoción da materia.....	139

2º BACHARELATO. XEOGRAFÍA.

Criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe	140
Grao mínimo de consecución para superar a materia	168
Procedementos e Instrumentos de avaliación.....	184
Criterios de cualificación e de promoción da materia.....	184

2º ESO

Critérios de avaliación e estándares de aprendizaxe

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O medio físico				
b e f g	B1.1. Localización. Latitude e lonxitude.	B1.1. Localizar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou nunha imaxe de satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	XHB1.1.1. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	CAA CMCCT CD
b e f g h	B1.2. Características xerais do medio físico de España e de Galicia.	B1.2. Ter unha visión global do medio físico de España e de Galicia, e das súas características xerais.	XHB1.2.1. Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.	CAA CMCCT CD CCL
b e f g h	B1.3. Medio físico de España: relevo e hidrografía.	B1.3. Situar no mapa de España as unidades e os elementos principais do relevo peninsular, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos.	XHB1.3.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.	CAA CMCCT CD
			XHB1.3.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.	CAA CMCCT CD CCL
b e f	B1.4. Medio físico de Galicia: relevo e hidrografía.	B1.4. Situar no mapa de Galicia as unidades e os elementos principais	XHB1.4.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.	CAA CMCCT CD

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
g h		do relevo, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos.	XHB1.4.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.	CAA CMCCT CD CCL
b e f g h	B1.5. Clima: elementos e factores. Diversidade climática da Península Ibérica e de Galicia.	B1.5. Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego.	XHB1.5.1. Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.	CAA CMCCT CD CCL
			XHB1.5.2. Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.	CAA CMCCT CD
			XHB1.5.3. Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.	CAA CMCCT CD
b e f g m	B1.6. Diversidade de paisaxes. Zonas bioclimáticas da Península Ibérica e de Galicia.	B1.6. Coñecer os principais espazos naturais de España e de Galicia.	XHB1.6.1. Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.	CAA CMCCT CD
b e f g	B1.7. Medio natural e problemas ambientais en España.	B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias.	XHB1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas	CAA CMCCT CD CCL

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
h m ñ			e recursos da web directamente relacionados con eles.	
Bloque 2. O espazo humano				
b c e f g	B2.1. Poboación mundial: modelos demográficos e movementos migratorios.	B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións.	XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	CAA CMCCT CSC CD
			XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	CAA CMCCT CSC CD
b c e f g h	B2.2. Poboación europea: distribución e evolución.	B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación.	XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	CAA CCL CSC CD
			XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	CAA CMCCT CSC CD CCL
b c		B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa	XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	CAA CMCCT

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Objectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e f g h	B2.3. Poboación española: evolución, distribución e dinámica. Movements migratorios.	distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios.		CSC CD CCL
			XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	CAA CMCCT CSC CD CCL
b c e f g h	B2.4. Poboación de Galicia: evolución, distribución e dinámica. Movements migratorios.	B2.4. Analiza as características da poboación de Galicia, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios	XHB2.4.1. Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.	CAA CMCCT CSC CD CCL
b c e f g h	B2.5. Proceso de urbanización no planeta.	B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cidades mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións.	XHB2.5.1. Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.	CAA CMCCT CSC CD CCL
			XHB2.5.2. Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	CAA CMCCT CSC CD CCL

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b c e f g h	B2.6. A cidade e o proceso de urbanización europeo.	B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa.	XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	CAA CMCCT CSC CD CCL
			XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	CAA CMCCT CSC CD CCL
b c e f g h ñ	B2.7. A cidade e o proceso de urbanización en España e en Galicia.	B2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano.	XHB2.7.1. Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de medios de comunicación escrita.	CAA CMCCT CSC CD CCL
b c e f g h m	B2.8. Diversidade de medios naturais en España e en Galicia.	B2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular.	XHB2.8.1. Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.	CAA CMCCT CSC CD CCL
			XHB2.8.2. Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes	CAA CMCCT

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Objectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
ñ			virtuais ou analóxicos, que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.	CCL CD
b c e f g h m ñ	B2.9. Paisaxes no territorio español e galego.	B2.9. Identificar as principais paisaxes humanizadas españolas e galegas, e identificalas por comunidades autónomas.	XHB2.9.1. Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.	CAA CMCCT CSC CD CCL
b c e f g h m ñ	B2.10. Principais retos e problemas ambientais en España.	B2.10. Coñecer e analizar os problemas e os retos ambientais que afronta España, a súa orixe e as posibles vías para afrontar estes problemas.	XHB2.10.1. Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.	CAA CMCCT CSC CD CCL
Bloque 3. A historia				
f l ñ	B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.	B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.	XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	CSC CCEC

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
g l ñ	B3.2. Fontes históricas.	B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.	XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	CSC CAA
			XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	CSC CAA
l ñ	B3.3. Cambio e continuidade.	B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.	XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	CSC CMCCT
			XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	CSC CMCCT
f l ñ	B3.4. Tempo histórico.	B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	CSC CMCCT
l h ñ	B3.5. Vocabulario histórico e artístico.	B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.	XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	CSC CCL
g l	B3.6. Idade Media: concepto e as subetapas (alta, plena e baixa Idade Media).	B3.6. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e recoñecer a dificultade da falta de fontes históricas neste período.	XHB3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	CSC CAA

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a c d g l	B3.7. Caída do Imperio Romano en Occidente: división política e invasións xermánicas. Imperio Bizantino e reinos xermánicos.	B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos.	XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos	CSC CAA
a c d g l	B3.8. Feudalismo.	B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias.	XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	CSC
a c d f h l n	B3.9. Islam. Península Ibérica: invasión musulmá. Evolución de Al-Andalus e dos reinos cristiáns.	B3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais.	XHB3.9.1. Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior. XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	CSC CCEC CSC CCEC CMCCT CCL
g h l n ñ	B3.10. Reconquista e repoboación.	B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus.	XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiáns na Península Ibérica. XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.	CSC CAA CSC CCEC CCL

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
I	B3.11. Expansión comercial europea e recuperación das cidades. Crise da baixa Idade Media: a 'Peste Negra' e as súas consecuencias.	B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais.	XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	CSC
I h n ñ	B3.12. Arte románica, gótica e islámica.	B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media.	XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	CSC CCEC CCL

Grao mínimo de consecución para superar a materia: en todos os casos aplicarase o 50%

BLOQUE 3. A HISTORIA

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN. 50%
B3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado.	<ul style="list-style-type: none"> Utiliza internet e outras fontes para obter información sobre distintos elementos que herdamos da época medieval.
B3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	<ul style="list-style-type: none"> Identifica un mínimo de catro fontes históricas.
B3.2.2. Comprende que a historia non se pode escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.	<ul style="list-style-type: none"> Valora o papel das fontes históricas para o estudo da Historia.
B3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	<ul style="list-style-type: none"> Ordena temporalmente os feitos históricos máis salientables da Idade Media.

B3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece o significado de termos históricos e artísticos e emprégao axeitadamente.
B3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	<ul style="list-style-type: none"> • Utiliza internet e outras fontes para obter información sobre distintos elementos que caracterizan a Idade Media en Europa.
B3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos.	<ul style="list-style-type: none"> • Distingue entre as formas de vida da época romana e a da época dos reinos xermánicos na Península Ibérica.
B3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece e describe as características dos distintos estamentos da sociedade feudal: a nobreza, os campesiños e o clero, e as relacións entre eles.
B3.9.1. Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	<ul style="list-style-type: none"> • Comprende e explica a orixe do islam, os fundamentos da relixión islámica e a expansión do islam ao longo da Idade Media.
B3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza a organización política, a sociedade, a cultura e a vida cotiá en Al-Andalus.
B3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza a partir de mapas as conquistas e a repoboación cristiá na Península Ibérica.
B3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica e económica nas sociedades medievais europeas.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as crises da Baixa Idade Media.
B3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	<ul style="list-style-type: none"> • Comprende as características da arte románica, da arte gótica e da arte islámica.
B3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Realiza eixes cronolóxicos e mapas históricos da Idade Media.
B3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	<ul style="list-style-type: none"> • Comprende a convivencia de culturas á vez, como no caso de Toledo na Idade Media.
B3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece a importancia do Camiño de Santiago como ruta de peregrinación desde o século xi ata os nosos días.

BLOQUE 1. O MEDIO FÍSICO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
---------------------------	---------------------------------

B1.1.1. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica lugares nun mapa de España e de Galicia.
B1.2.1. Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as características físicas de España e de Galicia.
B1.3.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.	<ul style="list-style-type: none"> • Sitúa, localiza e identifica nun mapa as principais unidades do relevo de España.
B1.3.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as unidades do relevo español.
B1.4.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.	<ul style="list-style-type: none"> • Sitúa, localiza e identifica nun mapa as principais unidades do relevo de Galicia.
B1.4.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as unidades do relevo galego.
B1.5.1. Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica nun mapa de España os conxuntos bioclimáticos.
B1.5.2. Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes.	<ul style="list-style-type: none"> • Compara as zonas bioclimáticas de España.
B1.5.3. Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica nun mapa de Galicia os conxuntos bioclimáticos.
B1.6.1. Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as paisaxes de España e de Galicia.
B1.7.1. Realiza procuras en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza os problemas ambientais en España e en Galicia.

BLOQUE 2. O ESPAZO HUMANO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B2.8.1. Sitúa os parques naturais españois nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica os parques naturais nun mapa de España.

B2.8.2. . Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.	<ul style="list-style-type: none"> • Elabora gráficos económicos e demográficos a partir dos datos subministrados.
B2.9.1. Clasifica as principais paisaxes humanizadas españolas a través de imaxes.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica, analiza e explica as características do medio físico de España e de Galicia.
B2.10.1. Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza as paisaxes humanizadas españolas a partir da súa actividade económica.
B2.1.1.Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas máis densamente poboadas.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza o mapa de densidade de poboación do mundo localizando as grandes áreas de poboación e os baleiros demográficos dos continentes.
B2.1.2.Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	<ul style="list-style-type: none"> • Estuda as consecuencias das migracións no mundo, nas zonas emisoras e nas zonas de recepción.
B2.5.1.Realiza un gráfico con datos da evolución do crecemento da poboación urbana no mundo.	<ul style="list-style-type: none"> • Realiza un gráfico da evolución da poboación urbana mundial.
B2.5.2.Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, di a que país pertencen e explica a súa posición económica.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica nun mapa as vinte cidades máis poboadas do mundo.
B2.7.1.Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de Internet ou de medios de comunicación escrita.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece as características das cidades de España e de Galicia.
B2.2.1.Explica as características da poboación europea.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza as características xerais da poboación en Europa.
B2.2.2.Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza o crecemento da poboación nos países de Europa e compara o ritmo de crecemento en cada unha das rexións europeas.
B2.6.1.Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza a distribución do territorio rural e urbano en Europa e relaciónao coa densidade de poboación.
B2.6.2.Distingue os tipos de cidades do noso continente.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece os distintos tipos de cidades que existen no continente europeo.
B2.3.1.Explica a pirámide de poboación de España e das súas Comunidades Autónomas.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza a pirámide de poboación de España e de Galicia na actualidade e compáraas coa súa proxección no futuro.

B2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	<ul style="list-style-type: none"> • Estrutura os movementos migratorios dos últimos anos en España.
B2.4.1. Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza o proceso da emigración galega.

Procedementos e Instrumentos de avaliación

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado de educación secundaria obrigatoria é continua, formativa e integradora. Os referentes para a comprobación do grao de adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da etapa nas avaliacións continua e final da materia son os criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe.

De xeito común, na materia de Xeografía e Historia usaranse os seguintes **instrumentos de avaliación**, sen prexuízo de que se podan utilizar outros que o/a profesor/a estime oportunos dependendo das actividades propostas:

- Probas escritas: como mínimo dúas probas escritas trimestrais referentes aos criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe correspondentes. Considéranse superadas positivamente as probas cando a nota media das probas chegue ao cinco. No caso de non superar as probas escritas, o profesor pode realizar, no momento que determine, unha proba de recuperación das probas ou avaliacións non superadas.
- Observación e valoración do traballo da clase e das tarefas a realizar na casa, a participación, a actitude cara a materia e os compañeiros e outras actividades que considere o profesor (traballos de ampliación, caderno, actividades extraescolares, plan lector).

Criterios de cualificación e de promoción da materia

En canto a **criterios de cualificación**:

- O 20% da nota se dedicará á valoración do traballo do alumnado e das tarefas de ampliación, incluído o plan lector. Todo quedará reflectido nos rexistros do profesorado, sexa no caderno do profesor ou con copia.
- O 80% da nota será para valorar os exames. En calquera caso, o comportamento desleal na realización dun traballo ou dun exame (copiar, cambiar os folios do exame, recibir información por medios externos, ou calquera método desleal) será puntuado cun 0. Tamén se terá en conta unha correcta expresión e redacción.

Considérase que un alumno acada os obxectivos marcados na materia para a súa promoción cando consegue unha nota mínima dun 5 na avaliación ordinaria. Esta nota obterase do cálculo da media aritmética das tres avaliacións.

En caso de non acadar a avaliación positiva, o profesorado realizará unha proba , antes da terceira avaliación parcial, onde o alumno deberá mostrar a consecución dos estándares de aprendizaxe mínimos da materia. De non superala contará a mellor nota posible (a media das avaliacións ou a desta proba). O período abranguido entre a terceira avaliación parcial e a avaliación final dedicárase a actividades de apoio, reforzo, recuperación, ampliación e titoría. Nese sentido, para o alumnado que teña materias ou ámbitos con partes sen superar logo de realizada a terceira avaliación parcial, o equipo docente realizará un breve informe de avaliación individualizado que debe servir de base para o deseño das correspondentes actividades de recuperación, incluíndo unha proba final (na que haberá que acadar unha nota mínima dun 5 para superar a materia). A cualificación definitiva farase efectiva na avaliación final de curso.

4º ESO

Crterios de avaliación e estándares de aprendizaxe

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. O século XVIII en Europa ata 1789				
a c d g h l ñ	B1.1. Século XVIII en Europa: do feudalismo ao absolutismo e o parlamentarismo das minorías. Francia, Inglaterra, España e Galicia.	B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico.	XHB1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	CSC CAA CCL
			XHB1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	CSC CAA CCL
f h l n ñ	B1.2. Ilustración.	B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América.	XHB1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	CSC CCEC CCL
f g l n	B1.3. Arte e ciencia en Europa no século XVIII.	B1.3. Coñecer os avances da Revolución Científica desde os séculos XVII e XVIII.	XHB1.3.1. Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época.	CSC CMCCT CAA
			XHB1.3.2. Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha	CSC CMCCT

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			variedade de áreas.	
Bloque 2. A era das revolucións liberais				
a c d g h l	B2.1. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: bases ideolóxicas (liberalismo, nacionalismo e rexionalismo), económicas e sociais; principais consecuencias.	B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX.	XHB2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	CSC CAA CCL
			XHB2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	CSC CAA CCL
a c d g h l ñ	B2.2. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: periodización e feitos principais. Restauración. Procesos unificadores e independentistas. O caso español	B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX.	XHB2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	CSC CAA CCL
			XHB2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	CSC CAA CCL
			XHB2.2.3. Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.	CSC CAA CCL

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 3. A Revolución Industrial				
f g h l	B3.1. Revolución Industrial: concepto; factores económicos, sociais e ideolóxicos que a fan posible.	B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal.	XHB3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	CSC CAA CCL
g h l	B3.2. Revolución Industrial: desde Gran Bretaña ao resto de Europa.	B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios.	XHB3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	CSC CAA CCL
			XHB3.2.1. Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.	CSC CAA CCL
a c d h l m	B3.3. Consecuencias da Revolución Industrial. Movemento obreiro (orixes, ideoloxías e formas de organización).	B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo.	XHB3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	CSC CSIEE CCL
l ñ	B3.4. Discusión en torno ás características da industrialización en España e Galicia: éxito ou fracaso?	B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país.	XHB3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	CSC

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
g l m	B3.5. A ciencia no século XIX.	B3.5. Coñecer os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, e a súa relación coas revolucións industriais	XHB3.5.1. Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.	CSC CAA CMCCT
Bloque 4. O Imperialismo do século XIX e a I Guerra Mundial				
g h l	B4.1. O imperialismo no século XIX: concepto.	B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX.	XHB4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	CSC CAA CCL
			XHB4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	CSC CAA CCL
g l	B4.2. Imperialismo: causas, desenvolvemento e consecuencias.	B4.2. Establecer xerarquías causais (aspecto e escala temporal) da evolución do imperialismo.	XHB4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	CSC CAA
g h l	B4.3. Causas e consecuencias da Gran Guerra (1914-1919) ou I Guerra Mundial.	B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de	XHB4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos, nunha explicación histórica, da I Guerra Mundial.	CSC CAA
			XHB4.3.2. Analiza o novo mapa político de Europa.	CSC CAA

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		Versalles.	XHB4.3.3. Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.	CSC CAA CCL
a c d g h l	B4.4. Revolución Rusa.	B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución Rusa.	XHB4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	CSC CAA CCL
g h l n	B4.5. A arte no século XIX.	B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa.	XHB4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	CSC CAA CCL CCEC
			XHB4.5.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	CSC CAA CCL CCEC
Bloque 5. A época de entreguerras (1919-1945)				
g h l	B5.1. Período de entreguerras: do final da Gran Guerra ao crac do 29 e a Gran Depresión.	B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do	XHB5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	CSC CAA CCL

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época.	XHB5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	CSC CAA
			XHB5.1.3. Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.	CSC CAA CCL
a c d h l	B5.2. Fascismo italiano e nazismo alemán.	B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa.	XHB5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	CSC CCL
a c d g h l	B5.3. II República española e a Guerra Civil.	B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil	XHB5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	CSC CCL
			XHB5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	CSC CAA CCL
Bloque 6. As causas e consecuencias da II Guerra Mundial (1939-1945)				
g l	B6.1. Orixes da II Guerra Mundial.	B6.1. Coñecer as causas da II Guerra Mundial.	XHB6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo	CSC CAA

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			as narrativas).	
g h l	B6.2. Desenvolvemento da II Guerra Mundial: extensión, fases, formas de guerra e principais consecuencias.	B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total.	XHB6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito.	CSC CAA
			XHB6.2.2. Dá unha interpretación de por que rematou antes a guerra europea que a mundial.	CSC CAA CCL
			XHB6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da II Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	CSC CAA CCL
a d l	B6.3. O Holocausto.	B6.3. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias.	XHB6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	CSC
g h l	B6.4. Nova xeopolítica mundial: Guerra Fría e plans de reconstrución posbélica.	B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS.	XHB6.4.1. Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.	CSC CAA CCL
			XHB6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	CSC CAA CCL
a	B6.5. Procesos de	B6.5. Organizar os feitos máis	XHB6.5.1. Describe os feitos relevantes do	CSC

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d g h l	descolonización en Asia e África.	importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual.	proceso descolonizador.	CCL
			XHB6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	CSC CAA
Bloque 7. A estabilización do Capitalismo e o illamento económico do bloque soviético				
a d g h l	B7.1. Evolución dos bloques soviético e capitalista. O "Welfare State".	B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa.	XHB7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	CSC CAA CCL
			XHB7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	CSC
f g h l m	B7.2. Crise do petróleo (1973).	B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto.	XHB7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	CSC CAA CCL
a c d g	B7.3. Ditadura de Franco en España.	B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura	XHB7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco	CSC
			XHB7.3.2. Discute como se entende en España e	CSC

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
h l ñ		desde 1939 a 1975.	en Europa o concepto de memoria histórica	CAA CCL
Bloque 8. O mundo recente entre os séculos XX e XXI				
a d g l	B8.1. Formas económicas e sociais do capitalismo no mundo.	B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial.	XHB8.1.1. Interpreta o renacemento e o declive das nacións no novo mapa político europeo desa época	CSC CAA
			XHB8.1.2. Comprende os proles e contras do estado do benestar.	CSC
a d g h l	B8.2. Colapso dos réximes soviéticos e as súas consecuencias.	B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas.	XHB8.2.1. Analiza aspectos políticos, económicos e culturais dos cambios producidos tralo colapso da URSS.	CSC CAA CCL
a c d g h l ñ	B8.3. Transición política en España: da ditadura á democracia (1975-1982).	B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso.	XHB8.3.1. Compara interpretacións sobre a Transición española nos anos setenta do século XX e na actualidade.	CSC CAA CCL
			XHB8.3.2. Enumera e describe algúns dos principais fitos que deron lugar ao cambio na sociedade española da transición: coroación de Xoán Carlos I, lei para a reforma política de	CSC CCL

	Xeografía e Historia. 4º de ESO			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			1976, lei de amnistía de 1977, apertura de Cortes Constituíntes, aprobación da Constitución de 1978, primeiras eleccións xerais, creación do Estado das autonomías, etc.	
			XHB8.3.3. Analiza o problema do terrorismo en España durante esta etapa (ETA, GRAPO, Terra Lliure, etc.): a xénese e a historia das organizacións terroristas, a aparición dos primeiros movementos asociativos en defensa das vítimas, etc.	CSC CAA CCL
a c d g h l	B8.4. Camiño cara a Unión Europea: desde a unión económica a unha futura unión política supranacional.	B8.4. Entender a evolución da construción da Unión Europea.	XHB8.4.1. Discute sobre a construción da Unión Europea e do seu futuro.	CSC CAA CCL
	Bloque 9. A Revolución Tecnolóxica e a globalización a finais do século XX e principio do XXI			
e g h l	B9.1. A globalización económica: concepto e características.	B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores.	XHB9.1.1. Procura na prensa novas dalgún sector con relacións globalizadas, e elabora argumentos a favor e en contra.	CSC CD CCL CAA CSIEE

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			XHB9.1.2. Elabora discusións sobre o eurocentrismo e a globalización.	CSC CAA CCL
efghil	B9.2. Papel da Revolución Tecnolóxica na globalización.	B9.2. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a Revolución Tecnolóxica.	XHB9.2.1. Analiza algunhas ideas de progreso e retroceso na implantación das recentes tecnoloxías da información e da comunicación, a distintos niveis xeográficos.	CSC CAA CCL CD
eghilmñ	B9.3. Consecuencias da globalización. Relacións interrexionais; focos de conflito.	B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades do espazo globalizado.	XHB9.3.1. Crea contidos que inclúen recursos como textos, mapas e gráficos, para presentar algún aspecto conflitivo das condicións sociais do proceso de globalización.	CSC CD CAA CCL CMCCT CSIEE
Bloque 10. A relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía				
ghilmñ	B10.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía.	B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.	XHB10.1.1. Formula posibles beneficios e desvantaxes para as sociedades humanas e para o medio natural dalgunhas consecuencias do quecemento global, como o desxeamento do Báltico.	CSC CMCCT CAA CCL

Xeografía e Historia. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			XHB10.1.2. Sopesa como unha Europa en guerra durante o século XX pode chegar a unha unión económica e política no século XXI.	CSC CAA
			XHB10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	CSC CMCCT CAA
f ñ	B10.2. Cambio e continuidade.	B10.2. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.	XHB10.2.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	CSC CMCCT
			XHB10.2.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	CSC CMCCT
f ñ	B10.3. Tempo histórico.	B10.3. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	XHB10.3.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	CSC CMCCT
h ñ	B10.4. Vocabulario histórico e artístico: Idade Contemporánea.	B10.4. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.	XHB10.4.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	CSC CCL

Grao mínimo de consecución para superar a materia: en todos os casos aplicarase o 50%.

BLOQUE 10. A RELACIÓN ENTRE O PASADO, O PRESENTE E O FUTURO A TRAVÉS DA HISTORIA E A XEOGRAFÍA

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B10.2.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	<ul style="list-style-type: none"> • Ordena temporalmente os feitos históricos máis salientables.
B10.2.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Ordena acontecementos cronoloxicamente e sitúaos nunha liña do tempo e realiza mapas históricos.
B10.3.1 Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza o feito de que varias culturas convivan á vez.
B10.4.1. Utiliza con fluidez e precisión o vocabulario histórico e artístico necesario.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece o significado de termos históricos e artísticos e emprégaos axeitadamente.

BLOQUE 1. O SÉCULO XVIII EN EUROPA ATA 1789

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B1.1.1. Establece, a través da análise de textos, a diferenza entre o Absolutismo e o Parlamentarismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza as diferenzas entre o modelo do absolutismo e o do parlamentarismo.
B1.1.2. Distingue conceptos históricos como Antigo Réxime e Ilustración.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece os conceptos de Antigo Réxime e Ilustración.
B1.2.1. Describe as características da cultura da Ilustración e as implicacións que ten nalgunhas monarquías.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as características da Ilustración.

B1.3.1. Aprecia os avances científicos e a súa aplicación á vida diaria, e contextualiza o papel dos científicos na súa propia época.	<ul style="list-style-type: none">• Analiza os avances científicos desde os séculos XVII e XVIII
B1.3.2. Comprende as implicacións do empiricismo e o método científico nunha variedade de áreas.	<ul style="list-style-type: none">• Distingue o empiricismo e o método científico.

BLOQUE 2. A ERA DAS REVOLUCIÓNS LIBERAIS

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B2.1.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	<ul style="list-style-type: none">• Comprende as causas das revolucións burguesas.
B2.1.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	<ul style="list-style-type: none">• Mellora a comprensión das revolucións liberais burguesas e dos nacionalismos analizando textos, cadros e caricaturas da época.
B2.2.2. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas do século XVIII, acudindo a explicacións causais, e indica os proles e os contras.	<ul style="list-style-type: none">• Sintetiza os principais feitos das revolucións burguesas do século XVIII.
B2.2.1. Redacta unha narrativa sintética cos principais feitos dalgunha das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX, acudindo a explicacións causais, e sinala os proles e os contras.	<ul style="list-style-type: none">• Sintetiza os principais feitos das revolucións burguesas da primeira metade do século XIX.
B2.2.3. Discute as implicacións da violencia empregando diversos tipos de fontes.	<ul style="list-style-type: none">• Interpreta as implicacións da violencia nas revolucións liberais burguesas.

BLOQUE 3. A REVOLUCIÓN INDUSTRIAL

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B3.1.1. Analiza os proles e os contras da primeira Revolución Industrial en Inglaterra.	<ul style="list-style-type: none">• Caracteriza a primeira Revolución Industrial en Inglaterra.
B3.2.1. Analiza e compara a industrialización de diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	<ul style="list-style-type: none">• Compara a industrialización de diferentes países europeos, americanos e asiáticos.
B3.2.2. Compara o proceso de industrialización en Inglaterra e nos países nórdicos.	<ul style="list-style-type: none">• Compara a industrialización inglesa coa dos países nórdicos.
B3.3.1. Explica a situación laboral feminina e infantil nas cidades industriais.	<ul style="list-style-type: none">• Analiza a situación laboral na Revolución Industrial.

B3.4.1. Especifica algunhas repercusións políticas como consecuencia dos cambios económicos en España.	<ul style="list-style-type: none"> Estrutura as características da industrialización española e galega.
B3.5.1. Elabora un eixe cronolóxico, diacrónico e sincrónico, cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> Realiza un eixe cronolóxico cos avances técnicos que caracterizan á época das revolucións industriais.
B10.1.3. Compara (nun aspecto ou en varios) as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica de finais do século XX e principio do XXI.	<ul style="list-style-type: none"> Compara as revolucións industriais do século XIX coa revolución tecnolóxica actual.

BLOQUE 4. O IMPERIALISMO DO SÉCULO XIX E A PRIMEIRA GUERRA MUNDIAL

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B4.1.1. Explica razoadamente que o concepto imperialismo reflicte unha realidade que influirá na xeopolítica mundial e nas relacións económicas transnacionais.	<ul style="list-style-type: none"> Comprende que é o Imperialismo e explica como influíu na política mundial e nas relacións internacionais.
B4.1.2. Elabora discusións sobre eurocentrismo e a globalización.	<ul style="list-style-type: none"> Analiza o eurocentrismo e a globalización.
B4.2.1. Sabe recoñecer cadeas e interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	<ul style="list-style-type: none"> Recoñece as conexións que existiron entre o Imperialismo, o colonialismo e a I Guerra Mundial.
B4.3.1. Diferencia os acontecementos dos procesos nunha explicación histórica, da Primeira Guerra Mundial.	<ul style="list-style-type: none"> Explica a Gran Guerra.
B4.3.2. Analiza o novo mapa político de Europa.	<ul style="list-style-type: none"> Analiza e explica o mapa político europeo despois da Primeira Guerra Mundial.
B4.3.3. Describe a derrota de Alemaña desde a súa propia perspectiva e desde a dos aliados.	<ul style="list-style-type: none"> Explica os cambios territoriais, as perdas nas colonias e outras consecuencias da Gran Guerra para o Imperio alemán.
B4.4.1. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución rusa na súa época e na actualidade.	<ul style="list-style-type: none"> Comprende a Revolución Rusa

B4.5.1. Comenta analiticamente cadros, esculturas e exemplos arquitectónicos da arte do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Comenta obras de arte do século XIX.
B4.5.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	<ul style="list-style-type: none"> • Compara os movementos artísticos que xorden en Europa e en Asia.

BLOQUE 5. A ÉPOCA DE ENTREGUERRAS (1919-1945)

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B5.1.1. Analiza interpretacións diversas de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza as fontes históricas e historiográficas sobre o período de entreguerras.
B5.1.2. Relaciona algunhas cuestións concretas do pasado co presente e as posibilidades do futuro, como o alcance das crises financeiras de 1929 e de 2008.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica a crise financeira de 1929 e fai unha relación coa de 2008.
B5.1.3. Discute as circunstancias da loita polo sufraxio da muller.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece e valora a importancia dos movementos sufraxistas para a consecución do voto feminino e a igualdade das mulleres ante a lei. • Valora o papel da muller na Segunda República española e a consecución do dereito ao voto na Constitución de 1931.
B5.2.1. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza as causas que provocaron o auxe do fascismo en Europa no período de entreguerras.
B5.3.1. Explica as principais reformas durante a II República española, e reaccións a elas.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as reformas máis importantes da II República española, incluíndo a Constitución de 1931.
B5.3.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece os acontecementos máis importantes do inicio, do desenvolvemento e do final da Guerra Civil española e a axuda internacional que recibiron cada un dos bandos.

BLOQUE 6. AS CAUSAS E CONSECUCIAS DA SEGUNDA GUERRA MUNDIAL (1939-1945)

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B6.1.1. Recoñece a xerarquía causal (diferente importancia dunhas causas ou outras segundo as narrativas).	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece a importancia das causas da II Guerra Mundial.
B6.2.1. Sitúa nun mapa as fases do conflito.	<ul style="list-style-type: none"> • Sitúa en varios mapas as distintas fases polas que pasou a Segunda Guerra Mundial e as relaciona cos contidos do tema.
B6.2.2. Dá unha interpretación de por que acabou antes a guerra europea que a mundial.	<ul style="list-style-type: none"> • Comprende por que rematou a guerra antes en Europa.
B6.2.3. Elabora unha narrativa explicativa das causas e as consecuencias da Segunda Guerra Mundial, a distintos niveis temporais e xeográficos.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as causas e consecuencias da Segunda Guerra Mundial e sitúaaas no tempo e nos distintos lugares xeográficos. • Vincula o inicio da Guerra Fría co final da Segunda Guerra Mundial e a imposibilidade de cooperación dos aliados vencedores que dividiu o mundo en dous bloques antagónicos. • Explica o comezo do proceso de descolonización como consecuencia da Segunda Guerra Mundial.
B6.3.1. Recoñece a significación do Holocausto na historia mundial.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece o Holocausto como o resultado dun sistema político autoritario e racista e apunta algunha medida para evitar estas situacións no futuro. • Coñece as distintas fases de rexeitamento e exclusión social da poboación xudía que culminou no Holocausto e entende como este terrible proceso influíu na conciencia das xeracións posteriores.
B6.4.1. Utilizando fontes históricas e historiográficas, explica algúns dos conflitos enmarcados na época da Guerra Fría.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza os conflitos máis significativos da Guerra Fría.
B6.4.2. Describe as consecuencias da guerra de Vietnam.	<ul style="list-style-type: none"> • Estuda a guerra de Vietnam e as súas consecuencias, desde o punto de vista das perdas humanas e de como contribuíu a cambiar a imaxe que o mundo tiña de Estados Unidos.
B6.5.1. Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica os feitos máis importantes do proceso de descolonización en Asia,

	Oceanía e África.
B6.5.2. Distingue entre contextos diferentes do mesmo proceso, por exemplo, África subsahariana (anos 50 e 60) e a India (1947).	<ul style="list-style-type: none"> Diferenza os distintos tipos de descolonización.

BLOQUE 7. A ESTABILIZACIÓN DO CAPITALISMO E O ILLAMENTO ECONÓMICO DO BLOQUE SOVIÉTICO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN. 50%
B7.1.1. Explica os avances dos réximes soviéticos e do "Welfare State" en Europa.	<ul style="list-style-type: none"> Explica a situación nos réximes soviéticos e no "Welfare State" en Europa.
B7.1.2. Recoñece os cambios sociais derivados da incorporación da muller ao traballo asalariado.	<ul style="list-style-type: none"> Estuda a reincorporación da muller ao traballo asalariado e os movementos feministas desde os anos 60 ata os nosos días
B7.2.1. Compara a crise enerxética de 1973 coa financeira de 2008.	<ul style="list-style-type: none"> Identifica a crise enerxética de 1973 e fai a comparación coa crise financeira de 2008.
B7.3.1. Coñece a situación da posguerra e a represión en España, así como as fases da ditadura de Franco.	<ul style="list-style-type: none"> Estuda a España da posguerra e as diferentes fases polas que pasou a ditadura de Franco desde 1939 ata 1975.
B7.3.2. Discute como se entende en España e en Europa o concepto de memoria histórica.	<ul style="list-style-type: none"> Recoñece o concepto de memoria histórica.

Procedementos e Instrumentos de avaliación

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado de educación secundaria obrigatoria é continua, formativa e integradora. Os referentes para a comprobación do grao de adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da etapa nas avaliacións continua e final da materia son os criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe.

De xeito común, na materia de Xeografía e Historia usaranse os seguintes **instrumentos de avaliación**, sen prexuízo de que se podan utilizar outros que o/a profesor/a estime oportunos dependendo das actividades propostas:

- Probas escritas:** como mínimo dúas probas escritas trimestrais referentes aos criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe correspondentes. Considéranse superadas positivamente as probas cando a nota media das probas chegue ao cinco. No caso de non superar as probas

escritas, o profesor pode realizar, no momento que determine, unha proba de recuperación das probas ou avaliacións non superadas.

- Observación e valoración do traballo da clase e das tarefas a realizar na casa, a participación, a actitude cara a materia e os compañeiros e outras actividades que considere o profesor (traballos de ampliación, caderno, actividades extraescolares, plan lector).

Criterios de cualificación e de promoción da materia

En canto a **criterios de cualificación**:

- O 30% da nota se dedicará á valoración do traballo do alumnado e das tarefas de ampliación, incluído o plan lector. Todo quedará reflectido nos rexistros do profesorado, sexa no caderno do profesor ou con copia.
- O 70% da nota será para valorar os exames. En calquera caso, o comportamento desleal na realización dun traballo ou dun exame (copiar, cambiar os folios do exame, recibir información por medios externos, ou calquera método desleal) será puntuado cun 0. Tamén se terá en conta unha correcta expresión e redacción.

Considérase que un alumno acada os obxectivos marcados na materia para a súa promoción cando consigue unha nota mínima dun 5 na avaliación ordinaria. Esta nota obtense do cálculo da media aritmética das tres avaliacións.

En caso de non acadar a avaliación positiva, o profesorado realizará unha proba, antes da terceira avaliación parcial, onde o alumno deberá mostrar a consecución dos estándares de aprendizaxe mínimos da materia. De non superala contará a mellor nota posible (a media das avaliacións ou a desta proba). O período abranguido entre a terceira avaliación parcial e a avaliación final dedicárase a actividades de apoio, reforzo, recuperación, ampliación e tutoría. Nese sentido, para o alumnado que teña materias ou ámbitos con partes sen superar logo de realizada a terceira avaliación parcial, o equipo docente realizará un breve informe de avaliación individualizado que debe servir de base para o deseño das correspondentes actividades de recuperación, incluíndo unha proba final (na que haberá que acadar unha nota mínima dun 5 para superar a materia). A cualificación definitiva farase efectiva na avaliación final de curso.

2º BACHARELATO. HISTORIA DE ESPAÑA

Criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 0: Como se escribe a Historia. Criterios comúns				
d e g h i l m	B0.1. Método histórico. Fontes e perspectivas.	B0.1. Localizar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas) en bibliotecas, internet, etc., e extraer información salientable sobre o tratado, valorando criticamente a súa fiabilidade.	HEB0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	CCL CD CAA CSC CSIEE CCEC
d e h i l	B0.2. Análise e comentario de fontes.	B0.2. Elaborar mapas e liñas de tempo, localizando as fontes adecuadas, utilizando os datos proporcionados ou servíndose dos coñecementos xa adquiridos.	HEB0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	CCL CAA CSC
h i l	B0.3. Utilidade das fontes.	B0.3. Comentar e interpretar fontes primarias (históricas) e secundarias (historiográficas), relacionando a súa información cos coñecementos	HEB0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas.	CMCCT CAA CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		previos.		
d e h i l	B0.4. Mapas e liñas do tempo.	B0.4. Recoñecer a utilidade das fontes para o/a historiador/a, á parte da súa fiabilidade.	HEB0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	CMCCT CAA CSC
Bloque 1. A Península Ibérica desde os primeiros humanos ata a desaparición da monarquía Visigoda (711)				
d e h i l n p	B1.1. Da prehistoria á monarquía visigoda: prehistoria (evolución do Paleolítico ao Neolítico; pintura cantábrica e levantina; importancia da metalurxia); configuración das áreas celta e ibérica (Tartesos, indoeuropeos e colonizadores orientais; cultura castrexa); Hispania romana (conquista e romanización da Península; legado cultural romano; exemplo galego); monarquía visigoda (ruralización da economía; poder da Igrexa e a nobreza).	B1.1. Explicar as características dos principais feitos e procesos históricos da Península Ibérica desde a prehistoria ata a desaparición da monarquía visigoda, e identificar as súas causas e consecuencias.	HEB1.1.1. Explica as diferenzas entre a economía e a organización social do Paleolítico e do Neolítico, e as causas do cambio.	CCL CCS
HEB1.1.2. Identifica as diferenzas entre unha imaxe de pintura cantábrica e outra de pintura levantina.			CCEC	
HEB1.1.3. Describe os avances no coñecemento das técnicas metalúrxicas e explica as súas repercusións.			CCL CMCCT CSC	
HEB1.1.4. Resume as características principais do reino de Tartesos e cita as fontes históricas para o seu coñecemento.			CCL CAA CSC	
HEB1.1.5. Explica o diferente nivel de desenvolvemento das áreas celta e ibérica en			CCL	

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			vésperas da conquista romana en relación coa influencia recibida dos indoeuropeos, o reino de Tartesos e os colonizadores fenicios e gregos.	CSC CCEC
			HEB1.1.6. Debuxa un mapa esquemático da Península Ibérica e delimita nel as áreas ibérica e celta.	CAA CSC
			HEB1.1.7. Define o concepto de romanización e describe os medios empregados para levala a cabo.	CCL CSC CCEC
			HEB1.1.8. Compara o ritmo e grao de romanización dos territorios peninsulares.	CCL CSC CCEC
			HEB1.1.9. Resume as características da monarquía visigoda e explica por que alcanzou tanto poder a igrexa e a nobreza.	CCL CSC
			HEB1.1.10. Procura información de interese (en libros e internet) sobre o mantemento cultural e artístico do legado romano na España actual, e elabora unha breve exposición.	CCL CD CAA CSIEE CCEC
			HEB1.1.11. Representa unha liña do tempo desde	CMCCT

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			250 a.C. ata 711 d.C., e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	CAA CSC
			HEB1.1.12. Partindo de fontes historiográficas, responde a cuestións ou situacións.	CCL CSC
Bloque 2. A Idade Media: tres culturas e un mapa político en constante cambio (711-1474)				
d e h i n	B2.1. Al-Andalus: conquista musulmá da Península; evolución política de Al-Andalus; revitalización económica e urbana; estrutura social; relixión, cultura e arte.	B2.1. Explicar a evolución dos territorios musulmáns na Península, describindo as súas etapas políticas e os cambios económicos, sociais e culturais que introduciron.	HEB2.1.1. Explica as causas da invasión musulmá e da súa rápida ocupación da Península.	CCL CSC
			HEB2.1.2. Representa unha liña do tempo desde 711 ata 1474 e sitúa nunha ringleira os principais acontecementos relativos a Al-Andalus e noutra os relativos aos reinos cristiáns.	CMCCT CAA CSC
			HEB2.1.3. Describe a evolución política de Al-Andalus.	CCL CSC
			HEB2.1.4. Resume os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en Al-Andalus.	CCL CSC CCEC
d e	B2.2. Os reinos cristiáns do século XIII ao XV: evolución política; nacemento das Cortes. Os	B2.2. Explicar a evolución e configuración política dos reinos cristiáns, en relación co proceso de	HEB2.2.1. Describe as grandes etapas e as causas xerais que conducen ao mapa político da Península Ibérica ao remate da Idade Media.	CCL CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
h i p	reinos cristiáns na baixa Idade Media (séculos XIV e XV); diferente evolución e organización política das coroas de Castela, Aragón e Navarra. Proceso de reconquista e repoboación.	reconquista e o concepto patrimonial da monarquía.	HEB2.2.2. Explica a orixe das Cortes nos reinos cristiáns e as súas principais funcións.	CCL CSC
			HEB2.2.3. Compara a organización política da coroa de Castela, a de Aragón e o reino de Navarra ao remate da Idade Media.	CCL CAA CSC
			HEB2.2.4. Comenta o ámbito territorial e as características de cada sistema de repoboación, así como as súas causas e as súas consecuencias.	CCL CAA CSC
d e h i p	B2.3. Os reinos cristiáns na Idade Media: réxime señorial e sociedade estamental. Tensións sociais.	B2.3. Diferenciar as tres grandes fases da evolución económica dos reinos cristiáns durante toda a Idade Media (estancamento, expansión e crise), e sinalar os seus factores e as súas características.	HEB2.3.1. Describe as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media.	CCL CSC
d e h i p	B2.4. Os reinos cristiáns na Idade Media: do estancamento á expansión económica. Crises agraria e demográfica.	B2.4. Analizar a estrutura social dos reinos cristiáns e describir o réxime señorial e as características da sociedade estamental.	HEB2.4.1. Explica a orixe e as características do réxime señorial e a sociedade estamental no ámbito cristián.	CCL CMCCT CSC
d	B2.5. O Camiño de Santiago. Unha cultura plural: cristiáns,	B2.5. Describir as relacións culturais de cristiáns, musulmáns e xudeus, e	HEB2.5.1. Describe o labor dos centros de tradución.	CCL

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e g h m n p	musulmáns e xudeus. Manifestacións artísticas.	especificar as súas colaboracións e as influencias mutuas.		CSC CCEC
			HEB2.5.2. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística do Camiño de Santiago, e elabora unha breve exposición.	CCL CD CAA CSIEE CCEC
Bloque 3. A formación da monarquía hispánica e a súa expansión mundial (1474-1700)				
d e h i p	B3.1. Os Reis Católicos: unión dinástica de Castela e Aragón; reorganización do Estado; política relixiosa; conquista de Granada; descuberta de América; incorporación de Navarra; relacións con Portugal.	B3.1. Analizar o reinado dos Reis Católicos como unha etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna, e identificar as reminiscencias medievais e os feitos salientables que abren o camiño á modernidade.	HEB3.1.1. Define o concepto de unión dinástica aplicado a Castela e Aragón en tempos dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado.	CCL CSC
			HEB3.1.2. Explica as causas e as consecuencias dos feitos máis relevantes de 1492.	CCL CSC
			HEB3.1.3. Analiza as relacións dos Reis Católicos con Portugal e os obxectivos que perseguían.	CCL CAA CSC
d e h	B3.2. Auxe do Imperio no século XVI: dominios de Carlos I e de Filipe II; modelo político dos	B3.2. Explicar a evolución e a expansión da monarquía hispánica durante o século XVI, diferenciando	HEB3.2.1. Compara os imperios territoriais de Carlos I e de Filipe II, e explica os problemas que provocaron.	CCL CAA CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
i	Austrias; conflitos internos; conflitos relixiosos no seo do Imperio; conflitos exteriores; exploración e colonización de América e do Pacífico; política económica respecto a América; a revolución dos prezos e o custo do Imperio.	os reinados de Carlos I e Filipe II.	HEB3.2.2. Explica a expansión colonial en América e no Pacífico durante o século XVI.	CCL CSC
			HEB3.2.3. Analiza a política respecto a América no século XVI e as súas consecuencias para España, Europa e a poboación americana.	CCL CAA CSC
d e h i	B3.3. Crise e decadencia do Imperio no século XVII: os validos; expulsión dos mouriscos; proxectos de reforma de Olivares; guerra dos Trinta Anos e perda da hexemonía en Europa en favor de Francia; rebelións de Cataluña e Portugal en 1640; Carlos II e o problema sucesorio; crise demográfica e económica.	B3.3. Explicar as causas e as consecuencias da decadencia da monarquía hispánica no século XVII, relacionando os problemas internos, a política exterior e a crise económica e demográfica.	HEB3.3.1. Describe a práctica do valemto e os seus efectos na crise da monarquía.	CCL CSC
			HEB3.3.2. Explica os principais proxectos de reforma do Conde Duque de Olivares.	CCL CSC
			HEB3.3.3. Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos e as súas consecuencias para a monarquía hispánica e para Europa.	CCL CSC CAA
			HEB3.3.4. Compara e comenta as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640.	CCL CSC CAA
			HEB3.3.5. Explica os principais factores da crise demográfica e económica do século XVII, e as súas consecuencias.	CCL CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HEB3.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1474 ata 1700, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	CMCCT CAA CSC
d e g h i m n p	B3.4. Século de Ouro español: do Humanismo á Contrarreforma; Renacemento e Barroco na literatura e na arte.	B3.4. Recoñecer as grandes achegas culturais e artísticas do Século de Ouro español, extraendo información de interese en fontes primarias e secundarias (en bibliotecas, internet, etc.).	HEB3.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre os seguintes pintores do Século de Ouro español: El Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez e Murillo.	CCL CD CAA CSC CCEC
Bloque 4. España na órbita francesa: o reformismo dos primeiros Borbóns (1700-1788)				
d e h i	B4.1. Cambio dinástico e Guerra de Sucesión: unha contenda civil e europea; a Paz de Utrecht e o novo equilibrio europeo; os pactos de familia con Francia.	B4.1. Analizar a Guerra de Sucesión española como contenda civil e europea, e explicar as súas consecuencias para a política exterior española e a nova orde internacional.	HEB4.1.1. Explica as causas da Guerra de Sucesión Española e a composición dos bandos en conflito.	CCL CSC
			HEB4.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1700 ata 1788, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	CMCCT CAA CSC
			HEB4.1.3. Detalla as características da nova orde europea xurdida da Paz de Utrecht e o papel de España nela.	CCL CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e h i p	B4.2. Reformas institucionais: novo modelo de Estado; Administración en América; Facenda Real; relacións Igrexa-Estado.	B4.2. Describir as características do novo modelo de Estado, especificando o alcance das reformas promovidas polos primeiros monarcas da dinastía borbónica.	HEB4.2.1. Define os decretos de nova planta e explica a súa importancia na configuración do novo Estado borbónico.	CCL CSC
			HEB4.2.2. Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns.	CCL CSC CAA
			HEB4.2.3. Explica as medidas que adoptaron ou proxectaron os primeiros Borbóns para sanear a Facenda Real.	CCL CSC
			HEB4.2.4. Describe as relacións Igrexa-Estado e as causas da expulsión dos xesuítas.	CCL CSC
d e h i m p	B4.3. Economía e política económica: recuperación demográfica; problemas da agricultura, a industria e o comercio; liberalización do comercio con América.	B4.3. Comentar a situación inicial dos sectores económicos, detallando os cambios introducidos e os obxectivos da nova política económica.	HEB4.3.1. Compara a evolución demográfica do século XVIII coa da centuria anterior.	CCL CSC CAA
			HEB4.3.2. Desenvolve os principais problemas da agricultura e as medidas impulsadas por Carlos III neste sector.	CCL CSC
			HEB4.3.3. Explica a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América.	CCL CSC
d	B4.4. Engalaxe económica de	B4.4. Explicar a engalaxe económica	HEB4.4.1. Especifica as causas da engalaxe	CCL

	Historia de España. 2º de bacharelato			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e h i m p	Cataluña. Estancamento económico de Galicia.	de Cataluña, en comparación coa evolución económica do resto de España.	económica de Cataluña no século XVIII.	CSC
d e h i p	B4.5. A Ilustración en España e Galicia: proxectistas, anovadores e ilustrados; despotismo ilustrado; novo concepto de educación; Sociedades Económicas de Amigos do País; prensa periódica.	B4.5. Expor os conceptos fundamentais do pensamento ilustrado, identificando as súas vías de difusión.	HEB4.5.1. Comenta as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado.	CCL CAA CSC CCEC
			HEB4.5.2. Razona a importancia das Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos valores da Ilustración.	CCL CSC CCEC
	Bloque 5. A crise do Antigo Réxime (1788-1833): Liberalismo fronte a Absolutismo			
d e h i p	B5.1. Impacto da Revolución Francesa: relacións entre España e Francia; Guerra da Independencia.	B5.1. Analizar as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata a Guerra da Independencia, e especificar en cada fase os principais acontecementos e as súas repercusións para España.	HEB5.1.1. Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia.	CCL CSC
			HEB5.1.2. Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos.	CCL CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a d e h i p	B5.2. Primeiro intento de revolución liberal, Cortes de Cádiz e Constitución de 1812.	B5.2. Comentar o labor lexislador das Cortes de Cádiz, en relación co ideario do liberalismo.	HEB5.2.1. Compara as Cortes de Cádiz coas estamentais do Antigo Réxime.	CCL CSC CAA
			HEB5.2.2. Comenta as características esenciais da Constitución de 1812.	CCL CSC CAA
d e h i p	B5.3. Reinado de Fernando VII: restauración do absolutismo; trienio liberal; reacción absolutista.	B5.3. Describir as fases do reinado de Fernando VII, e explicar os principais feitos de cada unha.	HEB5.3.1. Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII.	CCL CSC
			HEB5.3.2. Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente.	CCL CSC
			HEB5.3.3. Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	CMCCT CAA CSC
			HEB5.3.4. Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués.	CCL CAA CSC
d e	B5.4. Emancipación da América española: protagonismo crioulo; fases do proceso;	B5.4. Explicar o proceso de independencia das colonias americanas, diferenciando as súas	HEB5.4.1. Explica as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas.	CCL CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
h i	repercusións para España.	causas e as súas fases, así como as repercusións económicas para España.	HEB5.4.2. Especifica as repercusións económicas para España da independencia das colonias americanas.	CCL CSC
d e g h i l m n	B5.5. A obra de Goya como testemuño da época.	B5.5. Relacionar as pinturas e os gravados de Goya cos acontecementos deste período, e identificar nelas o reflexo da situación e os feitos contemporáneos.	HEB5.5.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra.	CCL CD CSC CCEC
Bloque 6. A conflitiva construción do Estado liberal (1833-1874)				
d e h i p	B6.1. O carlismo como derradeiro bastión absolutista: ideario e apoios sociais; as dúas primeiras guerras carlistas.	B6.1. Describir o fenómeno do carlismo como resistencia absolutista fronte á revolución liberal, analizando os seus compoñentes ideolóxicos, as súas bases sociais, a súa evolución no tempo e as súas consecuencias.	HEB6.1.1. Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais.	CAA CSC
			HEB6.1.2. Especifica as causas e consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas.	CCL CSC
			HEB6.1.3. Representa unha liña do tempo desde 1833 ata 1874 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	CMCCT CAA CSC
d	B6.2. Triunfo e consolidación do	B6.2. Analizar a transición definitiva	HEB6.2.1. Describe as características dos partidos	CCL

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e h i p	liberalismo no reinado de Isabel II: primeiros partidos políticos; protagonismo político dos militares; lexislación económica de signo liberal; nova sociedade de clases.	do Antigo Réxime ao réxime liberal burgués durante o reinado de Isabel II, explicar o protagonismo dos militares e especificando os cambios políticos, económicos e sociais.	políticos que xurdiron durante o reinado de Isabel II.	CSC
			HEB6.2.2. Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II desde a súa minoría de idade, e explica o papel dos militares.	CCL CSC
			HEB6.2.3. Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II.	CCL CAA CSC
			HEB6.2.4. Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra.	CCL CAA CSC
			HEB6.2.5. Especifica as características da nova sociedade de clases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime.	CCL CSC CCEC
d e h i	B6.3. Proceso constitucional.	B6.3. Explicar o proceso constitucional durante o reinado de Isabel II, en relación coas correntes ideolóxicas dentro do liberalismo e a súa loita polo poder.	HEB6.3.1. Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845.	CCL CAA CSC
d e	B6.4. Sexenio Democrático: revolución de 1868 e caída da	B6.4. Explicar o Sexenio Democrático como período de procura de	HEB6.4.1. Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático.	CCL CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
h i p	monarquía isabelina; procura de alternativas políticas e monarquía de Amadeo I; primeira República; guerra de Cuba, terceira guerra carlista e insurrección cantonal.	alternativas democráticas á monarquía isabelina, especificando os grandes conflitos internos e externos que desestabilizaron o país.	HEB6.4.2. Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869.	CCL CSC
			HEB6.4.3. Identifica os grandes conflitos do sexenio e explica as súas consecuencias políticas.	CAA CSC
c d e h i p	B6.5. Inicios do movemento obreiro español: condicións de vida da poboación obreira e labrega; a Asociación Internacional de Traballadores e o xurdimento das correntes anarquista e socialista.	B6.5. Describir as condicións de vida das clases traballadoras e os inicios do movemento obreiro en España, en relación co desenvolvemento do movemento obreiro internacional.	HEB6.5.1. Relaciona a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio Democrático coa do movemento obreiro internacional.	CCL CAA CSC
Bloque 7. A Restauración Borbónica: implantación e afianzamento dun novo sistema político (1874-1902)				
d e h i p	B7.1. Teoría e realidade do sistema canovista: inspiración no modelo inglés; a Constitución de 1876 e o bipartidismo; quenda de partidos, caciquismo e fraude electoral.	B7.1. Explicar o sistema político da Restauración, distinguindo a súa teoría e o seu funcionamento real.	HEB7.1.1. Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas.	CCL CAA CSC
			HEB7.1.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1876.	CCL CSC
			HEB7.1.3. Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración.	CCL CSC
			HEB7.1.4. Representa unha liña do tempo desde	CMCCT

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			1874 ata 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	CAA CSC
d e h i p	B7.2. Oposición ao sistema: catalanismo, nacionalismo vasco, rexionalismo galego e movemento obreiro.	B7.2. Analizar os movementos políticos e sociais excluídos do sistema, especificando a súa evolución durante o período estudado.	HEB7.2.1. Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego.	CCL CSC CCEC
			HEB7.2.2. Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX.	CCL CAA CSC CCEC
d e h i	B7.3. Éxitos políticos: estabilidade e consolidación do poder civil; liquidación do problema carlista; solución temporal do problema de Cuba.	B7.3. Describir os principais logros do reinado de Afonso XII e a rexencia de María Cristina, inferindo as súas repercusións na consolidación do novo sistema político.	HEB7.3.1. Compara o papel político dos militares no reinado de Afonso XII co das etapas precedentes do século XIX.	CCL CAA CSC
			HEB7.3.2. Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista.	CCL CSC
d e h i	B7.4. Perda das derradeiras colonias e crise de 1898: guerra de Cuba e con Estados Unidos; Tratado de París; rexeneracionismo.	B7.4. Explicar o desastre colonial e a crise do 98, identificando as súas causas e as súas consecuencias.	HEB7.4.1. Explica a política española respecto ao problema de Cuba.	CCL CSC
			HEB7.4.2. Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París.	CCL CSC
			HEB7.4.3. Especifica as consecuencias para	CCL

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico.	CSC CCEC
Bloque 8. Continuidade e transformacións económicas no século XIX: un desenvolvemento insuficiente				
d e h i l p	B8.1. Lento crecemento da poboación: mantemento dun réxime demográfico antigo; excepción de Cataluña.	B8.1. Explicar a evolución demográfica de España ao longo do século XIX, comparando o crecemento da poboación española no seu conxunto co de Cataluña e o dos países máis avanzados de Europa.	HEB8.1.1. Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX.	CCL CSC
			HEB8.1.2. Compara a evolución demográfica de Cataluña coa do resto de España no século XIX.	CCL CAA CSC
d e h i l p	B8.2. Economía española no XIX: agricultura protexida e estancada (efectos das desamortizacións; baixos rendementos); deficiente industrialización (industria téxtil catalá, siderurxia e a minaría); dificultades dos transportes (condicionamentos xeográficos; rede de ferrocarrís); comercio (proteccionismo fronte a librecambismo); finanzas (a peseta como unidade	B8.2. Analizar os sectores económicos e especificar a situación herdada, as transformacións de signo liberal e as consecuencias que se derivan delas.	HEB8.2.1. Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Madoz.	CCL CSC
			HEB8.2.2. Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura española do século XIX.	CCL CSC
			HEB8.2.3. Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX.	CCL CSC
			HEB8.2.4. Compara a revolución industrial española coa dos países máis avanzados de Europa.	CCL CAA CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	monetaria; desenvolvemento da banca moderna; problemas da Facenda; investimentos estranxeiros. O caso galego.		HEB8.2.5. Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos.	CCL CAA CSC
			HEB8.2.6. Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855.	CCL CSC
			HEB8.2.7. Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e librecambistas ao longo do século XIX.	CCL CAA CSC
			HEB8.2.8. Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna.	CCL CSC
			HEB8.2.9. Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos.	CCL CSC
			HEB8.2.10. Especifica como os investimentos en España de Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX.	CCL CSC
Bloque 9. A crise do sistema da Restauración e a caída da monarquía (1902-1931)				
d e	B9.1. Intentos de modernización do sistema: revisionismo político dos primeiros gobernos	B9.1. Relacionar o rexeneracionismo xurdido da crise do 98 co revisionismo político dos primeiros	HEB9.1.1. Define en que consistiu o revisionismo político inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas.	CCL CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
h i p	de Afonso XIII; oposición de republicanos e nacionalistas cataláns, vascos, galegos e andaluces.	governos, e especificar as súas actuacións máis importantes.	HEB9.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1902 ata 1931, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	CMCCT CAA CSC
			HEB9.1.3. Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da Restauración.	CCL CAA CSC
d e h i	B9.2. Quebra do sistema: impacto dos acontecementos exteriores (intervención en Marrocos; I Guerra Mundial; Revolución Rusa); crecente axitación social (Semana Tráxica de Barcelona; crise xeral de 1917; "trienio bolchevique" en Andalucía).	B9.2. Analizar as causas da quebra do sistema político da Restauración e identificar os factores internos e os externos.	HEB9.2.1. Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas.	CCL CSC
			HEB9.2.2. Explica as repercusións da I Guerra Mundial e da Revolución Rusa en España.	CCL CSC
			HEB9.2.3. Analiza as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927.	CCL CSC
			HEB9.2.4. Analiza a crise xeral de 1917: as súas causas, manifestacións e consecuencias.	CCL CSC
d e h i	B9.3. Ditadura de Primo de Rivera: directorio militar e directorio civil; remate da guerra de Marrocos; caída da ditadura; afundimento da monarquía.	B9.3. Explicar a ditadura de Primo de Rivera como solución autoritaria á crise do sistema, e describir as súas características, etapas e actuacións.	HEB9.3.1. Especifica as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente.	CCL CSC
			HEB9.3.2. Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao	CCL

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			directorio civil e o seu remate.	CSC
			HEB9.3.3. Explica as causas da caída da monarquía.	CCL CSC
d e h i p	B9.4. Crecemento económico e cambios demográficos no primeiro terzo do século: efectos da Guerra Mundial na economía española; intervencionismo estatal da ditadura; transición ao réxime demográfico moderno; movementos migratorios; transvasamento de poboación da agricultura á industria.	B9.4. Explicar a evolución económica e demográfica no primeiro terzo do século XX, en relación coa situación herdada do século XIX.	HEB9.4.1. Analiza os efectos da I Guerra Mundial sobre a economía española.	CCL CSC
			HEB9.4.2. Describe a política económica da ditadura de Primo de Rivera.	CCL CSC
			HEB9.4.3. Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX.	CCL CSC
Bloque 10. A II República. A Guerra Civil nun contexto de crise internacional (1931-1939)				
d e h i	B10.1. A II República como solución democrática ao afundimento do sistema da Restauración.	B10.1. Explicar a II República como solución democrática ao afundimento do sistema político da Restauración, enmarcándoa no contexto internacional de crise económica e conflitividade social.	HEB10.1.1. Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30.	CCL CAA CSC
			HEB10.1.2. Diferencia as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións.	CCL CAA CSC

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a b d e h i p	B10.2. Evolución política durante a II República: bienio reformista (Constitución de 1931; política de reformas; Estatuto de Cataluña; forzas de oposición á República); bienio radical-cedista (política restauradora e radicalización popular; revolución de Asturias); Fronte Popular (primeiras actuacións do Goberno; preparación do golpe militar).	B10.2. Diferenciar as etapas da República ata o comezo da Guerra Civil, especificando os feitos e as actuacións principais en cada unha.	HEB10.2.1. Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República.	CCL CSC
			HEB10.2.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1931.	CCL CSC
			HEB10.2.3. Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos.	CCL CSC
			HEB10.2.4. Compara as actuacións do bienio radical-cedista coas do bienio anterior.	CCL CSC CAA
			HEB10.2.5. Describe as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución de Asturias de 1934.	CCL CSC
			HEB10.2.6. Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra.	CCL CSC
b d e h	B10.3. Guerra Civil: sublevación e desenvolvemento da guerra; dimensión internacional do conflito; evolución das dúas zonas; consecuencias da guerra.	B10.3. Analizar a Guerra Civil, identificando as súas causas e as consecuencias, a intervención internacional e o curso dos acontecementos nas dúas zonas.	HEB10.3.1. Especifica os antecedentes da Guerra Civil.	CCL CSC
			HEB10.3.2. Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional.	CCL CAA

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
i p				CSC
			HEB10.3.3. Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra.	CCL CAA CSC
			HEB10.3.4. Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra.	CCL CSC
			HEB10.3.5. Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar.	CCL CSC
			HEB10.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1931 ata 1939, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	CMCCT CAA CSC
d e g h i m n p	B10.4. Idade de Prata da cultura española: da xeración do 98 á do 36.	B10.4. Valorar a importancia da Idade de Prata da cultura española, e expor as achegas das xeracións e das figuras máis representativas.	HEB10.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española.	CCL CD CAA CSC CSIEE CCEC
Bloque 11. A ditadura franquista (1939-1975)				

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b c d e h i p	B11.1. Características e evolución do franquismo: postguerra (grupos ideolóxicos e apoios sociais do franquismo; oscilantes relacións co exterior; configuración política do novo Estado; represión política; autarquía económica); anos do "desenvolvemento" (plans de desenvolvemento e o crecemento económico; transformacións sociais; reafirmación política do réxime; política exterior; crecente oposición ao franquismo); fin do franquismo (inestabilidade política; dificultades exteriores; efectos da crise económica internacional de 1973).	B11.1. Analizar as características do franquismo e a súa evolución no tempo e especificar as transformacións políticas, económicas e sociais que se produciron, en relación coa cambiante situación internacional.	HEB11.1.1. Elabora un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial.	CCL CAA CSC
			HEB11.1.2. Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha.	CCL CAA CSC
			HEB11.1.3. Explica a organización política do Estado franquista.	CCL CSC
			HEB11.1.4. Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959.	CCL CSC
			HEB11.1.5. Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España desde 1959 ata 1973.	CCL CSC
			HEB11.1.6. Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973.	CCL CSC
			HEB11.1.7. Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional.	CCL CSC CAA

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			HEB11.1.8. Explica a política económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país.	CCL CSC
			HEB11.1.9. Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas.	CCL CSC
			HEB11.1.10. Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo.	CCL CSC
			HEB11.1.11. Representa unha liña do tempo desde 1939 ata 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	CMCCT CAA CSC
b d e g h i m p	B11.2. Cultura española durante o franquismo: cultura oficial; cultura do exilio; cultura interior á marxe do sistema.	B11.2. Describir a diversidade cultural do período, distinguindo as súas manifestacións.	HEB11.2.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo.	CCL CD CSIEE CCEC
Bloque 12. Normalización democrática de España e integración en Europa (desde 1975)				

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a b d e h i p	B12.1. Transición á democracia: crise económica mundial; alternativas políticas ao franquismo, continuísmo, reforma ou ruptura; o papel do Rei; a lei para a reforma política; primeiras eleccións democráticas.	B12.1. Describir as dificultades da transición á democracia desde o franquismo nun contexto de crise económica, e explicar as medidas que permitiron a celebración das primeiras eleccións democráticas.	HEB12.1.1. Explica as alternativas políticas que se propuñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha.	CCL CSC
			HEB12.1.2. Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición.	CCL CSC
			HEB12.1.3. Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, etc.	CCL CSC
			HEB12.1.4. Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Moncloa.	CCL CSC
a b c d e h i p	B12.2. Período constituínte: Pactos da Moncloa; preautonomías de Cataluña e o País Vasco; Constitución de 1978 e Estado das autonomías. O caso de Galicia.	B12.2. Caracterizar o novo modelo de Estado democrático establecido na Constitución de 1978, especificando as actuacións previas encamiñadas a alcanzar o máis amplo acordo social e político.	HEB12.2.1. Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas características esenciais.	CCL CSC
			HEB12.2.2. Describe como se estableceron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco.	CCL CSC
a b	B12.3. Gobernos constitucionais: problema do terrorismo; golpe	B12.3. Analizar a evolución económica, social e política de	HEB12.3.1. Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo	CCL CAA

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
c d e h i	de Estado frustrado de 1981; ingreso na OTAN; plena integración en Europa.	España desde o primeiro Goberno constitucional de 1979 ata a aguda crise económica iniciada en 2008, sinalando as ameazas máis salientables ás que se enfrenta e os efectos da plena integración en Europa.	o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas.	CSC
			HEB12.3.2. Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración.	CCL CAA CSC
			HEB12.3.3. Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008.	CCL CSC
			HEB12.3.4. Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc.	CCL CSC
			HEB12.3.5. Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	CMCCT CAA CSC
a	B12.4. Papel de España no mundo actual.	B12.4. Resumir o papel de España no mundo actual, especificando a súa	HEB12.4.1. Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo.	CCL

Historia de España. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b d e h		posición na Unión Europea e as súas relacións con outros ámbitos xeopolíticos.		CSC

Grao mínimo de consecución para superar a materia: en todos os casos aplicarase o 50%.

BLOQUE O. COMO SE ESCRIBE A HISTORIA. CRITERIOS COMÚNS.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> Recompila, organiza e analiza información relevante de diversas fontes sobre o tema para completar os seus traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> Utiliza e interpreta liñas do tempo para localizar e ordenar feitos históricos relevantes.
B0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas	<ul style="list-style-type: none"> Utiliza diferentes fontes históricas e historiográficas para responder as diversas cuestións que se expoñen na clase.
B0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as	<ul style="list-style-type: none"> Valora a importancia das fontes de información como elemento de proba das teorías que expoñen os historiadores.

historiadores/as.	
-------------------	--

BLOQUE 1. A PENÍNSULA IBÉRICA DENDE OS PRIMEIROS HUMANOS ATA A DESAPARICIÓN DA MONARQUÍA VISIGODA.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B1.1.1. Explica as diferenzas entre a economía e a organización social do Paleolítico e do Neolítico, e as causas do cambio.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica os trazos do Neolítico e indica as diferenzas co Paleolítico.
B1.1.2. Identifica as diferenzas entre unha imaxe de pintura cantábrica e outra de pintura levantina.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as diferenzas entre a pintura cantábrica e a pintura levantina.
B1.1.3. Describe os avances no coñecemento das técnicas metalúrxicas e explica as súas repercusións.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as principais culturas da etapa dos metais na Península.
B1.1.4. Resume as características principais do reino de Tartesos e cita as fontes históricas para o seu coñecemento.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica os principais trazos da cultura tartésica; localización, actividades económicas e organización política.
B1.1.5. Explica o diferente nivel de desenvolvemento das áreas celta e ibérica en vésperas da conquista romana en relación coa influencia recibida dos indoeuropeos, o reino de Tartesos e os colonizadores fenicios e gregos.	<ul style="list-style-type: none"> • Compara as características sociais e económicas e bélicas dos pobos que habitaban a Península antes da conquista romana.
B1.1.6. Debuxa un mapa esquemático da Península Ibérica e delimita nel as áreas ibérica e celta.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza os asentamentos dos distintos pobos que habitaron a península ibérica desde a prehistoria ata o final do reino visigodo a través de mapas esquemáticos.
B1.1.7. Define o concepto de romanización e describe os medios empregados para levala a cabo.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece a influencia da cultura romana nos pobos que habitaban a península ibérica e explica o éxito da romanización.
B1.1.8. Compara o ritmo e grao de romanización dos territorios peninsulares.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza o grao de romanización dos diferentes territorios peninsulares.
B1.1.9. Resume as características da monarquía visigoda e explica por que alcanzou tanto poder a igrexa e a nobreza.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as características do reino visigodo, analiza o proceso de unificación territorial e explica a súa evolución.

B1.1.10. Procura información de interese (en libros e internet) sobre o mantemento cultural e artístico do legado romano na España actual, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre a pervivencia do legado cultural romano para responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B1.1.11. Representa unha liña do tempo desde 250 a.C. ata 711 d.C., e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Elabora e analiza liñas do tempo e eixes cronolóxicos para situar feitos desde 250 a.C. ata 711 d.C.
B1.1.12. Partindo de fontes historiográficas, responde a cuestións ou situacións.	<ul style="list-style-type: none"> • Utiliza fontes historiográficas para explicar os principais feitos e procesos históricos da península ibérica desde a prehistoria ata a desaparición da monarquía visigoda.

BLOQUE 2. A IDADE MEDIA: TRES CULTURAS E UN MAPA POLÍTICO EN CONSTANTE CAMBIO (711-1474)

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente relevante, un feito ou un proceso histórico e elabora unha breve exposición para completar traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.
B0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas	<ul style="list-style-type: none"> • Responde a cuestións expostas a partir de fontes históricas e historiográficas.
B0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	<ul style="list-style-type: none"> • Considera as fontes históricas como a materia prima da Historia.
B2.1.1. Explica as causas da invasión musulmá e da súa rápida ocupación da península.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as causas da invasión musulmá e recoñece diversos factores que influíron na súa rápida expansión.
B2.1.2. Representa unha liña do tempo desde 711 ata 1474 e sitúa nunha ringleira os principais acontecementos relativos a Al-Andalus e noutra os relativos aos reinos	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza unha liña do tempo e localiza as etapas de al-Ándalus.

cristiáns.	
B2.1.3. Describe a evolución política de Al-Ándalus.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica a evolución política de al-Ándalus.
B2.1.4. Resume os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en Al-Ándalus.	<ul style="list-style-type: none"> • Sintetiza os cambios económicos, sociais e culturais introducidos polos musulmáns en al-Ándalus.
B2.2.1. Describe as grandes etapas e as causas xerais que conducen ao mapa político da Península Ibérica ao remate da Idade Media.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as principais causas e fases do mapa político da península ibérica ao final da Idade Media.
B2.2.2. Explica a orixe das Cortes nos reinos cristiáns e as súas principais funcións.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica a orixe das Cortes, o seu funcionamento e a súa composición
B2.2.3. Compara a organización política da coroa de Castela, a de Aragón e o reino de Navarra ao remate da Idade Media.	<ul style="list-style-type: none"> • Compara a organización política da Coroa de Castela, a Coroa de Aragón e o Reino de Navarra ao final da Idade Media.
B2.2.4. Comenta o ámbito territorial e as características de cada sistema de repoboación, así como as súas causas e as súas consecuencias.	<ul style="list-style-type: none"> • Define e compara os distintos modelos de repoboación.
B2.3.1. Describe as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as grandes fases da evolución económica dos territorios cristiáns durante a Idade Media.
B2.4.1. Explica a orixe e as características do réxime señorial e a sociedade estamental no ámbito cristián	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza as causas da feudalización e explica a sociedade estamental dos reinos cristiáns.
B2.5.1. Describe o labor dos centros de tradución.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica en que consistían os centros de tradución como transmisores de grande parte do saber clásico e oriental a Europa.
B2.5.2. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística do Camiño de Santiago, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre o Camiño de Santiago a través de diversas fontes.

BLOQUE 3. A FORMACIÓN DA MONARQUÍA HISPÁNICA E A SÚA EXPANSIÓN MUNDIAL (1474-1700)

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente

historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	relevante, un feito ou un proceso histórico e elabora unha breve exposición para completar traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.
B0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas	<ul style="list-style-type: none"> • Responde a cuestións expostas a partir de fontes históricas e historiográficas.
B0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	<ul style="list-style-type: none"> • Considera as fontes históricas como a materia prima da Historia.
B3.1.1. Define o concepto de unión dinástica aplicado a Castela e Aragón en tempos dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica que supuxo a «unión dinástica» en Castela e Aragón na época dos Reis Católicos e describe as características do novo Estado.
B3.1.2. Explica as causas e as consecuencias dos feitos máis relevantes de 1492.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza as causas e as consecuencias dos feitos máis importantes de 1492.
B3.1.3. Analiza as relacións dos Reis Católicos con Portugal e os obxectivos que perseguían.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica en que consistiron e as consecuencias que produciron as relacións dos Reis Católicos con Portugal.
B3.2.1. Compara os imperios territoriais de Carlos I e de Filipe II, e explica os problemas que provocaron	<ul style="list-style-type: none"> • Realiza unha comparativa entre os imperios territoriais de Carlos I e Filipe II e os problemas que provocaron.
B3.2.2. Explica a expansión colonial en América e no Pacífico durante o século XVI.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica a expansión colonial en América e no Pacífico durante o século XVI.
B3.2.3. Analiza a política respecto a América no século XVI e as súas consecuencias para España, Europa e a poboación americana.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza as consecuencias para España, Europa e a poboación americana da política realizada en América no século XVI.
B3.3.1. Describe a práctica do valemto e os seus efectos na crise da monarquía.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica en que consistiu a práctica do valemto, o seu máximo representante e os efectos que produciu na monarquía española
B3.3.2. Explica os principais proxectos de reforma do Conde Duque de Olivares.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica os principais proxectos de reforma do Conde Duque de Olivares.

B3.3.3. Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos e as súas consecuencias para a monarquía hispánica e para Europa.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza as causas da guerra dos Trinta Anos, e as súas consecuencias para a monarquía hispánica e para Europa.
B3.3.4. Compara e comenta as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica e realiza unha comparación entre as rebelións de Cataluña e Portugal de 1640.
B3.3.5. Explica os principais factores da crise demográfica e económica do século XVII, e as súas consecuencias.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica en que consistiron a crise demográfica e económica do século XVII e as súas consecuencias.
B3.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1474 ata 1700, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza unha liña do tempo das monarquías dos Reis Católicos e dos Austrias.
B3.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre os seguintes pintores do Século de Ouro español: El Greco, Ribera, Zurbarán, Velázquez e Murillo.	<ul style="list-style-type: none"> • Busca información a través de diversas fontes sobre Diego de Velázquez. Analiza as características da súa obra como fonte histórica

BLOQUE 4. ESPAÑA NA ÓRBITA FRANCESA: O REFORMISMO DOS PRIMEIROS BORBÓNS (1700-1788)

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN. 50%
B0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente relevante, un feito ou un proceso histórico e elabora unha breve exposición para completar traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.
B0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas	<ul style="list-style-type: none"> • Responde a cuestións expostas a partir de fontes históricas e historiográficas.
B0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	<ul style="list-style-type: none"> • Considera as fontes históricas como a materia prima da Historia.

B4.1.1. Explica as causas da Guerra de Sucesión Española e a composición dos bandos en conflito.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as causas da Guerra de Sucesión española e a composición dos bandos en conflito.
B4.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1700 ata 1788, e sitúa nela os principais acontecementos histórico	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos ocorridos entre 1700 e 1788.
B4.1.3. Detalla as características da nova orde europea xurdida da Paz de Utrecht e o papel de España nela.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica en profundidade as características principais da nova orde que xurdiu en Europa despois da Paz de Utrecht e o papel que desempeñou España nela.
B4.2.1. Define os decretos de nova planta e explica a súa importancia na configuración do novo Estado borbónico.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica en que consistiron os decretos de nova planta e a importancia que tiveron na configuración do novo Estado borbónico.
B4.2.2. Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns.	<ul style="list-style-type: none"> • Elabora un esquema comparativo do modelo político dos Austrias e dos Borbóns.
B4.2.3. Explica as medidas que adoptaron ou proxectaron os primeiros Borbóns para sanear a Facenda Real.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as medidas iniciais adoptadas polos Borbóns para sanear a Facenda Real.
B4.2.4. Describe as relacións Igrexa-Estado e as causas da expulsión dos xesuítas.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as relacións Igrexa-Estado e as causas que propiciaron a expulsión das xesuítas.
B4.3.1. Compara a evolución demográfica do século XVIII coa da centuria anterior.	<ul style="list-style-type: none"> • Realiza unha comparativa entre a evolución demográfica do século XVIII e a evolución demográfica anterior.
B4.3.2. Desenvolve os principais problemas da agricultura e as medidas impulsadas por Carlos III neste sector.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica os problemas e as medidas adoptadas por Carlos III para impulsar o sector agrícola.
B4.3.3. Explica a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América	<ul style="list-style-type: none"> • Expón a política industrial da monarquía e as medidas adoptadas respecto ao comercio con América.
B4.4.1. Especifica as causas da engalaxe económica de Cataluña no século XVIII.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica con detalle as causas do despegamento económico de Cataluña no século XVIII.
B4.5.1. Comenta as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado.	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolve as ideas fundamentais da Ilustración e define o concepto de despotismo ilustrado.

B4.5.2. Razona a importancia das Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos valores da Ilustración.	<ul style="list-style-type: none"> • Valora a importancia que tiveron as Sociedades Económicas de Amigos do País e da prensa periódica na difusión dos valores da Ilustración.
---	---

BLOQUE 5. A CRISE DO ANTIGO RÉXIME (1788-1833): LIBERALISMO FRONTE A ABSOLUTISMO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente relevante, un feito ou un proceso histórico e elabora unha breve exposición para completar traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.
B0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas	<ul style="list-style-type: none"> • Responde a cuestións expostas a partir de fontes históricas e historiográficas.
B0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	<ul style="list-style-type: none"> • Considera as fontes históricas como a materia prima da Historia.
B5.1.1. Resume os cambios que experimentan as relacións entre España e Francia desde a Revolución Francesa ata o comezo da Guerra de Independencia.	<ul style="list-style-type: none"> • Sintetiza os cambios que experimentaron as relacións entre España e Francia nunha liña do tempo entre a Revolución Francesa e o comezo da guerra da Independencia.
B5.1.2. Describe a Guerra da Independencia: as súas causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos.	<ul style="list-style-type: none"> • Detalla as causas, a composición dos bandos en conflito e o desenvolvemento dos acontecementos da guerra da Independencia.
B5.2.1. Compara as Cortes de Cádiz coas estamentais do Antigo Réxime	<ul style="list-style-type: none"> • Realiza unha comparativa entre as Cortes de Cádiz e as Cortes estamentais do Antigo Réxime.
B5.2.2. Comenta as características esenciais da Constitución de 1812.	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolve as características esenciais da Constitución de 1812.

B5.3.1. Detalla as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII.	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolve de maneira detallada as fases do conflito entre liberais e absolutistas durante o reinado de Fernando VII.
B5.3.2. Define o carlismo e resume a súa orixe e os apoios con que contaba inicialmente.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica o carlismo, a súa orixe e os apoios iniciais que recibiu.
B5.3.3. Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833 e sitúa nela os principais acontecementos histórico	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo desde 1788 ata 1833, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.
B5.3.4. Representa nun esquema as diferenzas, en canto a sistema político e estrutura social, entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués.	<ul style="list-style-type: none"> • Esquematiza as diferenzas políticas e de estrutura social entre o Antigo Réxime e o réxime liberal burgués.
B5.4.1. Explica as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas.	<ul style="list-style-type: none"> • Expón as causas e o desenvolvemento do proceso de independencia das colonias americanas.
B5.4.2. Especifica as repercusións económicas para España da independencia das colonias americanas.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe o impacto económico para España da independencia das colonias americanas.
B5.5.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra.	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre Goya e elabora unha breve exposición sobre a súa visión da guerra.

BLOQUE 6. A CONFLITIVA CONSTRUCCIÓN DO ESTADO LIBERAL (1833-1874)

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente relevante, un feito ou un proceso histórico e elabora unha breve exposición para completar traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.
B0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas	<ul style="list-style-type: none"> • Responde a cuestións expostas a partir de fontes históricas e historiográficas.

B0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	<ul style="list-style-type: none"> • Considera as fontes históricas como a materia prima da Historia.
B6.1.1. Identifica o ámbito xeográfico do carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece o ámbito xeográfico onde se desenvolveu e foi máis favorable o carlismo e explica o seu ideario e os seus apoios sociais.
B6.1.2. Especifica as causas e as consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas.	<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolve as causas e as consecuencias das dúas primeiras guerras carlistas.
B6.1.3. Representa unha liña do tempo desde 1833 ata 1874 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos ocorridos entre 1833 e 1874.
B6.2.1. Describe as características dos partidos políticos que xurdiron durante o reinado de Isabel II.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica que caracterizaba a cada un dos partidos políticos que xurdiron durante o reinado de Isabel II.
B6.2.2. Resume as etapas da evolución política do reinado de Isabel II desde a súa minoría de idade, e explica o papel dos militares.	<ul style="list-style-type: none"> • Sintetiza as etapas políticas do reinado de Isabel II. Explica o papel xogado polos militares.
B6.2.3. Explica as medidas de liberalización do mercado da terra levadas a cabo durante o reinado de Isabel II.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica o proceso desamortizador que liberalizou a terra no reinado de Isabel II.
B6.2.4. Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra.	<ul style="list-style-type: none"> • Realiza unha comparativa entre as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e doutra.
B6.3.1. Compara o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845.	<ul style="list-style-type: none"> • Realiza unha comparativa entre o Estatuto Real de 1834 e as Constitucións de 1837 e 1845.
B6.4.1. Explica as etapas políticas do Sexenio Democrático.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as distintas etapas políticas do Sexenio Democrático.
B6.4.2. Describe as características esenciais da Constitución democrática de 1869.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as particularidades da Constitución democrática de 1869.

BLOQUE 7. A RESTAURACIÓN BORBÓNICA: IMPLANTACIÓN E AFIANZAMENTO DUN NOVO SISTEMA POLÍTICO (1874-1902)

B6.4.3. Identifica os grandes conflitos do sexenio e explica as súas consecuencias políticas.	<ul style="list-style-type: none"> Localiza e describe os grandes conflitos ocorridos durante o Sexenio Democrático e as súas repercusións políticas.
B6.5.1. Relaciona a evolución do movemento obreiro español durante o Sexenio Democrático coa do movemento obreiro internacional.	<ul style="list-style-type: none"> Conecta o movemento obreiro español e a súa evolución coa evolución do movemento obreiro internacional, durante o Sexenio Democrático.
ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> Recompila, organiza e analiza información relevante sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente relevante, un feito ou un proceso histórico e elabora unha breve exposición para completar traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.
B0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas	<ul style="list-style-type: none"> Responde a cuestións expostas a partir de fontes históricas e historiográficas.
B7.3.2. Describe a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista.	<ul style="list-style-type: none"> Explica a orixe, o desenvolvemento e as repercusións da terceira guerra carlista.
B7.1.1. Explica os elementos fundamentais do sistema político ideado por Cánovas.	<ul style="list-style-type: none"> Describe os principais puntos do sistema político de Cánovas.
B7.1.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1876.	<ul style="list-style-type: none"> Explica os principais puntos da Constitución de 1876.
B7.1.3. Describe o funcionamento real do sistema político da Restauración.	<ul style="list-style-type: none"> Explica o auténtico funcionamento do sistema político durante a Restauración.
B7.1.4. Representa unha liña do tempo desde 1874 ata 1902 e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> Sitúa nunha liña do tempo entre 1874 e 1902 os principais acontecementos históricos.
B7.2.1. Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego.	<ul style="list-style-type: none"> Resume a orixe e a evolución do catalanismo, o nacionalismo vasco e o rexionalismo galego.

B7.2.2. Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza as diferentes correntes ideolóxicas do movemento obreiro e campesiño español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX.
B7.3.1. Compara o papel político dos militares no reinado de Afonso XII co das etapas precedentes do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Contrasta o papel dos militares durante o reinado de Alfonso XII co papel dos militares en etapas anteriores.
B7.4.1. Explica a política española respecto ao problema de Cuba.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica a política española respecto ao problema de Cuba.
B7.4.2. Sinala os principais feitos do desastre colonial de 1898 e as consecuencias territoriais do Tratado de París.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as principais consecuencias derivadas do desastre colonial de 1898 e do Tratado de París.
B7.4.3. Especifica as consecuencias para España da crise do 98 nos ámbitos económico, político e ideolóxico.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as principais consecuencias para España da crise do 98 no ámbito económico, político e ideolóxico.

BLOQUE 8. CONTINUIDADE E TRANSFORMACIÓNS ECONÓMICAS NO SÉCULO XIX: UN DESENVOLVEMENTO INSUFICIENTE

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente relevante, un feito ou un proceso histórico e elabora unha breve exposición para completar traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.
B0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas	<ul style="list-style-type: none"> • Responde a cuestións expostas a partir de fontes históricas e historiográficas.
B0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	<ul style="list-style-type: none"> • Considera as fontes históricas como a materia prima da Historia.

B6.2.4. Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra.	<ul style="list-style-type: none"> • Compara as desamortizacións de Mendizábal e Madoz, e especifica os obxectivos dunha e outra.
B6.2.5. Especifica as características da nova sociedade de clases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as características da nova sociedade de clases e compáraa coa sociedade estamental do Antigo Réxime.
B7.2.2. Analiza as correntes ideolóxicas do movemento obreiro e labrego español, así como a súa evolución durante o derradeiro cuarto do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as ideoloxías que influíron e constituíron o movemento obreiro español e a súa evolución no derradeiro cuarto do século XIX.
B8.1.1. Identifica os factores do lento crecemento demográfico español no século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica os factores do lento crecemento demográfico en España durante o século XIX.
B8.1.2. Compara a evolución demográfica de Cataluña coa do resto de España no século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Compara a evolución demográfica das principais cidades españolas.
B8.2.1. Explica os efectos económicos das desamortizacións de Mendizábal e Madoz.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe os efectos económicos que produciron as desamortizacións de Mendizábal e Madoz.
B8.2.2. Especifica as causas dos baixos rendementos da agricultura española do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as causas dos baixos rendementos da agricultura española durante o século XIX.
B8.2.3. Describe a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica a evolución da industria téxtil catalá, a siderurxia e a minaría ao longo do século XIX.
B8.2.4. Compara a revolución industrial española coa dos países máis avanzados de Europa.	<ul style="list-style-type: none"> • Realiza a comparación entre a revolución industrial española e a de países máis avanzados en Europa.
B8.2.5. Relaciona as dificultades do transporte e o comercio interior cos condicionamentos xeográficos.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica como influíron os condicionamentos xeográficos no transporte e no desenvolvemento do comercio interior.
B8.2.6. Explica os obxectivos da rede ferroviaria e as consecuencias da lei xeral de ferrocarrís de 1855.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica que obxectivos se perseguían coa construción da rede ferroviaria e que consecuencias tivo a lei xeral de ferrocarrís de 1855.
B8.2.7. Compara os apoios, os argumentos e as actuacións de proteccionistas e librecambistas ao longo do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica como afectaron as políticas proteccionistas ao sector agrario e ao comercio interior e exterior español.
B8.2.8. Explica o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe o proceso que conduciu á unidade monetaria e á banca moderna.

B8.2.9. Explica a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos.	<ul style="list-style-type: none"> • Expón a reforma Mon-Santillán da Facenda pública e os seus efectos.
B8.2.10. Especifica como os investimentos en España de Francia e de Inglaterra afectaron o modelo de desenvolvemento económico español durante o século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece a importancia dos investimentos estranxeiros no desenvolvemento do sector siderúrxico e das industrias derivadas da agricultura.

BLOQUE 9. A CRISE DO SISTEMA DA RESTAURACIÓN E A CAÍDA DA MONARQUÍA (1902-1931)

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente relevante, un feito ou un proceso histórico e elabora unha breve exposición para completar traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.
B0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas	<ul style="list-style-type: none"> • Responde a cuestións expostas a partir de fontes históricas e historiográficas.
B0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	<ul style="list-style-type: none"> • Considera as fontes históricas como a materia prima da Historia.
B9.1.1. Define en que consistiu o revisionismo político inicial do reinado de Afonso XIII, e as principais medidas adoptadas.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica os gobernos de Canalejas e Maura, o chamado revisionismo político, ao principio do reinado de Afonso XIII.
B9.1.2. Representa unha liña do tempo desde 1902 ata 1931, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa nunha liña do tempo os principais acontecementos históricos ocorridos entre 1902 e 1931.
B9.1.3. Elabora un esquema cos factores internos e externos da quebra do sistema político da restauración.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta e completa un esquema sobre a quebra do sistema político da restauración.

B9.2.1. Especifica a evolución das forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as formas en que evolucionaron as forzas políticas de oposición ao sistema: republicanos e nacionalistas.
B9.2.2. Explica as repercusións da I Guerra Mundial e da Revolución Rusa en España.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe que consecuencias tivo para España a Primeira Guerra Mundial.
B9.2.3. Analiza as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927.	<ul style="list-style-type: none"> • Investiga e describe as causas, os principais feitos e as consecuencias da intervención de España en Marrocos entre 1904 e 1927.
B9.2.4. Analiza a crise xeral de 1917: as súas causas, manifestacións e consecuencias.	<ul style="list-style-type: none"> • Investiga e describe as causas, os principais acontecementos e as consecuencias da crise xeral de 1917.
B9.3.1. Especifica as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os apoios con que contou inicialmente.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as causas do golpe de estado de Primo de Rivera e os seus apoios iniciais.
B9.3.2. Describe a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao directorio civil e o seu remate	<ul style="list-style-type: none"> • Expón a evolución da ditadura de Primo de Rivera, desde o directorio militar ao directorio civil e o seu remate.
B9.3.3. Explica as causas da caída da monarquía.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as causas da caída da monarquía.
B9.4.1. Analiza os efectos da I Guerra Mundial sobre a economía española.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe que consecuencias económicas tivo para España a Primeira Guerra Mundial.
B9.4.2. Describe a política económica da ditadura de Primo de Rivera.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica en que consistiu a política económica da ditadura de Primo de Rivera.
B10.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española.	<ul style="list-style-type: none"> • Busca información acerca dalgúns dos máximos expoñentes da Idade de Prata da cultura española.
B9.4.3. Explica os factores da evolución demográfica de España no primeiro terzo do século XX.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe e explica como evolucionou a demografía en España durante o primeiro terzo do século XX e que factores influíron.

BLOQUE 10. A II REPÚBLICA. A GUERRA CIVIL NUN CONTEXTO DE CRISE INTERNACIONAL (1931-1939)

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
----------------------------------	--

B0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente relevante, un feito ou un proceso histórico e elabora unha breve exposición para completar traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.
B0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas	<ul style="list-style-type: none"> • Responde a cuestións expostas a partir de fontes históricas e historiográficas.
B0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	<ul style="list-style-type: none"> • Considera as fontes históricas como a materia prima da Historia.
B10.1.1. Explica as causas que levaron á proclamación da II República e relaciona as súas dificultades coa crise económica mundial dos anos 30.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as circunstancias que favoreceron a proclamación da Segunda República.
B10.1.2. Diferencia as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións.	<ul style="list-style-type: none"> • Contrasta as forzas de apoio e oposición á República nos seus comezos, e describe as súas razóns e as principais actuacións.
B10.2.1. Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as reformas impulsadas durante o bienio reformista da República.
B10.2.2. Especifica as características esenciais da Constitución de 1931.	<ul style="list-style-type: none"> • Enumera as características esenciais da Constitución de 1931.
B10.2.3. Analiza o proxecto de reforma agraria: as súas razóns, o seu desenvolvemento e os seus efectos.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as orixes da reforma agraria da Segunda República, o seu desenvolvemento e as súas consecuencias.
B10.2.4. Compara as actuacións do bienio radical-cedista coas do bienio anterior.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica en que consistiu a política do bienio dereitista e compáraa coa levada a cabo polo bienio reformista.
B10.2.5. Describe as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución de Asturias de 1934.	<ul style="list-style-type: none"> • Investiga e explica as causas, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución de Asturias de 1934.

B10.2.6. Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral, ata o comezo da guerra.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as causas da formación da Fronte Popular e as actuacións tras o seu triunfo electoral ata o comezo da guerra.
B10.3.1. Especifica os antecedentes da Guerra Civil.	<ul style="list-style-type: none"> • Detalla os antecedentes da Guerra Civil.
B10.3.2. Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional.	<ul style="list-style-type: none"> • Relaciona a Guerra Civil española co contexto internacional.
B10.3.3. Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra.	<ul style="list-style-type: none"> • Compara a evolución política e a situación económica dos dous bandos durante a guerra.
B10.3.4. Especifica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica os custos humanos e as consecuencias económicas e sociais da guerra.
B10.3.5. Sintetiza nun esquema as grandes fases da guerra, desde o punto de vista militar.	<ul style="list-style-type: none"> • Esquematiza as grandes fases militares da guerra.
B10.3.6. Representa unha liña do tempo desde 1931 ata 1939, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos desde 1936 ata 1939.
B10.4.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a Idade de Prata da cultura española.	<ul style="list-style-type: none"> • Busca información a través de diversos medios sobre a Idade de Prata da cultura española.

BLOQUE 11. A DITADURA FRANQUISTA (1939-1975)

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente relevante, un feito ou un proceso histórico e elabora unha breve exposición para completar traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.

B0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas	<ul style="list-style-type: none"> • Responde a cuestións expostas a partir de fontes históricas e historiográficas.
B0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	<ul style="list-style-type: none"> • Considera as fontes históricas como a materia prima da Historia.
B11.1.1. Elabora un esquema cos grupos ideolóxicos e os apoios sociais do franquismo na súa etapa inicial.	<ul style="list-style-type: none"> • Esquematiza os grupos ideolóxicos e os apoios sociais recibidos polo franquismo na súa etapa inicial.
B11.1.2. Diferencia etapas na evolución de España durante o franquismo, e resume os trazos esenciais de cada unha.	<ul style="list-style-type: none"> • Distingue as etapas de evolución de España durante o franquismo e enumera as súas principais características.
B11.1.3. Explica a organización política do Estado franquista.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe e esquematiza a organización política do Estado franquista.
B11.1.4. Explica as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as relacións exteriores, a evolución política e a situación económica de España desde o remate da Guerra Civil ata 1959.
B11.1.5. Explica as relacións exteriores, a evolución política e as transformacións económicas e sociais de España desde 1959 ata 1973.	<ul style="list-style-type: none"> • Relaciona a evolución política do réxime coa evolución da política exterior.
B11.1.8. Explica a política económica do franquismo nas súas etapas e a evolución económica do país.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as etapas da política económica de Franco e a evolución económica do país.
B11.1.9. Describe as transformacións que experimenta a sociedade española durante os anos do franquismo, así como as súas causas.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as transformacións que sufriu a sociedade española durante os anos do franquismo e as súas causas.
B11.1.10. Especifica os grupos de oposición política ao réxime franquista e comenta a súa evolución no tempo.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica cales foron os grupos de oposición ao réxime e cal foi a súa evolución no tempo.
B11.1.11. Representa unha liña do tempo desde 1939 ata 1975, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos desde 1939 ata 1975.
B11.1.6. Especifica as causas da crise final do franquismo desde 1973.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica cales foron as causas que provocaron o final do franquismo.

B11.1.7. Relaciona a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional.	<ul style="list-style-type: none"> • Asocia a evolución política do réxime cos cambios que se producen no contexto internacional.
B11.2.1. Procura información de interese (en libros e internet) e elabora unha breve exposición sobre a cultura do exilio durante o franquismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza e interpreta a cultura española durante o franquismo: a cultura oficial, a cultura do exilio e a cultura interior á marxe do sistema

BLOQUE 12. NORMALIZACIÓN DEMOCRÁTICA DE ESPAÑA E INTEGRACIÓN EN EUROPA (DESDE 1975)

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B0.1.1. Procura información de interese (en libros e internet) sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente salientable, un feito ou un proceso histórico, e elabora unha breve exposición.	<ul style="list-style-type: none"> • Recompila, organiza e analiza información relevante sobre a importancia cultural e artística dun personaxe historicamente relevante, un feito ou un proceso histórico e elabora unha breve exposición para completar traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito.
B0.2.1. Representa unha liña do tempo situando nunha ringleira os principais acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Representa unha liña do tempo onde sitúa acontecementos relativos a determinados feitos ou procesos históricos.
B0.3.1. Responde a cuestións propostas a partir de fontes históricas e historiográficas	<ul style="list-style-type: none"> • Responde a cuestións expostas a partir de fontes históricas e historiográficas.
B0.4.1. Distingue o carácter das fontes históricas non só como información, senón tamén como proba para responder ás preguntas que se formulan os/as historiadores/as.	<ul style="list-style-type: none"> • Considera as fontes históricas como a materia prima da Historia.
B12.1.1. Explica as alternativas políticas que se propuñan tras a morte de Franco, e quen defendía cada unha.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as opcións políticas existentes despois da morte de Franco e o seu ideario político.
B12.1.2. Describe o papel desempeñado polo Rei durante a transición.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica o papel que representou o Rei durante a transición.
B12.1.3. Describe as actuacións impulsadas polo presidente de Goberno Adolfo Suárez para a reforma política do réxime franquista: lei para a reforma política de 1976, lei de amnistía de 1977, etc.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as actuacións realizadas polo presidente de Goberno, Adolfo Suárez, para a reforma política do réxime franquista.

B12.1.4. Explica as causas e os obxectivos dos Pactos da Moncloa.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as causas e os obxectivos dos pactos da Moncloa.
B12.2.1. Explica o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978 e as súas características esenciais.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe o proceso de elaboración e aprobación da Constitución de 1978, e as súas características fundamentais.
B12.2.2. Describe como se estableceron as preautonomías de Cataluña e o País Vasco.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica como se produciu o proceso preautonómico catalán e vasco. • Resume o proceso de concesión de autonomía de Galicia.
B12.3.2. Comenta os feitos máis salientables do proceso de integración en Europa e as consecuencias para España desta integración.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica algúns dos feitos máis importantes e as súas consecuencias sobre o proceso de integración España en Europa
B12.3.4. Analiza o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España, describe a xénese e evolución das organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata os nosos días (ETA, GRAPO, etc.) e reflexiona sobre outros temas relacionados: a cidadanía ameazada, os movementos asociativos de vítimas, a mediación en conflitos, etc	<ul style="list-style-type: none"> • Razona e investiga o impacto da ameaza terrorista sobre a normalización democrática de España. Analiza a orixe e evolución das diferentes organizacións terroristas que actuaron desde a transición democrática ata a actualidade.
B12.3.1. Elabora un esquema coas etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, e sinala os principais acontecementos de cada unha delas.	<ul style="list-style-type: none"> • Esquematiza as etapas políticas desde 1979 ata a actualidade, segundo o partido no poder, sinalando os principais acontecementos en cada unha delas.
B12.3.3. Analiza a evolución económica e social de España desde a segunda crise do petróleo en 1979 ata o comezo da crise financeira mundial de 2008	<ul style="list-style-type: none"> • Explica a evolución política e social de España desde 1979, coa segunda crise do petróleo, ata a crise financeira mundial de 2008
B12.3.5. Representa unha liña do tempo desde 1975 ata os nosos días, e sitúa nela os principais acontecementos históricos.	<ul style="list-style-type: none"> • Sitúa os principais acontecementos históricos desde 1975 ata a actualidade.
B12.4.1. Explica a posición e o papel da España actual na Unión Europea e no mundo.	<ul style="list-style-type: none"> • Detalla a posición e a actuación de España respecto da Unión Europea e do mundo.

Procedementos e Instrumentos de avaliación

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado de bacharelato será continua e diferenciada, terá un carácter formativo e será un instrumento para a mellora tanto dos procesos de ensino como dos procesos de aprendizaxe.

Na materia de Historia de España usaranse os seguintes instrumentos de avaliación, sen prexuízo de que se podan utilizar outros que o/a profesor/a estime oportunos dependendo das actividades propostas:

- Probas escritas: como mínimo dúas probas escritas trimestrais referentes aos criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe correspondentes. Considéranse superadas positivamente as probas cando a nota media das probas chegue ao cinco. No caso de non superar as probas escritas, o profesor pode realizar, no momento que determine, unha proba de recuperación das probas ou avaliacións non superadas.
- Observación e valoración do traballo da clase e das tarefas a realizar na casa, a participación, a actitude cara a materia e os compañeiros e outras actividades que considere o profesor (traballos de ampliación, caderno, actividades extraescolares, plan lector).

Criterios de cualificación e de promoción da materia

En canto a **criterios de cualificación**:

- O 10% da nota se dedicará á valoración do traballo do alumnado e das tarefas de ampliación, incluído o plan lector. Todo quedará reflectido nos rexistros do profesorado, sexa no caderno do profesor ou con copia.
- O 90% da nota será para valorar os exames. En calquera caso, o comportamento desleal na realización dun traballo ou dun exame (copiar, cambiar os folios do exame, recibir información por medios externos, ou calquera método desleal) será puntuado cun 0. Tamén se terá en conta unha correcta expresión e redacción.

Considérase que un alumno acada os obxectivos marcados na materia para a súa promoción cando consegue unha nota mínima dun 5 na avaliación ordinaria. Esta nota obtense do cálculo da media aritmética das tres avaliacións.

En caso de non acadar a avaliación positiva, o profesorado realizará unha proba final, onde o alumno deberá mostrar a consecución dos estándares de aprendizaxe mínimos da materia. De non superala contará a mellor nota posible (a media das avaliacións ou a desta proba). O alumnado suspenso poderá realizar unha proba extraordinaria, sempre e cando non haxa modificacións legais a través das autoridades educativas.

Na proba extraordinaria o exame será o mesmo para todos os grupos do mesmo nivel de acordo coa normativa legal vixente, e será necesario acadar unha nota mínima dun 5 para aprobar a materia.

2º BACHARELATO. HISTORIA DA ARTE

Criterios de avaliación e Estándares de aprendizaxe

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Raíces da arte europea: o legado da arte clásica				
▪ n	▪ B1.1. Grecia, creadora da linguaxe clásica: principais manifestacións.	▪ B1.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte grega, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB1.1.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.1.2. Define o concepto de orde arquitectónica e compara as tres ordes da arquitectura grega.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.1.3. Describe os tipos de templo grego, con referencia ás características arquitectónicas e a decoración escultórica.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB1.1.4. Describe as características do teatro grego e a función das súas partes.	▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB1.1.5. Explica a evolución da figura humana masculina na escultura grega a partir do "Kouros" de Anavysos, o "Doríforo" (Policleto) e o "Apoxiomenos" (Lisipo). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. A función social da arte en Grecia. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Explicar a función social da arte grega, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB1.2.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte grega, e a consideración social da arte e dos/das artistas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Comentario de obras de arte: Grecia. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte grega, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB1.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas gregas: Partenón, Tribuna das Cariátides do Erecteion, templo de Atenea Niké e teatro de Epidauro. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB1.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas gregas: Kouros de Anavysos, Auriga de Delfos, Discóbolo (Mirón), Doríforo (Policleto), unha metopa do Partenón (Fidias), Hermes con Dioniso neno (Praxíteles), Apoxiomenos (Lisipo), Vitoria de Samotracia, Venus de Milo e friso do altar de Zeus en Pérgamo (detalle de Atenea e Gea). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n p 	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Visión do clasicismo en Roma. A arte na Hispania 	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte romana, en relación co 	<ul style="list-style-type: none"> HAB1.4.1. Explica as características esenciais da arte romana e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen cias clave
	romana e na Gallaecia.	seu contexto histórico e cultural.		▪ CAA
			▪ HAB1.4.2. Especifica as achegas da arquitectura romana en relación coa grega.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.3. Describe as características e funcións dos principais tipos de edificio romanos.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB1.4.4. Compara o templo e o teatro romanos cos respectivos gregos.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.5. Explica os trazos principais da cidade romana a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB1.4.6. Especifica as innovacións da escultura romana en relación coa grega.	▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.4.7. Describe as características xerais dos mosaicos e a pintura en Roma a partir dunha fonte histórica ou historiográfica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Función social da arte en Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Explicar a función social da arte romana, especificando o papel desempeñado polos/as clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.5.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte romana, e a consideración social da arte e dos/das artistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Comentario de obras de arte: Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte romana, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.6.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas romanas: Maison Carrée de Nimes, Panteón de Roma, teatro de Mérida, Coliseo de Roma, basílica de Maxencio e Constantino en Roma, ponte de Alcántara, acueduto de Segovia, arco de Tito en Roma e columna de Traxano en Roma. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.6.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas romanas: Augusto de Prima Porta, estatua ecuestre de Marco Aurelio, relevo do Arco de Tito (detalle dos soldados co 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			candelabro e outros obxectos do Templo de Xerusalén) e relevo da columna de Traxano.	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Traballo de investigación sobre historia da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.7. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.7.1. Realiza un traballo de investigación sobre Fidias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.7.2. Realiza un traballo de investigación sobre o debate acerca da autoría grega ou romana do grupo escultórico de "Laocoonte e os seus fillos". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Conservación do patrimonio: arte grecorromana 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Respetar as creacións artísticas da Antigüidade grecorromana, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio escaso e insubstituíble que cómpre 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB1.8.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte antiga que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		conservar.		
Bloque 2. Nacemento da tradición artística occidental: a arte medieval				
▪ n	▪ B2.1. Achega cristiá na arquitectura e na iconografía.	▪ B2.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte paleocristiá, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB2.1.1. Explica as características esenciais da arte paleocristiá e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.1.2. Describe a orixe, a características e a función da basílica paleocristiá.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB2.1.3. Describe as características e función dos baptisterios, mausoleos e "martiria" paleocristiáns, e as súas partes.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB2.1.4. Explica a evolución da pintura e o mosaico na arte paleocristiá, con especial referencia á iconografía.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
▪ n	▪ B2.2. Arte bizantina.	▪ B2.2. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte bizantina, en relación co seu contexto histórico e cultural.	▪ HAB2.2.1. Explica as características esenciais da arte bizantina a partir de fontes históricas ou historiográficas.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.2.2. Explica a arquitectura bizantina a través da igrexa de Santa Sofía de Constantinopla.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB2.2.3. Describe as características do mosaico bizantino e dos temas iconográficos do Pantocrátor e a Virxe e a Déesis, así como a súa influencia na arte occidental.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ m ▪ n	▪ B2.3. Comentario de obras de arte bizantina	▪ B2.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte bizantina, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB2.3.1. Identifica, analiza e comenta o mosaico do Cortexo da emperatriz Teodora en San Vital de Rávena.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ n ▪ p	▪ B2.4. Arte prerrománica.	▪ B2.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características	▪ HAB2.4.1. Define o concepto de arte prerrománica e especifica as súas manifestacións en España e en Galicia.	▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		esenciais da arte prerrománica, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.4.2. Identifica e clasifica razoadamente no seu estilo as seguintes obras: San Pedro da Nave (Zamora), Santa María do Naranco (Oviedo), San Miguel da Escalada (León), Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova (Ourense). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
▪ n	▪ B2.5. Configuración e desenvolvemento da arte románica. Igrexas e mosteiros. Iconografía románica.	▪ B2.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica, en relación co seu contexto histórico e cultural.	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.5.1. Describe as características xerais da arte románica a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.5.2. Describe as características e as función das igrexas e dos mosteiros na arte románica. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.5.3. Explica as características da escultura e a pintura románicas, con especial referencia á iconografía. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
▪ n	▪ B2.6. Función social da arte románica.	▪ B2.6. Explicar a función social da arte románica, especificando o papel de clientes e artistas, e as relacións entre eles.	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.6.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte románica. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Comentario de obras de arte románica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte románica, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.7.1. Identifica, analiza e comenta as esculturas románicas do Xuízo Final no tímpano de Santa Fe de Conques (Francia). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Achea do Gótico: expresión dunha cultura urbana. A catedral e a arquitectura civil. Modalidades escultóricas. Pintura italiana e flamenga, orixe da pintura moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8, Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte gótica, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.8.1. Describe as características xerais da arte gótica a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.8.2. Describe as características e a evolución da arquitectura gótica e especifica os cambios introducidos respecto á románica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.8.3. Describe as características e a evolución da escultura gótica, e especifica as súas diferenzas tipolóxicas, formais e iconográficas respecto á escultura románica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.8.4. Recoñece e explica as innovacións da pintura de Giotto e do Trecento italiano respecto á pintura románica e bizantina. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.8.5. Explica as innovacións da pintura flamenga do século XV e cita algunhas obras dos seus principais representantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Función social da arte gótica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Explicar a función social da arte gótica, especificando o papel desempeñado por clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.9.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte gótica, e a súa variación respecto ao románico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Comentario de obras de arte gótica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte gótica, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental da catedral de Reims, interior da planta superior da Sainte Chapelle de París. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.10.2. Identifica, analiza e comenta o grupo da Anunciación e a Visitación da catedral de Reims. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas góticas: escena de "A fuxida a Exipto", de Giotto, na Capela Scrovegni de Padua, "Matrimonio Arnolfini", de Jan Van Eyck, "O descenso da cruz", de Roger van der Weyden, e o "Xardín das Delicias, de Hieronymus Bosch. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n p 	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. O peculiar desenvolvemento artístico da Península Ibérica. Arte hispanomusulmá. O Románico no Camiño de Santiago. O Gótico e a súa longa duración. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte románica e gótica española e hispano-musulmá, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.11.1. Explica as características e evolución da arte románica e gótica en España. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.11.2. Explica as características xerais da arte islámica a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.11.3. Describe os trazos esenciais da mesquita e o pazo islámico. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.11.4. Explica a evolución da arte hispanomusulmá. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.11.5. Explica as características da arte mudéjar e específica, con exemplos de obras concretas, as diferenzas entre o mudéjar popular e o cortesán. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e m n p 	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Comentario de obras de arte medieval española. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte medieval española, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB2.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas románicas: San Vicente de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista e a catedral de Santiago de Compostela. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas románicas: "A dúbida de San Tomé", no ángulo do claustro de San Domingos de Silos (Burgos), "Última cea" do capitel historiado do claustro de San Xoán da Peña (Huesca) e fachada de Praterías e Pórtico da Gloria da catedral de Santiago. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB2.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas murais románicas: bóveda da Anunciación aos pastores no Panteón Real de San Isidoro de León, e ábsida de San Clemente de Tahull (Lleida). 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.4. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental e interior da catedral de León, interior da catedral de Barcelona, e interior da igrexa de San Xoán dos Reis, de Toledo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.5. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas góticas: tímpano da Portada do Sarmental da catedral de Burgos, e retablo de Gil de Siloé, na Cartuxa de Miraflores (Burgos). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.12.6. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras hispanomusulmás: Mesquita de Córdoba, Aljafería de Zaragoza, Giralda de Sevilla e Alhambra de Granada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13. Traballo de investigación sobre historia da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o tratamento iconográfico e o significado da visión apocalíptica de Cristo e o Xuízo Final na arte medieval. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.14. Conservación do patrimonio: arte 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.14. Respetar as creacións da arte medieval, valorando a súa calidade en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.14.1. Explica a importancia da arte románica no Camiño de Santiago. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen cias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n ▪ p 	<p>medieval.</p>	<p>relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB2.14.2. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables de arte medieval que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<p>Bloque 3. Desenvolvemento e evolución da arte europea no mundo moderno</p>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Renacemento. Patróns e artistas. Orixe e desenvolvemento da nova linguaxe en arquitectura, escultura e pintura. Achegas de grandes artistas do Renacemento italiano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.1. Explica as características esenciais do Renacemento italiano e a súa periodización a partir de fontes históricas ou historiográficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.2. Especifica as características da arquitectura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.3. Especifica as características da escultura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.4. Especifica as características da pintura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.5. Compara a pintura italiana do Quattrocento coa dos pintores góticos flamengos contemporáneos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.1.6. Explica a peculiaridade da pintura veneciana do Cinquecento e cita os artistas máis representativos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Función social da arte no Renacemento 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.2.1. Describe a práctica do patrocinio no Renacemento italiano e as novas reivindicacións dos artistas en relación co seu recoñecemento social e a natureza do seu labor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Comentario de obras de arte: arte do Renacemento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Renacemento, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento italiano: cúpula de Santa María das Flores e interior da igrexa de San Lorenzo, ambas en Florencia e de Brunelleschi; pazo Médici-Riccardi en Florencia, de Michelozzo; fachada de Santa María Novella e do pazo Rucellai, ambos en Florencia e de Alberti; templo de San Pietro in Montorio en Roma, de Bramante; cúpula e proxecto de planta de San Pedro do Vaticano, de Michelangelo; Il Gesù en Roma, de Giacomo della Porta e Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) en Vicenza, de Palladio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Renacemento italiano: primeiro panel da "Porta do Paraíso" (da creación do mundo á expulsión do Paraíso), de Ghiberti; "Gattamelata", de Donatello; "Piedade" do Vaticano, "David", "Moisés" e as tumbas mediceas, de Michelangelo; "O rapto das sabinas", de Giambologna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.3.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Renacemento italiano: "O tributo da moeda" e "A Trindade", de Masaccio; "Anunciación" do Convento de San Marcos en Florencia, de Fra Angelico; "Madonna do Duque de Urbino", de Piero della Francesca; "A Virxe das rochas", "A última cea" e "A Gioconda", de Leonardo da Vinci; "A Escola de Atenas" de Rafael; a bóveda e o "Xuízo Final" da Capela Sixtina, de Michelangelo; "A tempestade", de Giorgione; "Venus de Urbino" e "Carlos V en Mühlberg", de Tiziano; "O lavatorio", de Tintoretto; "As vodas de Caná", de Veronés. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. A recepción da estética renacentista na Península Ibérica. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Renacemento, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.1. Especifica as características peculiares do Renacemento español en comparación co italiano. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.2. Describe a evolución da arquitectura renacentista española. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.3. Explica a peculiaridade da escultura renacentista española. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.4.4. Explica as características da pintura de El Greco a través dalgunhas das súas obras máis representativas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Comentario de obras de arte: arte española do Renacemento. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Renacemento, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.5.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento español: fachada da Universidade de Salamanca; pazo de Carlos V na Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; mosteiro de San Lorenzo de El Escorial, de Juan de Herrera. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.5.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do Renacemento español: "Sacrificio de Isaac" do retablo de San Bieito de Valladolid, de Alonso Berruguete; "Santo enterro", de Juan de Juni. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.5.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas de El Greco: "O expolio", "A Santa Liga" ou "Adoración do nome de Xesús", "O martirio de San Mauricio", "O enterro do Señor de Orgaz", "A adoración dos pastores", "O cabaleiro da man no peito". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Unidade e diversidade do 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.1. Explica as características esenciais do Barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>Barroco. Linguaxe artística ao servizo do poder civil e eclesiástico.</p> <p>Urbanismo barroco. Igrexas e pazos. Principais tendencias.</p>	<p>esenciais da arte do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural.</p>	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.2. Especifica as diferenzas entre a concepción barroca da arte e a renacentista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.3. Compara a arquitectura barroca coa renacentista. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.4. Explica as características xerais do urbanismo barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.5. Compara a escultura barroca coa renacentista a través da representación de "<i>David</i>" por Michelangelo e por Bernini. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.6. Describe as características xerais da pintura barroca e especifica as diferenzas entre a Europa católica e a protestante. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.7. Distingue e caracteriza as grandes tendencias da pintura barroca en Italia e os seus principais representantes. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.6.8. Especifica as peculiaridades da pintura barroca flamenga e holandesa. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Función social da arte no Barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.7. Explicar a función social da arte especificando o papel desempeñado por patróns, academias, clientes e artistas, e as relacións entre eles. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.7.1. Describe o papel desempeñado no século XVIII polas academias en toda Europa e, en particular, polo Salón de París. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CSC
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Comentario de obras de arte: arte do Barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.8. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do Barroco, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.8.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco europeo do século XVII: fachada de San Pedro do Vaticano, de Carlo Maderno; columnata da praza de San Pedro do Vaticano, de Bernini; San Carlos das Catro Fontes en Roma, de Borromini; Pazo de Versalles, de Le Vau, J.H. Mansart e Le Nôtre. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.8.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas de Bernini: "David", "Apolo" e "Dafne", "A éxtase de Santa Teresa", "Cátedra de San Pedro". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.8.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Barroco europeo do século XVII: "Vocación de San Mateo" e "Morte da Virxe", de Caravaggio; "Triunfo de Baco e Ariadna", na bóveda do pazo Farnese de Roma, de Annibale Carracci; "Adoración do nome de Xesús", bóveda de Il Gesù en Roma, de Gaulli (Il Baciccia); "Adoración dos Magos", "As tres Grazas" e "O xardín do Amor", de Rubens; "A lección de anatomía do doutor Tulpy", "A rolda nocturna", de Rembrandt. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Barroco hispánico. Urbanismo e arquitectura. Imaxinaría barroca. Achega da pintura española: grandes figuras do Século de Ouro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte española do Barroco, en relación co seu contexto histórico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.9.1. Explica as características do urbanismo barroco en España e a evolución da arquitectura española durante o século XVII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.9.2. Explica as características da imaxinaría barroca española do século XVII e compara a escola castelá coa andaluza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.9.3. Explica as características xerais da pintura española do século XVII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.9.4. Describe as características e evolución da pintura de Velázquez a través dalgunhas das súas obras máis significativas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.10. Comentario de obras de arte: arte española do Barroco. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.10. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte española do Barroco, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco español do século XVII: Praza Maior de Madrid, de Xoán Gómez de Mora; Retablo de Santo Estevo de Salamanca, de Churriguera. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.10.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Barroco español do século XVII: "Piedad", de Gregorio Fernández; "Inmaculada do facistol", de Alonso Cano; "Magdalena penitente", de Pedro de Mena. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas españolas do Barroco español do século XVII: "Martirio de San Filipe", "O soño de Xacob" e "O zambro", de Ribera; "Bodegón" do Museo do Prado, de Zurbarán; "O augador de Sevilla, "Os borrachos", "A fragua de Vulcano", "A rendición de Breda", "O Príncipe Baltasar Carlos a cabalo", "A Venus do espello", "As meninas" e "As fiandeiras", de Velázquez; "A Sagrada Familia do paxariño", "A Inmaculada de El Escorial", "Os nenos da concha" e "Nenos xogando aos dados", de Murillo. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
▪ n	▪ B3.11. Século XVIII. Mantemento do Barroco. Refinamento rococó. Neoclasicismo e Romanticismo.	▪ B3.11. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arte do século XVIII, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB3.11.1. Explica o século XVIII como época de coexistencia de vellos e novos estilos artísticos nun contexto histórico de cambios profundos.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HAB3.11.2. Compara o Barroco tardío e o Rococó, e especifica a diferente concepción da vida e a arte que encerran.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			▪ HAB3.11.3. Explica as razóns do xurdimento do Neoclasicismo e as súas características xerais en arquitectura, escultura e pintura.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB3.11.4. Comenta a escultura neoclásica a través da obra de Canova.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB3.11.5. Especifica as posibles coincidencias entre o Neoclasicismo e o Romanticismo na pintura de David.	▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.6. Distingue entre a corrente tradicional e a clasicista da arquitectura barroca española do século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.11.7. Explica a figura de Salzillo como derradeiro representante da imaxinaría relixiosa española en madeira policromada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Comentario de obras de arte: arte do século XVIII. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.12. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte do século XVIII, aplicando un método que abrangan diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do século XVIII: fachada do Hospicio de San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; fachada do Obradoiro da catedral de Santiago de Compostela, de Casas e Novoa; Pazo Real de Madrid, de Juvara e Sacchetti; Panteón de París, de Soufflot; Museo do Prado en Madrid, de Juan de Villanueva. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB3.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do século XVIII: "A oración no horto", de Salzillo; "Eros e Psique" e "Paulina Bonaparte", de Canova. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB3.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de David: "O xuramento dos Horacios" e "A morte de Marat". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e g m n 	<ul style="list-style-type: none"> B3.13. Traballo de investigación en historia da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.13. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o proceso de construción da nova basílica de San Pedro do Vaticano ao longo dos séculos XVI e XVII. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CD CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> h n p 	<ul style="list-style-type: none"> B3.14. Conservación do patrimonio: arte moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.14. Respectar as creacións da arte da Idade Moderna, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB3.14.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte dos séculos XVI ao XVIII que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSIEE
Bloque 4. O século XIX: a arte dun mundo en transformación				
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. A figura de Goya. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.1. Analizar a obra de Goya e identificar nela os trazos propios das correntes da súa época e os que 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.1.1. Analiza a evolución da obra de Goya como pintor e gravador, desde a súa chegada á Corte ata o seu exilio final en Bordeos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		anticipan diversas vangardas posteriores.	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.1.2. Compara a visión de Goya nas series de gravados "Os caprichos" e "Os disparates ou proverbios". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e m n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Comentario de obras de arte: Goya. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas de Goya, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Goya: "O parasol", "A familia de Carlos IV", "O 2 de maio de 1808 en Madrid" ("A loita cos mamelucos"), "Os fusilamentos do 3 de maio de 1808"; desastre nº 15 ("E non hai remedio") da serie "Os desastres da guerra"; "Saturno devorando un fillo" e "A leiteira de Bordeos". 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. A Revolución Industrial e o impacto dos novos materiais na arquitectura. Do Historicismo ao Modernismo. A Escola de Chicago. Nacemento do urbanismo moderno. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> HAB4.3.1. Describe as características e a evolución da arquitectura do ferro no século XIX, en relación cos avances e as necesidades da revolución industrial. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA CSC CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> HAB4.3.2. Explica as diferenzas entre enxeñeiros e arquitectos na primeira metade do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.3. Explica as características do neoclasicismo arquitectónico durante o Imperio de Napoleón. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.4. Explica as características do historicismo en arquitectura e a súa evolución cara ao eclecticismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.5. Explica as características e principais tendencias da arquitectura modernista. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.6. Especifica as achegas da Escola de Chicago á arquitectura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.3.7. Describe as características e os obxectivos das remodelacións urbanas de París, Barcelona e Madrid na segunda metade do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Comentario de obras de arte: arquitectura do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: templo da Madalena en París, de Vignon; Parlamento de Londres, de Barry e Pugin; Auditorio de Chicago, de Sullivan e Adler; torre Eiffel de París; templo da Sagrada Familia en Barcelona, de Gaudí. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
		histórico).		
▪ n	▪ B4.5. Evolución da pintura: Romanticismo, Realismo, Impresionismo e Simbolismo. Os postimpresionistas, xerme das vangardas pictóricas do século XX.	▪ B4.5. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da pintura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB4.5.1. Describe as características do Romanticismo na pintura e distingue entre o romanticismo da liña de Ingres e o romanticismo da cor de Gericault e Delacroix.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.5.2. Compara as visións románticas da paisaxe en Constable e Turner.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB4.5.3. Explica o Realismo e a súa aparición no contexto dos cambios sociais e culturais de mediados do século XIX.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB4.5.4. Compara o Realismo co Romanticismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.5.5. Describe as características xerais do Impresionismo e o Neoimpresionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.5.6. Define o concepto de postimpresionismo e especifica as achegas de Cézanne e Van Gogh como precursores das grandes correntes artísticas do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.5.7. Explica o Simbolismo de finais do século XIX como reacción fronte ao Realismo e ao Impresionismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Función social da arte no século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Explicar a evolución cara á independencia dos artistas respecto aos clientes, especificando o papel desempeñado polas academias, os salóns, as galerías privadas e os marchantes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.6.1. Explica os cambios que se producen no século XIX nas relacións entre artistas e clientes, referidos á pintura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Comentario de obras de arte: o século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da pintura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.7.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do século XIX: "O baño turco", de Ingres; "A balsa da Medusa", de Gericault; "A liberdade guiando o pobo", de Delacroix; "O carro de feo", de Constable; "Chuvia, vapor e velocidade", de Turner; "O enterro de Ornans", de Courbet; "O ánxeles", de Millet; "Almorzo sobre a herba", de Manet; "Impresión, sol nacente" e a serie sobre a Catedral de Ruán, de Monet; "Le Moulin de la Galette", de Renoir; "Unha tarde de domingo na Grande Jatte", de Seurat; "Xogadores de cartas" e "Mazás e laranxas", de Cézanne; "A noite estrelada" e "O segador", de Van Gogh; "Visión despois do sermón" e "O mercado" ("Ta matete"), de Gauguin. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Escultura: mantemento do clasicismo. Rodin. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da escultura do século XIX, relacionando cada un dos seus estilos cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.8.1. Relaciona a produción e o academicismo dominante na escultura do século XIX coas transformacións levadas a cabo nas cidades (monumentos conmemorativos en prazas, parques e avenidas, e esculturas funerarias nos novos cemiterios). ▪ HAB4.8.2. Explica as características da renovación escultórica emprendida por Rodin. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.9. Comentario de obras de arte: século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.9. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da escultura do século XIX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.9.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Rodin: "O pensador" e "Os burgueses de Calais". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Traballo de investigación en historia da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais como as novas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.10.1. Realiza un traballo de investigación sobre as exposicións universais do século XIX e a súa importancia desde o punto de vista arquitectónico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.10.2. Realiza un traballo de investigación sobre a influencia da fotografía e o gravado xaponés no desenvolvemento do Impresionismo, con referencias a obras concretas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen- cias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.11. Conservación do patrimonio: arte do século XIX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.11. Respectar as creacións da arte do século XIX, valorando a súa calidade en relación coa súa época e a súa importancia como patrimonio que hai que conservar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB4.11.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte do século XIX que se conservan en Galicia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
Bloque 5. A ruptura da tradición: a arte na primeira metade do século XX				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. O fenómeno das vangardas nas artes plásticas: Fauvismo, Cubismo, Futurismo, Expresionismo, pintura abstracta, Dadaísmo e Surrealismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das vangardas artísticas das artes plásticas na primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.1. Define o concepto de vangarda artística en relación co acelerado ritmo de cambios na sociedade da época e a liberdade creativa dos/das artistas iniciada na centuria anterior. ▪ HAB5.1.2. Describe a orixe e as características do Fauvismo. ▪ HAB5.1.3. Describe o proceso de xestación e as características do Cubismo, distinguindo entre o Cubismo analítico e o sintético. ▪ HAB5.1.4. Describe o ideario e os principios do futurismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CCEC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.5. Identifica os antecedentes do expresionismo no século XIX, explica as súas características xerais e especifica as diferenzas entre os grupos alemáns "A ponte" e "O xinete azul". 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.6. Describe o proceso de xestación e as características da pintura abstracta, distingue a vertente cromática e a xeométrica, e especifica algunhas das súas correntes máis significativas, como o Suprematismo ruso ou o Neoplasticismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.7. Describe as características do Dadaísmo como actitude provocadora nun contexto de crise. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.8. Explica a orixe, as características e os obxectivos do Surrealismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.1.9. Explica a importancia dos pintores españois Picasso, Miró e Dalí no desenvolvemento das vangardas artísticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> HAB5.1.10. Explica a renovación temática, técnica e formal da escultura na primeira metade do século XX, distinguindo as obras relacionadas coas vangardas pictóricas e as que utilizan recursos ou linguaxes independentes. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
<ul style="list-style-type: none"> n e 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Comentario de obras de arte: a plástica na primeira metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da plástica da primeira metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> HAB5.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "A alegría de vivir", de Matisse; "As señoritas de Aviñón", "Retrato de Ambroise Vollard", "Natureza morta con cadeira de reixa de cana" e "Guernica", de Picasso; "A cidade que emerge", de Boccioni; "O berro", de Munch; "A rúa", de Kirchner; "Lírica" e "Sobre branco II", de Kandinsky; "Cadrado negro", de Malevich; "Composición II", de Mondrian; "L.H.O.O.Q.", de Duchamp; "O elefante das Celebes", de Ernst; "A chave dos campos", de Magritte; "O entroido de Arlequín" e "Mulleres e paxaros á luz da lúa", de Miró; "O xogo lúgubre" e "A persistencia da memoria", de Dalí. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA
			<ul style="list-style-type: none"> HAB5.2.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas: "O profeta", de Gargallo; "Formas únicas de continuidade no espazo", de Boccioni; "Fonte", de Duchamp; "Muller peiteándose ante un espello", de Xulio González; "Mademoiselle Pogany I", de Brancusi; "Lagosta, nasa e cola de peixe", de Calder; "Figura reclinada", de Henry Moore. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	▪ B5.3. Renovación da linguaxe arquitectónica: o funcionalismo do Movemento Moderno e a arquitectura orgánica.	▪ B5.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura da primeira metade do século XX, relacionando cada unha delas cos seus respectivos contextos históricos e culturais.	▪ HAB5.3.1. Explica o proceso de configuración e os trazos esenciais do Movemento Moderno en arquitectura.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB5.3.2. Especifica as achegas da arquitectura orgánica ao Movemento Moderno.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ e ▪ n	▪ B5.4. Comentario de obras de arte: arquitectura da primeira metade do século XX.	▪ B5.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura da primeira metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico).	▪ HAB5.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: edificio da Bauhaus en Dessau (Alemaña), de Gropius; pavillón de Alemaña en Barcelona, de Mies van der Rohe; Vila Savoia en Poissy (Francia), de Le Corbusier; casa Kaufman (Casa da Cascada), de Frank Lloyd Wright.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
▪ d ▪ e ▪ g ▪ m ▪ n	▪ B5.5. Traballo de investigación en Historia da Arte.	▪ B5.5. Realizar e expor, individualmente ou en grupo, traballos de investigación, utilizando tanto medios tradicionais coma as novas tecnoloxías.	▪ HAB5.5.1. Realiza un traballo de investigación sobre o Grupo de Artistas e Técnicos Españoles Para o Progreso da Arquitectura Contemporánea (GATEPAC).	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ h ▪ m ▪ n ▪ p 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Conservación do patrimonio: arte do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Respetar as manifestacións da arte da primeira metade do século XX, valorando a súa importancia como expresión da profunda renovación da linguaxe artística na que se sustenta a liberdade creativa actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB5.6.1. Selecciona unha obra arquitectónica, unha escultura ou unha pintura da primeira metade do século XX, das existentes en Galicia, e xustifica a súa elección. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
Bloque 6. A universalización da arte desde a segunda metade do século XX				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Predominio do Movemento Moderno ou Estilo Internacional en arquitectura. A arquitectura á marxe do estilo internacional: High Tech, arquitectura Posmoderna e Deconstrución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.1. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais da arquitectura desde a segunda metade do século XX, enmarcándoa nas novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan ao mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.1.1. Explica o papel desempeñado no proceso de universalización da arte polos medios de comunicación de masas e as exposicións e feiras internacionais de arte. ▪ HAB6.1.2. Explica as razóns do mantemento e a difusión internacional do Movemento Moderno en arquitectura. ▪ HAB6.1.3. Distingue e describe as características doutras tendencias arquitectónicas á marxe do Movemento Moderno ou Estilo Internacional, en particular a High Tech, a posmoderna e a deconstrución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Comentario de obras de arte: arquitectura desde a segunda metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.2. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arquitectura desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "Unité d'habitation" en Marsella, de Le Corbusier; edificio Seagram en Nova York, de M. van der Rohe e Philip Johnson; o museo Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; a Casa da Ópera de Sydney, de J. Utzon; o centro Pompidou de París, de R. Piano e R. Rogers; o AT & T Building de Nova York, de Philip Johnson; o museo Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Artes plásticas: das segundas vangardas á posmodernidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.3. Recoñecer e explicar as concepcións estéticas e as características esenciais das artes plásticas desde a segunda metade do século XX, no marco das novas relacións entre clientes, artistas e público que caracterizan o mundo actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.3.1. Explica e compara o Informalismo europeo e o Expresionismo abstracto norteamericano. ▪ HAB6.3.2. Explica a abstracción postpictórica. ▪ HAB6.3.3. Explica o Minimalismo. ▪ HAB6.3.4. Explica a arte cinética e a Op-Art. ▪ HAB6.3.5. Explica a arte conceptual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				▪ CCL
			▪ HAB6.3.6. Explica a Arte Povera.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB6.3.7. Distingue e explica algunhas das principais correntes figurativas: Pop-Art, Nova Figuración, Hiperrealismo.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
			▪ HAB6.3.8. Explica en que consisten as seguintes manifestacións de arte non duradeira: Happening, Body Art e Land Art.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB6.3.9. Describe os formulacións xerais da posmodernidade, referida ás artes plásticas.	▪ CCEC ▪ CCL

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ m ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Comentario de obras de arte: a arte desde a segunda metade do século XX. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.4. Clasificar, analizar e comentar obras significativas da arte desde a segunda metade do século XX, aplicando un método que abrangue diferentes enfoques (técnico, formal, semántico, cultural, sociolóxico e histórico). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.4.1. Identifica o autor e a corrente artística (non necesariamente o título), e analiza e comenta as seguintes obras: "Pintura" (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tapies; "Grito nº 7", de Antonio Saura; "One: number 31, 1950", de J. Pollock; "Ctesiphon III", de F. Stella; "Equivalente VIII", de Carl André; "Vega 200", de Vasarely; "Unha e tres cadeiras", de J. Kosuth; "Iglú con árbore", de Mario Merz; "Marilyn Monroe" (serigrafía de 1967), de A. Warhol; "O Papa que berra" (estudo a partir do retrato do Papa Inocencio X), de Francis Bacon; "A Gran Vía madrileña en 1974", de Antonio López. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Novos sistemas visuais: fotografía, cine e televisión, cartelismo e cómic. Combinación de linguaxes expresivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.5. Explicar o desenvolvemento e a extensión dos novos sistemas visuais, como a fotografía, o cine, a televisión, o cartelismo ou o cómic, especificando o modo en que combinan diversas linguaxes expresivas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.5.1. Explica brevemente o desenvolvemento dos novos sistemas visuais e as características da súa linguaxe expresiva: fotografía, cartel, cine, cómic, producións televisivas, videoarte e arte por computador. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Impacto das novas tecnoloxías na difusión e na creación artística. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B6.6. Describir as posibilidades que abriron as novas tecnoloxías, e explicar os seus efectos tanto para a creación artística como para a difusión da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB6.6.1. Especifica as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación artística e para a difusión da arte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ n	▪ B6.7. Arte e cultura visual de masas.	▪ B6.7. Identificar a presenza da arte na vida cotiá, e distinguir os ámbitos en que se manifesta.	▪ HAB6.7.1. Define o concepto de cultura visual de masas, e describe os seus trazos esenciais.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
			▪ HAB6.7.2. Identifica a arte nos diferentes ámbitos da vida cotiá.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CSC
▪ h ▪ n ▪ p	▪ B6.8. O patrimonio artístico como riqueza cultural. A preocupación pola súa conservación. A UNESCO.	▪ B6.8. Respectar as manifestacións da arte de todos os tempos, valorándoas como patrimonio cultural herdado que se debe conservar e transmitir ás xeracións futuras, e explicar que é o Patrimonio Mundial da UNESCO, así como a súa orixe e a súa finalidade.	▪ HAB6.8.1. Explica a orixe do Patrimonio Mundial da UNESCO e os seus obxectivos.	▪ CCEC ▪ CCL
			▪ HAB6.8.2. Realiza un traballo de investigación relacionado cos bens artísticos de España e de Galicia inscritos no catálogo do Patrimonio Mundial da UNESCO.	▪ CCEC ▪ CCL ▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE
Bloque 7. O vocabulario artístico				

Historia da Arte. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Vocabulario artístico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B7.1. Utilizar a terminoloxía específica da arte nas exposicións orais e escritas, denominando con precisión os elementos e as técnicas principais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ HAB7.1.1. Utiliza con corrección a terminoloxía específica das artes en exposicións orais e escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CCL

Grao mínimo de consecución para superar a materia: en todos os casos aplicarase o 50%.

BLOQUE 1. RAÍCES DA ARTE EUROPEA: O LEGADO DA ARTE CLÁSICA.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
HAB1.1.1. Explica as características esenciais da arte grega e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala as características da arte grega e identifica a súa evolución seleccionando información de fontes históricas ou historiográficas.
HAB1.1.2. Define o concepto de orde arquitectónica e compara as tres ordes da arquitectura grega.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece as ordes arquitectónicas gregas.
HAB1.1.3. Describe os tipos de templo grego, con referencia ás características arquitectónicas e a decoración escultórica.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica os tipos de templos gregos e as súas características arquitectónicas e de decoración escultórica.
HAB1.1.4. Describe as características do teatro grego e a función das súas partes.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as características e as partes do teatro grego.
HAB1.1.5. Explica a evolución da figura humana masculina na escultura grega a partir do "Kouros" de Anavysos, o "Doríforo" (Policleto) e o "Apoxiomenos" (Lisipo).	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta a evolución da figura escultórica masculina nas obras "Kouros de Anavysos", o "Doríforo" de Policleto, e o "Apoxiomenos" de Lisipo.
HAB1.2.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte grega, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica aos clientes da arte grega e a consideración social dos e das artistas.

HAB1.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas gregas: Partenón, Tribuna das Cariátides do Erecteion, templo de Atenea Niké e teatro de Epidauro.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta o Partenón, a Tribuna das Cariátides do Erecteion, o templo de Atenea Niké e o teatro de Epidauro.
HAB1.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas gregas: Kouros de Anavysos, Auriga de Delfos, Discóbolo (Mirón), Doríforo (Policleto), unha metopa do Partenón (Fidias), Hermes con Dioniso neno (Praxíteles), Apoxiomenos (Lisipo), Vitoria de Samotracia, Venus de Milo e friso do altar de Zeus en Pérgamo (detalle de Atenea e Gea).	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta o Kouros de Anavysos, o Auriga de Delfos, o Discóbolo de Mirón, o Doríforo de Policleto, unha metopa do Partenón de Fidias, o Hermes con Dioniso Neno de Praxíteles, o Apoxiomenos de Lisipo, a Vitoria de Samotracia, a Venus de Milo e o friso do altar de Zeus en Pérgamo (o detalle de Atenea e Gea)
HAB1.4.1. Explica as características esenciais da arte romana e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala as características da arte romana e identifica a súa evolución seleccionando información de fontes históricas ou historiográficas.
HAB1.4.2. Especifica as achegas da arquitectura romana en relación coa grega.	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta as diferenzas da arquitectura romana en relación coa grega.
HAB1.4.3. Describe as características e funcións dos principais tipos de edificio romanos.	<ul style="list-style-type: none"> • Enumera as características e funcións dos principais tipos de edificio romanos.
HAB1.4.4. Compara o templo e o teatro romanos cos respectivos gregos.	<ul style="list-style-type: none"> • Distingue con información comparativa os templos e os teatros dos romanos e os dos gregos.
HAB1.4.5. Explica os trazos principais da cidade romana a partir de fontes históricas ou historiográficas.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica os trazos principais da cidade romana a partir dunha fonte histórica ou historiográfica.
HAB1.4.6. Especifica as innovacións da escultura romana en relación coa grega.	<ul style="list-style-type: none"> • Distingue as innovacións da escultura romana en relación coa grega.
HAB1.4.7. Describe as características xerais dos mosaicos e a pintura en Roma a partir dunha fonte histórica ou historiográfica.	<ul style="list-style-type: none"> • Extrae as características dos mosaicos e das pinturas romanas a partir dunha fonte histórica.
HAB1.5.1. Especifica quen eran os/as principais clientes da arte romana, e a consideración social da arte e dos/das artistas.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica aos clientes da arte romana e a consideración social dos e das artistas.
HAB1.6.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas romanas: Maison Carrée de Nimes, Panteón de Roma, teatro de Mérida, Coliseo de Roma, basílica de Maxencio e Constantino en Roma, ponte de Alcántara, acueduto de Segovia, arco de Tito en Roma e columna de Traxano en Roma.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta a Maison Carrée de Nimes, o Panteón de Roma, o teatro de Mérida, o Coliseo de Roma, a basílica de Maxencio e Constantino en Roma, a ponte de Alcántara, o acueduto de Segovia, o Arco de Tito en Roma e a columna de Traxano en Roma.
HAB1.6.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas romanas: Augusto de Prima Porta, estatua ecuestre de Marco Aurelio, relevo do Arco de	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta o Augusto de Prima Porta, a estatua ecuestre de Marco Aurelio, o relevo do Arco de Tito (o detalle dos soldados co

Tito (detalle dos soldados co candelabro e outros obxectos do Templo de Xerusalén) e relevo da columna de Traxano.	candelabro e outros obxectos do Templo de Xerusalén) e o relevo da columna de Traxano.
HAB1.7.1. Realiza un traballo de investigación sobre Fidas.	• Selecciona información sobre Fidas.
HAB1.7.2. Realiza un traballo de investigación sobre o debate acerca da autoría grega ou romana do grupo escultórico de "Laocoonte e os seus fillos".	• Selecciona información sobre a autoría do grupo escultórico de "Laocoonte e os seus fillos"
HAB1.8.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte antiga que se conservan en Galicia.	• Elabora un listado coas obras da arte antiga que se conservan en Galicia e resume as súas características.

BLOQUE 2. NACEMENTO DA TRADICIÓN ARTÍSTICA OCCIDENTAL: A ARTE MEDIEVAL.

HAB2.1.1. Explica as características esenciais da arte paleocristiá e a súa evolución no tempo a partir de fontes históricas ou historiográficas.	• Identifica a evolución da arte paleocristiá a partir de fontes históricas ou historiográficas.
HAB2.1.2. Describe a orixe, as características e a función da basílica paleocristiá.	• Distingue a orixe, as características e a función da basílica dos primeiros cristiáns.
HAB2.1.3. Describe as características e función dos baptisterios, mausoleos e "martirios" paleocristiáns, e as súas partes.	• Explica as características e funcións dos baptisterios, mausoleos e "martirios" dos primeiros cristiáns.
HAB2.1.4. Explica a evolución da pintura e o mosaico na arte paleocristiá, con especial referencia á iconografía.	• Describe o proceso evolutivo da pintura e o mosaico na arte paleocristiá.
HAB2.2.1. Explica as características esenciais da arte bizantina a partir de fontes históricas ou historiográficas.	• Sinala as características esenciais da arte de Bizancio a partir de fontes históricas ou historiográficas.
HAB2.2.2. Explica a arquitectura bizantina a través da igrexa de Santa Sofía de Constantinopla.	• Recoñece, analiza e comenta a igrexa de Santa Sofía de Constantinopla como exemplo da arquitectura de Bizancio.
HAB2.2.3. Describe as características do mosaico bizantino e dos temas iconográficos do Pantocrátor e a Virxe e a Déesis, así como a súa influencia na arte occidental.	• Enumera as características do mosaico bizantino e dos temas iconográficos do Pantocrátor e a Virxe e a Déesis, así como a súa influencia na arte occidental.
HAB2.3.1. Identifica, analiza e comenta o mosaico do Cortexo da emperatriz Teodora en San Vital de Rávena.	• Recoñece, analiza e comenta o mosaico do Cortexo da Emperatriz Teodora en San Vital de Rávena.
HAB2.4.1. Define o concepto de arte prerrománica e especifica as súas manifestacións en España e en Galicia.	• Explica o concepto de arte prerrománica e distingue as súas obras máis salientables en España e en Galicia.
HAB2.4.2. Identifica e clasifica razoadamente no seu estilo as seguintes obras: San Pedro da Nave (Zamora), Santa María do Naranco (Oviedo), San Miguel da Escalada (León), Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova (Ourense).	• Recoñece, analiza e comenta San Pedro da Nave en Zamora, Santa María do Naranco en Oviedo, San Miguel da Escalada en León, Santa Comba de Bande e San Miguel de Celanova.

HAB2.5.1. Describe as características xerais da arte románica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala as características da arte románica a partir de fontes históricas ou historiográficas.
HAB2.5.2. Describe as características e as funcións das igrexas e dos mosteiros na arte románica.	<ul style="list-style-type: none"> • Enumera as funcións e as características das igrexas e dos mosteiros na arte románica.
HAB2.5.3. Explica as características da escultura e a pintura románicas, con especial referencia á iconografía.	<ul style="list-style-type: none"> • Distingue as características das artes plásticas románicas, con especial referencia á iconografía.
HAB2.6.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte románica.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica aos clientes da arte románica e a consideración social dos artistas.
HAB2.7.1. Identifica, analiza e comenta as esculturas románicas do Xuízo Final no tímpano de Santa Fe de Conques (Francia).	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta o grupo escultórico do Xuízo Final no tímpano de Santa Fe de Conques.
HAB2.8.1. Describe as características xerais da arte gótica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala as características da arte gótica a partir de fontes históricas ou historiográficas.
HAB2.8.2. Describe as características e a evolución da arquitectura gótica e especifica os cambios introducidos respecto á románica.	<ul style="list-style-type: none"> • Distingue as características e a evolución da arquitectura gótica en comparación coa románica.
HAB2.8.3. Describe as características e a evolución da escultura gótica, e especifica as súas diferenzas tipolóxicas, formais e iconográficas respecto á escultura románica.	<ul style="list-style-type: none"> • Distingue as características e a evolución da escultura gótica en comparación coa románica.
HAB2.8.4. Recoñece e explica as innovacións da pintura de Giotto e do Trecento italiano respecto á pintura románica e bizantina.	<ul style="list-style-type: none"> • Compara as innovacións da pintura de Giotto di Bondone con respecto á pintura anterior.
HAB2.8.5. Explica as innovacións da pintura flamenga do século XV e cita algunhas obras dos seus principais representantes.	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala as innovacións dos “primitivos flamengos” do século XV e cita as obras máis importantes dos seus representantes.
HAB2.9.1. Especifica as relacións entre artistas e clientes da arte gótica, e a súa variación respecto ao románico.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica aos clientes da arte gótica e a consideración social dos artistas, en comparación coa arte románica.
HAB2.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental da catedral de Reims, interior da planta superior da Sainte Chapelle de París.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta a fachada occidental da catedral de Reims e o interior da planta superior da Sainte Chapelle de París.
HAB2.10.2. Identifica, analiza e comenta o grupo da Anunciación e a Visitación da catedral de Reims.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta o grupo escultórico da Anunciación e a Visitación da catedral de Reims.
HAB2.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas góticas: escena de "A fuxida a Exipto", de Giotto, na Capela Scrovegni de Padua, "Matrimonio	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta “A fuxida de Exipto” de Giotto, na Capela Scrovegni de Padua, “Matrimonio Arnolfini” de Jan Van Eyck, “O

Arnolfini", de Jan Van Eyck, "O descendemento da cruz", de Roger van der Weyden, e o "Xardín das Delicias, de Hieronymus Bosch.	descendemento da cruz" de Roger van der Weyden, e o "Xardín das Delicias de Hieronymus Bosch.
HAB2.11.1. Explica as características e evolución da arte románica e gótica en España.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as características e o proceso evolutivo da arte románica e da arte gótica en España.
HAB2.11.2. Explica as características xerais da arte islámica a partir de fontes históricas ou historiográficas.	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala as características da arte islámica a partir de fontes históricas ou historiográficas.
HAB2.11.3. Describe os trazos esenciais da mesquita e o pazo islámico.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume os trazos da mesquita e do pazo islámico.
HAB2.11.4. Explica a evolución da arte hispanomusulmá.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece a evolución da arte hispanomusulmá.
HAB2.11.5. Explica as características da arte mudéjar e específica, con exemplos de obras concretas, as diferenzas entre o mudéjar popular e o cortesán.	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala as características da arte mudéjar e cita exemplos do mudéjar popular e do mudéjar cortesán.
HAB2.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas románicas: San Vicente de Cardona (Barcelona), San Martín de Frómista e a catedral de Santiago de Compostela.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta San Vicente de Cardona en Barcelona, San Martín de Frómista en Palencia e a catedral de Santiago de Compostela.
HAB2.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas románicas: "A dúbida de San Tomé", no ángulo do claustro de San Domingos de Silos (Burgos), "Última cea" do capitel historiado do claustro de San Xoán da Peña (Huesca) e fachada de Praterías e Pórtico da Gloria da catedral de Santiago.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta "A dúbida de Santo Tomé", no ángulo do claustro de San Domingos de Silos en Burgos, "Última cea" do capitel historiado do claustro de San Xoán da Peña en Burgos e a fachada de Praterías e o Pórtico da Gloria da catedral de Santiago de Compostela.
HAB2.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas murais románicas: bóveda da Anunciación aos pastores no Panteón Real de San Isidoro de León, e ábsida de San Clemente de Tahull (Lleida).	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta a pintura da bóveda da Anunciación aos pastores no Panteón Real de San Isidoro de León, e a pintura da ábsida de San Clemente de Tahull en Lleida.
HAB2.12.4. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas góticas: fachada occidental e interior da catedral de León, interior da catedral de Barcelona, e interior da igrexa de San Xoán dos Reis, de Toledo.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta a fachada occidental e interior da catedral de León, o interior da catedral de Barcelona, e o interior da igrexa de San Xoán dos Reis de Toledo.
HAB2.12.5. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas góticas: tímpano da Portada do Sarmental da catedral de Burgos, e retablo de Gil de Siloé, na Cartuxa de Miraflores (Burgos).	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta o tímpano da Portada do Sarmental da catedral de Burgos, e o retablo de Gil de Siloé na Cartuxa de Miraflores en Burgos.
HAB2.12.6. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras hispanomusulmá: Mesquita de Córdoba, Aljafería de Zaragoza, Giralda de Sevilla e Alhambra de Granada.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta a Mesquita de Córdoba, a Aljafería de Zaragoza, a Giralda de Sevilla e a Alhambra de Granada.

HAB2.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o tratamento iconográfico e o significado da visión apocalíptica de Cristo e o Xuízo Final na arte medieval.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecciona información sobre o tratamento iconográfico e o significado da visión apocalíptica de Cristo e o Xuízo Final na arte medieval.
HAB2.14.1. Explica a importancia da arte románica no Camiño de Santiago.	<ul style="list-style-type: none"> • Relaciona a expansión da arte románica coa peregrinación a través do Camiño de Santiago.
HAB2.14.2. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables de arte medieval que se conservan en Galicia.	<ul style="list-style-type: none"> • Elabora un listado coas obras de arte medieval que se conservan en Galicia e resume as súas características.

BLOQUE 3. DESENVOLVEMENTO E EVOLUCIÓN DA ARTE EUROPEA NO MUNDO MODERNO.

HAB3.1.1. Explica as características esenciais do Renacemento italiano e a súa periodización a partir de fontes históricas ou historiográficas.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características do Renacemento italiano e os seus períodos a partir de fontes históricas ou historiográficas.
HAB3.1.2. Especifica as características da arquitectura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Enumera as características da arquitectura renacentista italiana desde o Quattrocento ata o manierismo.
HAB3.1.3. Especifica as características da escultura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Enumera as características da escultura renacentista italiana desde o Quattrocento ata o manierismo.
HAB3.1.4. Especifica as características da pintura renacentista italiana e explica a súa evolución, desde o Quattrocento ao manierismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Enumera as características da pintura renacentista italiana desde o Quattrocento ata o manierismo.
HAB3.1.5. Compara a pintura italiana do Quattrocento coa dos pintores góticos flamengos contemporáneos.	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta comparativamente a pintura italiana do Quattrocento coa dos “primitivos flamengos”.
HAB3.1.6. Explica a peculiaridade da pintura veneciana do Cinquecento e cita os artistas máis representativos.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica a pintura veneciana do Cinquecento cos seus autores máis representativos.
HAB3.2.1. Describe a práctica do patrocinio no Renacemento italiano e as novas reivindicacións dos artistas en relación co seu recoñecemento social e a natureza do seu labor.	<ul style="list-style-type: none"> • Define o concepto do patrocinio no Renacemento italiano e a nova consideración social dos artistas.
HAB3.3.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento italiano: cúpula de Santa María das Flores e interior da igrexa de San Lorenzo, ambas en Florencia e de Brunelleschi; pazo Médici-Riccardi en Florencia, de Michelozzo; fachada de Santa María Novella e do pazo Rucellai, ambos en Florencia e de Alberti; templo de San Pietro in Montorio en Roma, de Bramante; cúpula e proxecto de planta de San Pedro do Vaticano, de Michelangelo; Il Gesù en Roma, de Giacomo della Porta e Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) en Vicenza, de Palladio.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta a cúpula de Santa María das Flores e o interior da igrexa de San Lorenzo en Florencia, de Brunelleschi; o pazo Médici-Riccardi en Florencia, de Michelozzo; a fachada de Santa María Novella e do pazo Rucellai en Florencia, de Alberti; o templo de San Pietro in Montorio en Roma, de Bramante; a cúpula e o proxecto de planta de San Pedro do Vaticano, de Michelangelo; Il Gesù en Roma, de Giacomo della Porta e Vignola; Villa Capra (Villa Rotonda) en Vicenza, de Palladio.

<p>HAB3.3.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Renacemento italiano: primeiro panel da "Porta do Paraíso" (da creación do mundo á expulsión do Paraíso), de Ghiberti; "Gattamelata", de Donatello; "Piedade" do Vaticano, "David", "Moisés" e as tumbas mediceas, de Michelangelo; "O rapto das sabinas", de Ciambologna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta o primeiro panel da "Porta do Paraíso" (da creación do mundo á expulsión do Paraíso), de Ghiberti; "Gattamelata" de Donatello; "Piedade" do Vaticano, "David", "Moisés", e as tumbas mediceas, de Michelangelo; "O rapto das sabinas", de Ciambologna.
<p>HAB3.3.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Renacemento italiano: "O tributo da moeda" e "A Trindade", de Masaccio; "Anunciación" do Convento de San Marcos en Florencia, de Fra Angelico; "Madonna do Duque de Urbino", de Piero della Francesca; "A Virxe das rochas", "A última cea" e "A Gioconda", de Leonardo da Vinci; "A Escola de Atenas" de Rafael; a bóveda e o "Xuízo Final" da Capela Sixtina, de Michelangelo; "A tempestade", de Giorgione; "Venus de Urbino" e "Carlos V en Mühlberg", de Tiziano; "O lavatorio", de Tintoretto; "As vodas de Caná", de Veronés.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta "O tributo da moeda" e "A Trindade" de Masaccio; "Anunciación" do Convento de San Marcos de Florencia, de Fra Angelico; "Madonna do Duque de Urbino", de Piero della Francesca; "A Virxe das rochas", "A última cea" e "A Gioconda", de Leonardo da Vinci; "A Escola de Atenas" de Rafael Sanzio; as pinturas da bóveda e o "Xuízo Final" da Capela Sistina, de Michelangelo; "A tempestade", de Giorgione; "Venus de Urbino" e "Carlos V en Mühlberg", de Tiziano; "O lavatorio", de Tintoretto; "As vodas de Caná" de Veronés.
<p>HAB3.4.1. Especifica as características peculiares do Renacemento español en comparación co italiano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Compara o Renacemento español co italiano.
<p>HAB3.4.2. Describe a evolución da arquitectura renacentista española.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Resume a evolución da arquitectura renacentista española.
<p>HAB3.4.3. Explica a peculiaridade da escultura renacentista española.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Resume a evolución da escultura renacentista española.
<p>HAB3.4.4. Explica as características da pintura de El Greco a través dalgunhas das súas obras máis representativas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Enumera as características da pintura de El Greco coas súas obras máis representativas.
<p>HAB3.5.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Renacemento español: fachada da Universidade de Salamanca; pazo de Carlos V na Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; mosteiro de San Lorenzo de El Escorial, de Juan de Herrera.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta a fachada da Universidade de Salamanca; o pazo de Carlos V na Alhambra de Granada, de Pedro Machuca; o mosteiro de San Lorenzo do Escorial, de Juan de Herrera.
<p>HAB3.5.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do Renacemento español: "Sacrificio de Isaac" do retablo de San Bieito de Valladolid, de Alonso Berruguete; "Santo enterro", de Juan de Juni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta "O sacrificio de Isaac" do retablo de San Bieito de Valladolid, de Alonso Berruguete; "Santo enterro", de Juan de Juni.
<p>HAB3.5.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas de El Greco: "O expolio", "A Santa Liga" ou "Adoración do nome de Xesús", "O martirio de San Mauricio", "O enterro do Señor de Orgaz", "A adoración dos pastores", "O cabaleiro da man no peito".</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta as obras do Greco: "O expolio", "A Santa Liga" ou "Adoración do nome de Xesús", "O martirio de San Mauricio",

	<p>“O enterro do Señor de Orgaz”, “A adoración dos pastores”, “O cabaleiro da man no peito”</p>
HAB3.6.1. Explica as características esenciais do Barroco.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características do Barroco.
HAB3.6.2. Especifica as diferenzas entre a concepción barroca da arte e a renacentista.	<ul style="list-style-type: none"> • Compara a concepción barroca da arte coa renacentista.
HAB3.6.3. Compara a arquitectura barroca coa renacentista.	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala as diferenzas entre a arquitectura barroca e a renacentista.
HAB3.6.4. Explica as características xerais do urbanismo barroco.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características do urbanismo barroco.
HAB3.6.5. Compara a escultura barroca coa renacentista a través da representación de "David" por Michelangelo e por Bernini.	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta a representación de “David” feita por Michelangelo e a feita por Bernini.
HAB3.6.6. Describe as características xerais da pintura barroca e especifica as diferenzas entre a Europa católica e a protestante.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características da pintura barroca, distinguindo entre a dos países católicos e a dos protestantes.
HAB3.6.7. Distingue e caracteriza as grandes tendencias da pintura barroca en Italia e os seus principais representantes.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as tendencias da pintura barroca italiana e os seus principais representantes.
HAB3.6.8. Especifica as peculiaridades da pintura barroca flamenga e holandesa.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as características da pintura barroca flamenga e holandesa.
HAB3.7.1. Describe o papel desempeñado no século XVIII polas academias en toda Europa e, en particular, polo Salón de París.	<ul style="list-style-type: none"> • Valora o papel das academias no mundo da arte do século XVIII.
HAB3.8.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco europeo do século XVII: fachada de San Pedro do Vaticano, de Carlo Maderno; columnata da praza de San Pedro do Vaticano, de Bernini; San Carlos das Catro Fontes en Roma, de Borromini; Pazo de Versailles, de Le Vau, J.H. Mansart e Le Nôtre.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta a fachada de San Pedro do Vaticano, de Maderno; a columnata da praza de San Pedro do Vaticano, de Bernini; a igrexa de San Carlos das Catro Fontes en Roma, de Borromini; e o Pazo de Versailles, de Le Vau, Mansart e Le Nôtre.
HAB3.8.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas de Bernini: "David", "Apolo" e "Dafne", "A éxtase de Santa Teresa", "Cátedra de San Pedro"	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta as esculturas de Bernini: “David”, “Apolo e Dafne”, “A éxtase de Santa Teresa”, “Cátedra de San Pedro”
HAB3.8.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do Barroco europeo do século XVII: "Vocación de San Mateo" e "Morte da Virxe", de Caravaggio; "Triunfo de Baco e Ariadna", na bóveda do pazo Farnese de Roma, de Annibale Carracci; "Adoración do nome de Xesús", bóveda de Il Gesù en Roma, de Gaulli (Il Baciccia); "Adoración dos Magos", "As tres Grazas" e "O xardín do Amor", de Rubens; "A lección de anatomía do doutor Tulpy", "A rolda nocturna", de Rembrandt.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta a “Vocación de San Mateo” e “Morte da Virxe”, de Caravaggio; “Triunfo de Baco e Ariadna” na bóveda do pazo Farnese de Roma, de Annibale Carracci; “Adoración do nome de Xesús”, bóveda de Il Gesù en Roma, de Gaulli (Il Baciccia); “Adoración dos Magos”, “As tres Grazas” e “O xardín do Amor”, de Rubens; “A lección de anatomía do doutor Tulpy”, “A rolda nocturna”, de Rembrandt.

HAB3.9.1. Explica as características do urbanismo barroco en España e a evolución da arquitectura española durante o século XVII.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características do urbanismo barroco español e a evolución da arquitectura española durante o século XVII.
HAB3.9.2. Explica as características da imaxinaría barroca española do século XVII e compara a escola castelá coa andaluza	<ul style="list-style-type: none"> • Distingue as características da escola castelá e da escola andaluza na escultura barroca.
HAB3.9.3. Explica as características xerais da pintura española do século XVII.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as características da pintura española do século XVII.
HAB3.9.4. Describe as características e evolución da pintura de Velázquez a través dalgunhas das súas obras máis significativas.	<ul style="list-style-type: none"> • Enumera as características da pintura de Velázquez a través das súas obras máis significativas.
HAB3.10.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do Barroco español do século XVII: Praza Maior de Madrid, de Xoán Gómez de Mora; Retablo de Santo Estevo de Salamanca, de Churriguera.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta a Praza Maior de Madrid, de Xoán Gómez de Mora; o Retablo de Santo Estevo de Salamanca, de Churriguera.
HAB3.10.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes esculturas do Barroco español do século XVII: "Piedad", de Gregorio Fernández; "Inmaculada do facistol", de Alonso Cano; "Magdalena penitente", de Pedro de Mena.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta "Piedad" de Gregorio Fernández; "Inmaculada do facistol" de Alonso Cano; "Magdalena Penitente" de Pedro de Mena.
HAB3.10.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas españolas do Barroco español do século XVII: "Martirio de San Filipe", "O soño de Xacob" e "O zambro", de Ribera; "Bodegón" do Museo do Prado, de Zurbarán; "O augador de Sevilla", "Os borrachos", "A fragua de Vulcano", "A rendición de Breda", "O Príncipe Baltasar Carlos a cabalo", "A Venus do espello", "As meninas" e "As fiandeiras", de Velázquez; "A Sagrada Familia do paxariño", "A Inmaculada de El Escorial", "Os nenos da concha" e "Nenos xogando aos dados" de Murillo.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta "Martirio de San Filipe", "O soño de Xacob" e "O zambro" de Ribera; "Bodegón" do Museo do Prado, de Zurbarán; "O augador de Sevilla", "Os borrachos", "A fragua de Vulcano", "A rendición de Breda", "O príncipe Baltasar Carlos a cabalo", "A Venus do espello", "As meninas" e "As fiandeiras", de Velázquez; "A Sagrada Familia do Paxariño", "A Inmaculada de El Escorial", "Os nenos da concha" e "Nenos xogando aos dados" de Murillo.
HAB3.11.1. Explica o século XVIII como época de coexistencia de vellos e novos estilos artísticos nun contexto histórico de cambios profundos.	<ul style="list-style-type: none"> • Distingue como no século XVIII coexisten os vellos e os novos estilos artísticos.
HAB3.11.2. Compara o Barroco tardío e o Rococó, e especifica a diferente concepción da vida e a arte que encerran.	<ul style="list-style-type: none"> • Distingue a diferente concepción da vida e da arte entre o Barroco tardío e o Rococó.
HAB3.11.3. Explica as razóns do xurdimento do Neoclasicismo e as súas características xerais en arquitectura, escultura e pintura.	<ul style="list-style-type: none"> • Establece as causas do xurdimento do Neoclasicismo e resume as súas características xerais.
HAB3.11.4. Comenta a escultura neoclásica a través da obra de Canova.	<ul style="list-style-type: none"> • Utiliza a obra de Canova para entender a escultura neoclásica.
HAB3.11.5. Especifica as posibles coincidencias entre o Neoclasicismo e o Romanticismo na pintura de David.	<ul style="list-style-type: none"> • Investiga a pintura de David e as posibles coincidencias entre o Neoclasicismo e o Romanticismo na súa obra.

HAB3.11.6. Distingue entre a corrente tradicional e a clasicista da arquitectura barroca española do século XVIII.	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala as diferenzas entre a arquitectura barroca tradicional e a clasicista do século XVIII.
HAB3.11.7. Explica a figura de Salzillo como derradeiro representante da imaxinaría relixiosa española en madeira policromada.	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta a obra de Salzillo como escultor en madeira policromada.
HAB3.12.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas do século XVIII: fachada do Hospicio de San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; fachada do Obradoiro da catedral de Santiago de Compostela, de Casas e Novoa; Pazo Real de Madrid, de Juvara e Sacchetti; Panteón de París, de Soufflot; Museo do Prado en Madrid, de Juan de Villanueva.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta a fachada do Hospicio de San Fernando de Madrid, de Pedro de Ribera; a fachada do Obradoiro, da catedral de Santiago de Compostela, de Casas e Novoa; o Pazo Real de Madrid, de Juvara e Sacchetti; o Panteón de París, de Soufflot; o Museo do Prado en Madrid, de Juan de Villanueva.
HAB3.12.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas do século XVIII: "A oración no horto", de Salzillo; "Eros e Psique" e "Paulina Bonaparte", de Canova.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta "A oración no horto", de Salzillo; "Eros e Psique" e "Paulina Bonaparte", de Canova.
HAB3.12.3. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de David: "O xuramento dos Horacios" e "A morte de Marat".	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta "O xuramento dos Horacios" e "A morte de Marat", de David.
HAB3.13.1. Realiza un traballo de investigación sobre o proceso de construción da nova basílica de San Pedro do Vaticano ao longo dos séculos XVI e XVII.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecciona información sobre a construción da nova basílica de San Pedro do Vaticano ao longo dos séculos XVI e XVII.
HAB3.14.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte dos séculos XVI ao XVIII que se conservan en Galicia.	<ul style="list-style-type: none"> • Elabora un listado coas obras de arte dos séculos XVI ao XVIII que se conservan en Galicia e resume as súas características.

BLOQUE 4. O SÉCULO XIX: A ARTE DUN MUNDO EN TRANSFORMACIÓN.

HAB4.1.1. Analiza a evolución da obra de Goya como pintor e gravador, desde a súa chegada á Corte ata o seu exilio final en Bordeos.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe o proceso evolutivo da obra de Goya.
HAB4.1.2. Compara a visión de Goya nas series de gravados "Os caprichos" e "Os disparates ou proverbios".	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta a visión de Goya nas series de gravados "Os caprichos" e "Os disparates ou proverbios"
HAB4.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Goya: "O parasol", "A familia de Carlos IV", "O 2 de maio de 1808 en Madrid" ("A loita cos mamelucos"), "Os fusilamentos do 3 de maio de 1808"; desastre nº 15 ("E non hai remedio") da serie "Os desastres da guerra"; "Saturno devorando un fillo" e "A leiteira de Bordeos".	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta as seguintes obras de Goya: "O parasol", "A familia de Carlos V", "O 2 de maio de 1808 en Madrid" ("A loita dos mamelucos"), "Os fusilamentos do 3 de maio de 1808", desastre número 15 ("E non hai remedio") da serie "Os desastres da guerra", "Saturno devorando un fillo" e "A leiteira de Bordeos".
HAB4.3.1. Describe as características e a evolución da arquitectura do ferro no século XIX, en relación cos avances e as necesidades da revolución industrial.	<ul style="list-style-type: none"> • Establece as causas da arquitectura do ferro nos avances da revolución industrial do século XIX.

HAB4.3.2. Explica as diferenzas entre enxeñeiros e arquitectos na primeira metade do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Define os conceptos de enxeñeiro e arquitecto na primeira metade do século XIX.
HAB4.3.3. Explica as características do neoclasicismo arquitectónico durante o Imperio de Napoleón.	<ul style="list-style-type: none"> • Enumera as características do neoclasicismo na arquitectura durante os tempos de Napoleón.
HAB4.3.4. Explica as características do historicismo en arquitectura e a súa evolución cara ao eclecticismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características do historicismo en arquitectura e a súa evolución cara ao eclecticismo.
HAB4.3.5. Explica as características e principais tendencias da arquitectura modernista.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características da arquitectura modernista.
HAB4.3.6. Especifica as achegas da Escola de Chicago á arquitectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as achegas da Escola de Chicago á arquitectura
HAB4.3.7. Describe as características e os obxectivos das remodelacións urbanas de París, Barcelona e Madrid na segunda metade do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as remodelacións urbanas de París, Barcelona e Madrid na segunda metade do século XIX.
HAB4.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: templo da Madalena en París, de Vignon; Parlamento de Londres, de Barry e Pugin; Auditorio de Chicago, de Sullivan e Adler; torre Eiffel de París; templo da Sagrada Familia en Barcelona, de Gaudí.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta o templo da Madalena en París, de Vignon; o Parlamento de Londres, de Barry e Pugin; o Auditorio de Chicago de Sullivan e Adler; a torre Eiffel de París; o templo da Sagrada Familia en Barcelona, de Gaudí.
HAB4.5.1. Describe as características do Romanticismo na pintura e distingue entre o romanticismo da liña de Ingres e o romanticismo da cor de Gericault e Delacroix.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as características do Romanticismo de Ingres e o de Gericault e Delacroix.
HAB4.5.2. Compara as visións románticas da paisaxe en Constable e Turner.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as visións románticas nas paisaxes de Constable e nas de Turner.
HAB4.5.3. Explica o Realismo e a súa aparición no contexto dos cambios sociais e culturais de mediados do século XIX.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe o proceso polo que xorde o Realismo no contexto social e cultural de mediados do século XIX.
HAB4.5.4. Compara o Realismo co Romanticismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica comparativamente o Realismo e o Romanticismo.
HAB4.5.5. Describe as características xerais do Impresionismo e o Neoimpresionismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características xerais do Impresionismo e o Neoimpresionismo.

HAB4.5.6. Define o concepto de postimpresionismo e especifica as achegas de Cézanne e Van Gogh como precursores das grandes correntes artísticas do século XX.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica o postimpresionismo e valora as achegas de Cézanne e Van Gogh como precursores das vangardas do século XX.
HAB4.5.7. Explica o Simbolismo de finais do século XIX como reacción fronte ao Realismo e ao Impresionismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Distingue o Simbolismo como reacción ante o Realismo e ante o Impresionismo.
HAB4.6.1. Explica os cambios que se producen no século XIX nas relacións entre artistas e clientes, referidos á pintura.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta os cambios que se producen nas relacións entre pintores e clientes no século XIX.
HAB4.7.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes pinturas do século XIX: "O baño turco", de Ingres; "A balsa da Medusa", de Gericault; "A liberdade guiando o pobo", de Delacroix; "O carro de feo", de Constable; "Chuvia, vapor e velocidade", de Turner; "O enterro de Ornans", de Courbet; "O ánxelus", de Millet; "Almorzo sobre a herba", de Manet; "Impresión, sol nacente" e a serie sobre a Catedral de Ruán, de Monet; "Le Moulin de la Galette", de Renoir; "Unha tarde de domingo na Grande Jatte", de Seurat; "Xogadores de cartas" e "Mazás e laranxas", de Cézanne; "A noite estrelada" e "O segador", de Van Gogh; "Visión despois do sermón" e "O mercado" ("Ta matete"), de Gauguin.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta "O baño turco", de Ingres; "A balsa da Medusa", de Gericault; "A liberdade guiando o pobo", de Delacroix; "O carro de feo", de Constable; "Chuvia, vapor e velocidade", de Turner; "O enterro de Ornans", de Courbet; "O ánxelus", de Millet; "Almorzo sobre a herba", de Manet; "Impresión, sol nacente" e a serie sobre a Catedral de Ruán, de Monet; "Le Moulin de la Galette", de Renoir; "Unha tarde de domingo na Grande jatte", de Seurat; "Xogadores de cartas" e "Mazás e laranxas", de Cézanne; "A noite estrelada" e "O segador", de Van Gogh; "Visión despois do sermón" e "O mercado" ("Ta matete"), de Gauguin.
HAB4.8.1. Relaciona a produción e o academicismo dominante na escultura do século XIX coas transformacións levadas a cabo nas cidades (monumentos conmemorativos en prazas, parques e avenidas, e esculturas funerarias nos novos cemiterios).	<ul style="list-style-type: none"> • Describe o proceso que relaciona o academicismo escultórico do século XIX coas transformacións nas cidades.
HAB4.8.2. Explica as características da renovación escultórica emprendida por Rodin.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características da escultura de Rodin.
HAB4.9.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras de Rodin: "O pensador" e "Os burgueses de Calais".	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta "O pensador" e "Os burgueses de Calais" de Rodin.
HAB4.10.1. Realiza un traballo de investigación sobre as exposicións universais do século XIX e a súa importancia desde o punto de vista arquitectónico.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecciona información sobre as exposicións universais do século XIX e a súa importancia desde o punto de vista arquitectónico.

HAB4.10.2. Realiza un traballo de investigación sobre a influencia da fotografía e o gravado xaponés no desenvolvemento do Impresionismo, con referencias a obras concretas.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecciona información sobre a influencia da fotografía e o gravado xaponés no desenvolvemento do Impresionismo.
HAB4.11.1. Confecciona un catálogo, con breves comentarios, das obras máis salientables da arte do século XIX que se conservan en Galicia.	<ul style="list-style-type: none"> • Elabora un listado coas obras de arte do século XIX que se conservan en Galicia e resume as súas características.

BLOQUE 5. A RUPTURA DA TRADICIÓN: A ARTE NA PRIMEIRA METADE DO SÉCULO XX.

HAB5.1.1. Define o concepto de vangarda artística en relación co acelerado ritmo de cambios na sociedade da época e a liberdade creativa dos/das artistas iniciada na centuria anterior.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica o concepto de vangarda e establece as causas artísticas e sociais que o explican.
HAB5.1.2. Describe a orixe e as características do Fauvismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características do Fauvismo.
HAB5.1.3. Describe o proceso de xestación e as características do Cubismo, distinguindo entre o Cubismo analítico e o sintético.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características do Cubismo, distinguindo entre o Cubismo analítico e o Cubismo sintético.
HAB5.1.4. Describe o ideario e os principios do futurismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume os principios do futurismo.
HAB5.1.5. Identifica os antecedentes do expresionismo no século XIX, explica as súas características xerais e especifica as diferenzas entre os grupos alemáns "A ponte" e "O xinete azul".	<ul style="list-style-type: none"> • Establece as causas do expresionismo e diferenza entre os grupos alemáns "A ponte" e "O xinete azul".
HAB5.1.6. Describe o proceso de xestación e as características da pintura abstracta, distingue a vertente cromática e a xeométrica, e especifica algunhas das súas correntes máis significativas, como o Suprematismo ruso ou o Neoplasticismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características da pintura abstracta e sinala a importancia do Suprematismo ruso e do Neoplasticismo.
HAB5.1.7. Describe as características do Dadaísmo como actitude provocadora nun contexto de crise.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características do Dadaísmo.
HAB5.1.8. Explica a orixe, as características e os obxectivos do Surrealismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características do Surrealismo
HAB5.1.9. Explica a importancia dos pintores españois Picasso, Miró e Dalí no desenvolvemento das vangardas artísticas.	<ul style="list-style-type: none"> • Valora a importancia de Picasso, Miró e Dalí no desenvolvemento das vangardas artísticas.
HAB5.1.10. Explica a renovación temática, técnica e formal da escultura na primeira metade do século XX, distinguindo as obras relacionadas coas vangardas pictóricas e as que utilizan recursos ou linguaxes independentes.	<ul style="list-style-type: none"> • Distingue a renovación temática, técnica e formal da escultura vinculada coas vangardas pictóricas e a que utiliza recursos ou linguaxes independentes.

<p>HAB5.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "A alegría de vivir", de Matisse; "As señoritas de Aviñón", "Retrato de Ambroise Vollard", "Natureza morta con cadeira de reixa de cana" e "Guernica", de Picasso; "A cidade que emerxe", de Boccioni; "O berro", de Munch; "A rúa", de Kirchner; "Lírica" e "Sobre branco II", de Kandinsky; "Cadrado negro", de Malevich; "Composición II", de Mondrian; "L.H.O.O.Q.", de Duchamp; "O elefante das Celebes", de Ernst; "A chave dos campos", de Magritte; "O entroido de Arlequín" e "Mulleres e paxaros á luz da lúa", de Miró; "O xogo lúgubre" e "A persistencia da memoria", de Dalí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta "A alegría de vivir", de Matisse; "As señoritas de Aviñón", "Retrato de Ambroise Vollard", "Natureza morta con cadeira de reixa de cana" e "Guernica", de Picasso; "A cidade que emerxe", de Boccioni; "O berro", de Munch; "A rúa", de Kirchner; "Lírica" e "Sobre branco II", de Kandinsky; "Cadrado negro", de Malevich; "Composición II" de Mondrian; "L.H.O.O.Q.", de Duchamp; "O elefante das Celebes", de Ernst; "A chave dos campos", de Magritte; "O entroido do arlequín" e "Mulleres e paxaros á luz da lúa", de Miró; "O xogo lúgubre" e "A persistencia da memoria", de Dalí.
<p>HAB5.2.2. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras escultóricas: "O profeta", de Gargallo; "Formas únicas de continuidade no espazo", de Boccioni; "Fonte", de Duchamp; "Muller peiteándose ante un espello", de Xulio González; "Mademoiselle Pogany I", de Brancusi; "Lagosta, nasa e cola de peixe", de Calder; "Figura reclinada", de Henry Moore.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta "O profeta", de Gargallo; "Formas únicas de continuidade no espazo", de Boccioni; "Fonte", de Duchamp; "Muller peiteándose ante un espello", de Xulio González; "Mademoiselle Pogany I", de Brancusi; "Lagosta, nasa e cola de peixe", de Calder; "Figura reclinada", de Henry Moore.
<p>HAB5.3.1. Explica o proceso de configuración e os trazos esenciais do Movemento Moderno en arquitectura.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Resume os trazos do Movemento Moderno en arquitectura.
<p>HAB5.3.2. Especifica as achegas da arquitectura orgánica ao Movemento Moderno.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as achegas da arquitectura orgánica ao Movemento Moderno.
<p>HAB5.4.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras arquitectónicas: edificio da Bauhaus en Dessau (Alemaña), de Gropius; pavillón de Alemaña en Barcelona, de Mies van der Rohe; Vila Saboia en Poissy (Francia), de Le Corbusier; casa Kaufman (Casa da Cascada), de Frank Lloyd Wright.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta o edificio da Bauhaus en Dessau, de Gropius; o pavillón de Alemaña en Barcelona, de Mies van der Rohe; Vila Saboia en Poissy, de Le Corbusier; casa Kaufmann (Casa da Cascada).
<p>HAB5.5.1. Realiza un traballo de investigación sobre o Grupo de Artistas e Técnicos Españóis Para o Progreso da Arquitectura Contemporánea (GATEPAC).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Selecciona información sobre o grupo arquitectónico GATEPAC.
<p>HAB5.6.1. Selecciona unha obra arquitectónica, unha escultura ou unha pintura da primeira metade do século XX, das existentes en Galicia, e xustifica a súa elección.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Localiza unha obra artística galega da primeira metade do século XX e xustifica a elección.

BLOQUE 6. A UNIVERSALIZACIÓN DA ARTE DESDE A SEGUNDA METADE DO SÉCULO XX.

HAB6.1.1. Explica o papel desempeñado no proceso de universalización da arte polos medios de comunicación de masas e as exposicións e feiras internacionais de arte	<ul style="list-style-type: none"> • Sinala o papel desenvolvido, no proceso de universalización da arte, polos medios de comunicación de masas e polas exposicións e feiras internacionais de arte.
HAB6.1.2. Explica as razóns do mantemento e a difusión internacional do Movemento Moderno en arquitectura.	<ul style="list-style-type: none"> • Establece as causas do mantemento do Movemento Moderno en arquitectura.
HAB6.1.3. Distingue e describe as características doutras tendencias arquitectónicas á marxe do Movemento Moderno ou Estilo Internacional, en particular a High Tech, a posmoderna e a deconstrución.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume as características doutros estilos arquitectónicos á marxe do Movemento Moderno, en particular o High Tech, o posmoderno e o deconstrutivo.
HAB6.2.1. Identifica, analiza e comenta as seguintes obras: "Unité d'habitation" en Marsella, de Le Corbusier; edificio Seagram en Nova York, de M. van der Rohe e Philip Johnson; o museo Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; a Casa da Ópera de Sydney, de J. Utzon; o centro Pompidou de París, de R. Piano e R. Rogers; o AT & T Building de Nova York, de Philip Johnson; o museo Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece, analiza e comenta "Unité d'habitation" en Marsella, de Le Corbusier; edificio Seagram en Nova York, de M. van der Rohe e Philip Johnson; o museo Guggenheim de Nova York, de F. Lloyd Wright; a Casa da Ópera de Sydney, de J. Utzon; o centro Pompidou de París, de R. Piano e R. Rogers; o AT & T Building de Nova York, de Philip Johnson; o museo Guggenheim de Bilbao, de F. O. Gehry.
HAB6.3.1. Explica e compara o Informalismo europeo e o Expresionismo abstracto norteamericano.	<ul style="list-style-type: none"> • Compara o Informalismo europeo e o Expresionismo abstracto norteamericano.
HAB6.3.2. Explica a abstracción postpictórica.	<ul style="list-style-type: none"> • Define a abstracción postpictórica.
HAB6.3.3. Explica o Minimalismo.	<ul style="list-style-type: none"> • Define o Minimalismo.
HAB6.3.4. Explica a arte cinética e a Op-Art.	<ul style="list-style-type: none"> • Define a arte cinética e a Op-Art.
HAB6.3.5. Explica a arte conceptual.	<ul style="list-style-type: none"> • Define a arte conceptual.
HAB6.3.6. Explica a Arte Povera.	<ul style="list-style-type: none"> • Define a Arte Povera.
HAB6.3.7. Distingue e explica algunhas das principais correntes figurativas: Pop-Art, Nova Figuración, Hiperrealismo	<ul style="list-style-type: none"> • Define algunhas das principais correntes figurativas: Pop-art, Nova Figuración, Hiperrealismo.
HAB6.3.8. Explica en que consisten as seguintes manifestacións de arte non duradeira: Happening, Body Art e Land Art.	<ul style="list-style-type: none"> • Define as seguintes manifestacións de arte non duradeira: Happening, Body Art e Land Art.

HAB6.3.9. Describe os formulacións xerais da posmodernidade, referida ás artes plásticas.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as características da posmodernidade, referida ás artes plásticas.
HAB6.4.1. Identifica o autor e a corrente artística (non necesariamente o título), e analiza e comenta as seguintes obras: "Pintura" (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tapies; "Grito nº 7", de Antonio Saura; "One: number 31, 1950", de J. Pollock; "Ctesiphon III", de F. Stella; "Equivalente VIII", de Carl André; "Vega 200", de Vasarely; "Unha e tres cadeiras", de J. Kosuth; "Iglú con árbore", de Mario Merz; "Marilyn Monroe" (serigrafía de 1967), de A. Warhol; "O Papa que berra" (estudo a partir do retrato do Papa Inocencio X), de Francis Bacon; "A Gran Vía madrileña en 1974", de Antonio López.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece o autor e a corrente artística, e analiza e comenta "Pintura" (Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía de Madrid), de Tapies; "Grito nº 7", de Antonio Saura; "One: number 31, 1950", de J. Pollock; "Ctesiphon III", de F. Stella; "Equivalente VIII", de Carl André; "Vega 200", de Vasarely; "Unha e tres cadeiras", de J. Kosuth; "Iglú con árbore", de Mario Merz; "Marilyn Monroe" (serigrafía de 1967), de A. Warhol; "O Papa que berra" (estudo a partir do retrato do Papa Inocencio X), de Francis Bacon; "A Gran Vía madrileña en 1974", de Antonio López.
HAB6.5.1. Explica brevemente o desenvolvemento dos novos sistemas visuais e as características da súa linguaxe expresiva: fotografía, cartel, cine, cómic, producións televisivas, videoarte e arte por computador.	<ul style="list-style-type: none"> • Resume o desenvolvemento dos novos sistemas visuais e as características da súa linguaxe expresiva: fotografía, cartel, cine, cómic, producións televisivas, videoarte e arte por computador.
HAB6.6.1. Especifica as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación artística e para a difusión da arte.	<ul style="list-style-type: none"> • Valora as posibilidades que ofrecen as novas tecnoloxías para a creación artística e para a difusión da arte.
HAB6.7.1. Define o concepto de cultura visual de masas, e describe os seus trazos esenciais.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica o concepto de cultura visual de masas e resume os seus trazos.
HAB6.7.2. Identifica a arte nos diferentes ámbitos da vida cotiá.	<ul style="list-style-type: none"> • Localiza a arte nos diferentes ámbitos da vida cotiá.
HAB6.8.1. Explica a orixe do Patrimonio Mundial da UNESCO e os seus obxectivos.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecciona información sobre o Patrimonio Mundial da UNESCO e os seus obxectivos.
HAB6.8.2. Realiza un traballo de investigación relacionado cos bens artísticos de España e de Galicia inscritos no catálogo do Patrimonio Mundial da UNESCO.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecciona información sobre os bens artísticos de España e de Galicia inscritos no catálogo do Patrimonio Mundial da UNESCO.
BLOQUE 7. O VOCABULARIO ARTÍSTICO.	
HAB7.1.1. Utiliza con corrección a terminoloxía específica das artes en exposicións orais e escritas.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica con corrección a terminoloxía específica das artes en exposicións orais e escritas.

Procedementos e Instrumentos de avaliación

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado de bacharelato será continua e diferenciada, terá un carácter formativo e será un instrumento para a mellora tanto dos procesos de ensino como dos procesos de aprendizaxe.

Na materia de Historia da Arte usaranse os seguintes instrumentos de avaliación, sen prexuízo de que se podan utilizar outros que o/a profesor/a estime oportunos dependendo das actividades propostas:

- Probas escritas: como mínimo dúas probas escritas trimestrais referentes aos criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe correspondentes. Considéranse superadas positivamente as probas cando a nota media das probas chegue ao cinco. No caso de non superar as probas escritas, o profesor pode realizar, no momento que determine, unha proba de recuperación das probas ou avaliacións non superadas.
- Observación e valoración do traballo da clase e das exposicións orais, das tarefas a realizar na casa, a participación, a actitude cara a materia e os compañeiros e outras actividades que considere o profesor (traballos de ampliación, caderno, actividades extraescolares, plan lector).

Criterios de cualificación e de promoción da materia

En canto a **criterios de cualificación**:

- O 20% da nota se dedicará á valoración do traballo do alumnado e das tarefas de ampliación, incluído o plan lector. Todo quedará reflectido nos rexistros do profesorado, sexa no caderno do profesor ou con copia.
- O 80% da nota será para valorar os exames. En calquera caso, o comportamento desleal na realización dun traballo ou dun exame (copiar, cambiar os folios do exame, recibir información por medios externos, ou calquera método desleal) será puntuado cun 0. Tamén se terá en conta unha correcta expresión e redacción.

Considérase que un alumno acada os obxectivos marcados na materia para a súa promoción cando consegue unha nota mínima dun 5 na avaliación ordinaria. Esta nota obtense do cálculo da media aritmética das tres avaliacións.

En caso de non acadar a avaliación positiva, o profesorado realizará unha proba final, onde o alumno deberá mostrar a consecución dos estándares de aprendizaxe mínimos da materia. De non superala contará a mellor nota posible (a media das avaliacións ou a desta proba). O alumnado suspenso poderá realizar unha proba extraordinaria, sempre e cando non haxa modificacións legais a través das autoridades educativas.

Na proba extraordinaria o exame será o mesmo para todos os grupos do mesmo nivel de acordo coa normativa legal vixente, e será necesario acadar unha nota mínima dun 5 para aprobar a materia.

2º BACHARELATO. XEOGRAFÍA

Criteria de avaliación e estándares de aprendizaxe

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criteria de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 1. A xeografía e o estudo do espazo xeográfico			
d e g i l	B1.1. Concepto de xeografía. Métodos e ferramentas propias da disciplina.	B1.1. Recoñecer a peculiaridade do coñecemento xeográfico utilizando as súas ferramentas de análise e os seus procedementos.	XHB1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B1.2. Características do espazo xeográfico. Concepto de paisaxe como resultado da interacción entre factores naturais e culturais. Desenvolvemento sustentable.	B1.2. Identificar o espazo xeográfico como tal nas súas diversas ocupacións, entendéndoo como centro de relacións humanas e sociais.	XHB1.2.1. Identifica as paisaxes xeográficas.	CMCCT CAA CCL
			XHB1.2.2. Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.	CMCCT CAA
d g i l	B1.3. Representación gráfica do espazo xeográfico a distintas escalas.	B1.3. Distinguir e analizar os tipos de planos e mapas con diferentes escalas, identificándoos como ferramentas de representación do espazo xeográfico	XHB1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	CMCCT CAA CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d g i l	B1.4. Planos e mapas: compoñentes e análise. O mapa topográfico nacional a escala 1:50.000.	B1.4. Analizar e comentar o mapa topográfico nacional E: 1/50.000.	XHB1.4.1. Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo.	CMCCT CAA CD
			XHB1.4.2. Extrae a información de mapas e planos de diferentes escalas.	CMCCT CD
d e g i l	B1.5. Técnicas cartográficas.	B1.5. Diseñar e comparar mapas sobre espazos xeográficos próximos utilizando os procedementos característicos.	XHB1.5.1. Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B1.6. Obtención e interpretación da información cartográfica. Imaxes de satélite.	B1.6. Procurar, seleccionar e elaborar información de contido xeográfico obtida de fontes diversas, e presentala de xeito adecuado.	XHB1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.	CMCCT CAA CCL CD
Bloque 2. O relevo español: a súa diversidade xeomorfolóxica				
d e g i	B2.1. España e a súa singularidade xeográfica: unidade e diversidade.	B2.1. Distinguir as singularidades do espazo xeográfico español establecendo os aspectos que lle confiren unidade e os elementos	XHB2.1.1. Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.	CMCCT CAA CCL CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		que ocasionan diversidade.		
d e g i l	B2.2. Relevo español: diversidade xeomorfolóxica. Localización dos principais accidentes xeográficos.	B2.2. Describir os trazos do relevo español, situando e analizando as súas unidades de relevo.	XHB2.2.1. Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B2.3. Evolución xeolóxica do territorio español como conformadora das diferentes morfoestruturas.	B2.3. Definir o territorio español subliñando as diferenzas das unidades morfoestruturais.	XHB2.3.1. Enumera e describe os principais trazos do relevo de España.	CMCCT CAA CCL
d e g i l	B2.4. Litoloxía peninsular e insular e formas de modelaxe.	B2.4. Diferenciar a litoloxía de España, incidindo nas súas características e na modelaxe.	XHB2.4.1. Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas.	CMCCT CAA CCL
d e g i l	B2.5. Identificación das unidades do relevo español peninsular e insular, e os trazos de cada unha.	B2.5. Utilizar correctamente o vocabulario específico da xeomorfoloxía.	XHB2.5.1. Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español.	CMCCT CAA CCL CD

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l	B2.6. Corte topográfico: realización e análise.	B2.6. Procurar e seleccionar información do relevo obtido de fontes diversas (bibliográficas, cartográficas, internet ou traballos de campo), e presentala de xeito adecuado sinalando os condicionamentos que o relevo pode impor.	XHB2.6.1. Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B2.7. Concepto de solo. Os solos en España: variedade edáfica e as súas características.	B2.7. Identificar as características edáficas dos solos.	XHB2.7.1. Enumera e describe os elementos constitutivos dos tipos de solo de España.	CMCCT CAA CCL
			XHB2.7.2. Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares.	CMCCT CAA CCL CD
	Bloque 3. A diversidade climática e a vexetación			
d g i l	B3.1. Clima e tempo atmosférico. Factores xeográficos, dinámica atmosférica e elementos do clima.	B3.1. Sinalar nun mapa de España os dominios climáticos.	XHB3.1.1. Localiza os climas nun mapa de España.	CMCCT CA CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l	B3.2. Dominios climáticos españois: as súas características e representación en climogramas.	B3.2. Distinguir os climas en España e comentar as súas características, sinalando os factores e os elementos que os compoñen, para diferenciarlos.	XHB3.2.1. Describe e compara os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B3.3. Dominios climáticos españois: factores limitantes.	B3.3. Distinguir os climas en España e a súa representación en climogramas.	XHB3.3.1. Representa e comenta climogramas específicos de cada clima.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B3.4. Variabilidade climática. Temperatura e precipitación.	B3.4. Comentar a información climatolóxica que se deduce utilizando mapas de temperaturas ou precipitacións de España.	XHB3.4.1. Comenta as características dos climas españois a partir dos seus climogramas representativos.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B3.5. Situacións sinópticas e tipos de tempo atmosférico en España.	B3.5. Analizar os tipos de tempo atmosférico en España utilizando os mapas de superficie e de altura.	XHB3.5.1. Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB3.5.2. Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os	CMCCT

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			tipos de tempo atmosférico.	CAA CCL CD
d e g i l	B3.6. Mapas do tempo, altura e superficie: análise e interpretación.	B3.6. Interpretar un mapa do tempo aplicando as características dos tipos de tempo peninsulares ou insulares.	XB33.6.1. Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l p	B3.7. Escenarios de cambio climático en diferentes dominios do territorio peninsular e insular.	B3.7. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á diversidade climática de España utilizando as fontes dispoñibles, tanto de internet como de medios de comunicación social, ou bibliografía.	XHB3.7.1. Analiza como afecta a España o cambio climático.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB3.7.2. Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais.	CMCCT CAA CCL CD
d g i l	B3.8. Factores xeográficos e características da vexetación. Rexións bioxeográficas.	B3.8. Identificar as rexións vexetais.	XHB3.8.1. Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características.	CMCCT CAA CCL CD

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
degi	B3.9. Formacións vexetais españolas e a súa distribución. Análise de cliserias de vexetación.	B3.9. Diferenciar razoadamente as formacións vexetais españolas.	XHB3.9.1. Ante unha paisaxe natural, identifica as formacións vexetais que aparezan.	CMCCT CA CD
			XHB3.9.2. Analiza razoadamente unha cliserie.	CMCCT CAA CCL CD
	Bloque 4. A hidrografía			
degi	B4.1. Diversidade hídrica da península e das illas. Principais elementos hídricos nas paisaxes.	B4.1. Explicar a diversidade hídrica da Península Ibérica e nas illas, enumerando e localizando os tipos de elementos hídricos que se poden percibir coa observación da paisaxe.	XHB4.1.1. Explica a diversidade hídrica en España.	CMCCT CAA CCL CD
degi	B4.2. Vertentes hidrográficas. Principais cuncas fluviais peninsulares.	B4.2. Describir as cuncas fluviais españolas situándoas nun mapa e enumerando as súas características.	XHB4.2.1. Localiza nun mapa de España as principais cuncas fluviais.	CMCCT CAA CCL CD
dg	B4.3. Réximes fluviais predominantes.	B4.3. Identificar os réximes fluviais máis característicos.	XHB4.3.1. Relaciona os réximes hídricos dos cursos fluviais coas posibilidades de	CMCCT CAA

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
i l			aproveitamento hídrico en España.	
d e g i l	B4.4. Zonas húmidas en España.	B4.4. Enumerar as zonas húmidas de España, localizalas nun mapa e comentar as súas características.	XHB4.4.1. Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre este tema.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B4.5. Aproveitamento dos recursos hídricos: incidencia da seca e das chuvias torrenciais.	B4.5. Analizar o aproveitamento dos recursos hídricos en España, incluíndo as características de seca e das chuvias torrenciais do clima.	XHB4.5.1. Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB4.5.2. Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B4.6. Augas subterráneas.	B4.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á hidroloxía española, incidindo na explotación das augas subterráneas, utilizando distintas fontes de información.	XHB4.6.1. Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflictan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.	CMCCT CAA CCL CD

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Bloque 5. As paisaxes naturais e as relacións entre natureza e sociedade			
d e g i l	B5.1. Paisaxes naturais españolas.	B5.1. Describir e reflectir nun mapa as paisaxes naturais españolas, identificando os seus trazos.	XHB5.1.1. Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB5.1.2. Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas e identifica as súas características.	CMCCT CAA CCL CSC
d e g i l p	B5.2. Influencia do medio na actividade humana. Políticas favorecedoras do patrimonio natural.	B5.2. Relacionar o medio natural coa actividade humana, describindo casos de modificación do medio polo ser humano.	XHB5.2.1. Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción entre persoa e natureza sobre as paisaxes.	CMCCT CAA CCL CSC
			XHB5.2.2. Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza.	CMCCT CAA CCL CSC
d e	B5.3. Os medios humanizados e a súa interacción no espazo xeográfico.	B5.3. Describir os espazos humanizados e enumerar os seus	XHB5.3.1. Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais.	CMCCT CAA

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
g i l p	Paisaxes culturais.	elementos constitutivos.		CCL
d e g i l p	B5.4. Aproveitamento sustentable do medio físico.	B5.4. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ás paisaxes naturais e as relacións entre natureza e sociedade, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como en bibliografía ou medios de comunicación social.	XHB5.4.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB5.4.2. Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB5.4.3. Obtén e analiza a información que apareza nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B5.5. Variedades de paisaxes naturais.c	B5.5. Comparar imaxes das variedades de paisaxes naturais.	XHB5.5.1. Diferencia as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación	CMCCT CAA CCL CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			social, internet ou outras fontes bibliográficas.	
Bloque 6. A poboación española				
d g i l	B6.1. Fontes para o estudo da poboación. Procedementos de análise en demografía.	B6.1. Identificar as fontes para o estudo da poboación establecendo os procedementos que permiten estudar casos concretos.	XHB6.1.1. Utiliza as ferramentas de estudo da poboación.	CMCCT CAA CD
d e g i l	B6.2. Evolución histórica.	B6.2. Comentar gráficos e taxas que amosen a evolución da poboación española.	XHB6.2.1. Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB6.2.2. Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i	B6.3. Movementos naturais de poboación.	B6.3. Caracterizar a poboación española identificando os movementos naturais.	XHB6.3.1. Aplica a teoría da transición demográfica ao caso español.	CMCCT CAA CCL CD

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
I			XHB6.3.2. Elixen datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B6.4. Distribución territorial da poboación.	B6.4. Diferenciar a densidade de poboación no espazo peninsular e insular, explicando a distribución de poboación.	XHB6.4.1. Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B6.5. Migracións.	B6.5. Explicar a distribución da poboación española identificando as migracións.	XHB6.5.1. Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España.	CMCCT CAA CCL CD
XHB6.5.2. Identifica e analiza as migracións recentes.			CMCCT CAA CCL CD	
XHB6.5.3. Explica as relacións entre comunidades autónomas en relación coas migracións interiores.			CMCCT CAA CCL	

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				CD
d e g i l	B6.6. Mapa da distribución da poboación española.	B6.6. Analizar a poboación das comunidades autónomas, definindo a súa evolución e a problemática de cada unha.	XHB6.6.1. Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B6.7. Mapa de densidade da poboación española.	B6.7. Comentar un mapa da densidade de poboación de España, analizando a súa estrutura.	XHB6.7.1. Analiza un gráfico da estrutura da poboación española.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B6.8. Conformación do espazo demográfico actual. Definición e cálculo de taxas demográficas.	B6.8. Analizar as pirámides de poboación das comunidades autónomas, incidindo no caso galego, e comentar as súas peculiaridades.	XHB6.8.1. Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B6.9. Diversidades rexionais. Estrutura, problemática actual e posibilidades de futuro da poboación española. Realidade demográfica galega.	B6.9. Explicar as perspectivas de poboación española e a ordenación do territorio.	XHB6.9.1. Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española.	CMCCT CAA CCL CD

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l	B6.10. Ordenación do territorio. Peso do factor demográfico.	B6.10. Obter e seleccionar información de contido demográfico utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como noutras fontes de información.	XHB6.10.1. Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo.	CMCCT CAA CCL CD
Bloque 7. O espazo rural e as actividades do sector primario				
d e g i l	B7.1. Peso das actividades agropecuarias, forestais e pesqueiras no PIB. Poboación activa.	B7.1. Describir as actividades agropecuarias e forestais, especificando as características de España.	XHB7.1.1. Identifica as actividades agropecuarias e forestais.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB7.1.2. Diferencia as actividades do sector primario doutras actividades económicas.	CCL CAA CD
d e g i l p	B7.2. Aspectos naturais e históricos que explican os factores agrarios.	B7.2. Distinguir as paisaxes agrarias, a súa morfoloxía e as súas estruturas, establecendo as súas características.	XHB7.2.1. Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB7.2.2. Achega os aspectos do pasado histórico que incidiron nas estruturas agrarias españolas.	CAA CCL

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l p	B7.3. Elementos que conforman as paisaxes agrarias. Paisaxes agrarias de España: características.	B7.3. Analizar adecuadamente unha paisaxe rural distinguindo o terreo de labor, os bosques e o hábitat.	XHB7.3.1. Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l p	B7.4. Estrutura da propiedade e tenencia da terra.	B7.4. Comprender a evolución da estrutura da propiedade e identificar formas de tenza da terra.	XHB7.4.1. Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l p	B7.5. Explotacións agrarias: características. Tipos de agricultura: coexistencia de formas avanzadas e tradicionais. Transformacións agroindustriais.	B7.5. Explicar o sector agrario español tendo en conta as súas estruturas da propiedade e as características das súas explotacións.	XHB7.5.1. Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas.	CMCCT CAA CCL CD
d e g	B7.6. Políticas de reforma agraria. Situación española do sector no	B7.6. Explicar a situación do sector agrario español tendo en conta o contexto europeo e as políticas da	XHB7.6.1. Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado.	CMCCT CAA CCL

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
i l	contexto da Unión Europea. Política Agraria Común (PAC).	Unión Europea.		CD
			XHB7.6.2. Comenta textos xornalísticos que expliquen a situación española na PAC.	CCL CAA
d e g i l p	B7.7. Actividade pesqueira: localización, características e problemas. Análise dos aspectos físicos e humanos que conforman o espazo pesqueiro. Caso galego.	B7.7. Analizar a actividade pesqueira, e definir as súas características e os seus problemas.	XHB7.7.1. Establece as características e as peculiaridades da actividade pesqueira española e galega.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB7.7.2. Selecciona e analiza novas xornalísticas que tratan problemas pesqueiros e identifica a súa orixe.	CCL CAA
d e g i l p	B7.8. Silvicultura: características e desenvolvemento no territorio.	B7.8. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ao espazo rural, silvícola ou pesqueiro, utilizando fontes dispoñibles en internet, en medios de comunicación social ou na bibliografía.	XHB7.8.1. Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade.	CMCCT CAA CCL CD
	Bloque 8. As fontes de enerxía e o espazo industrial			
d e g	B8.1. Proceso de industrialización español: características e breve evolución histórica.	B8.1. Analizar o proceso de industrialización español establecendo as características	XHB8.1.1. Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española.	CMCCT CAA CCL

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
i l		históricas que conducen á situación actual.		CD
			XHB8.1.2. Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española.	CCL CAA CMCCT
			XHB8.1.3. Selecciona e analiza imaxes que amosen a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto.	CCL CAA CD
d e g i l	B8.2. Localización das fontes de enerxía en España.	B8.2. Relacionar as fontes de enerxía e a industrialización, e describir as súas consecuencias en España.	XHB8.2.1. Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España.	CMCCT CAA CCL CDC
d e g i l	B8.3. Achega ao PIB da industria. Poboación activa. Deficiencias e problemas do sector industrial español.	B8.3. Coñecer os factores da industria en España.	XHB8.3.1. Enumera as características da industria española e as súas diferenzas rexionais.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB8.3.2. Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais.	CMCCT CAA CCL

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				CD
d e g i l	B8.4. Elementos das paisaxes industriais. Tipoloxías de paisaxes.	B8.4. Identificar e comentar os elementos dunha paisaxe industrial dada.	XHB8.4.1. Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B8.5. Rexións industriais e eixes de desenvolvemento de España: importancia das políticas territoriais no sector. Planificación e perspectivas de futuro.	B8.5. Describir os eixes de desenvolvemento industrial sobre un mapa, establecendo as súas características e as posibilidades de rexeneración e cambio no futuro.	XHB8.5.1. Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis importantes, distinguindo entre os sectores industriais.	CCL CD CAA
			XHB8.5.2. Localiza e describe as rexións industriais e os eixes de desenvolvemento industrial.	CCL CAA CD
			XHB8.5.3. Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i	B8.6. Influencia da política da Unión Europea na configuración da industria española.	B8.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo ao espazo industrial español e a influencia nel da política industrial europea,	XHB8.6.1. Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas.	CMCCT CAA CCL CD

Xeografía. 2º de bacharelato.				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
I		utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet, como na bibliografía ou nos medios de comunicación.		
Bloque 9. O sector servizos				
d e g i l	B9.1. Terciarización da economía española: influencia no PIB. Poboación activa do sector terciario.	B9.1. Analizar a terciarización da economía española establecendo as súas características e a influencia no produto interior bruto, e utilizar correctamente a terminoloxía do sector servizos.	XHB9.1.1. Identifica as características do sector terciario español.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B9.2. Análise dos servizos e distribución no territorio.	B9.2. Identificar a presenza dos servizos no territorio, analizando a súa distribución e o impacto no medio.	XHB9.2.1. Explica a incidencia do sector servizos para a economía española.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B9.3. Sistema de transportes en España. Impacto das infraestruturas sobre o espazo xeográfico.	B9.3. Explicar o sistema de transporte en España, distinguindo a articulación territorial que configura.	XHB9.3.1. Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos).	CMCCT CAA CCL CD
			XHB9.3.2. Comenta sobre un mapa de	CMCCT

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio.	CAA CCL CD
			XHB9.3.3. Describe e analiza mapas que reflictan un sistema de transporte determinado.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB9.3.4. Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB9.3.5. Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B9.4. Desenvolvemento comercial: características, evolución e distribución territorial.	B9.4. Describir o desenvolvemento comercial e a ocupación territorial que impón, e establecer as súas características.	XHB9.4.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento comercial.	CMCCT CAA CCL CD

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l	B9.5. Espazos turísticos: características e evolución.	B9.5. Localizar nun mapa os espazos turísticos, e enumerar as súas características e as desigualdades rexionais.	XHB9.5.1. Analiza e explica as desigualdades do espazo turístico.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B9.6. Outras actividades terciarias: sanidade, educación, finanzas e servizos públicos.	B9.6. Obter e seleccionar información de contido xeográfico relativo á actividade ou ao espazo do sector servizos español, utilizando fontes en que estea dispoñible, tanto en internet como na bibliografía ou nos medios de comunicación social.	XHB9.6.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB9.6.2. Explica como articulan o territorio outras actividades terciarias.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB9.6.3. Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial ou outras actividades do sector servizos.	CMCCT CAA CCL CD
d e g	B9.7. Transformacións das paisaxes nas zonas turísticas. Caso do litoral.	B9.7. Identificar e comentar unha paisaxe transformado por unha importante zona turística.	XHB9.7.1. Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a partir de imaxes que reflectan o seu impacto	CMCCT CAA CCL

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
i l			nunha paisaxe.	CD CSC
	Bloque 10. O espazo urbano			
d e g i l	B10.1. Concepto de cidade e a súa influencia na ordenación do territorio.	B10.1. Definir a cidade.	XHB10.1.1. Define cidade e achega exemplos.	CMCCT CAA CCL
d e g i l p	B10.2. Morfoloxía e estrutura urbanas. Análise socioeconómica e política a través do plano da cidade.	B10.2. Analizar e comentar planos de cidades, distinguindo os seus trazados.	XHB10.2.1. Analiza e explica o plano da cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B10.3. Planificacións urbanas. Instrumentos do planeamento.	B10.3. Identificar o proceso de urbanización e enumerar as súas características e as planificacións internas.	XHB10.3.1. Identifica as características do proceso de urbanización.	CMCCT CAA CCL
			XHB10.3.2. Explica e propón exemplos de procesos de planificación urbana.	CAA CCL

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
de g i l p	B10.4. Características do proceso de urbanización. Áreas de influencia.	B10.4. Analizar a morfoloxía e a estrutura urbana, e extraer conclusións da pegada da historia e a súa expansión espacial, reflexo da evolución económica e política da cidade.	XHB10.4.1. Sinala a influencia histórica no plano das cidades españolas.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB10.4.2. Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta.	CCL CD CAA
de g i l p	B10.5. Características da paisaxe urbana.	B10.5. Analizar e comentar unha paisaxe urbana.	XHB10.5.1. Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB10.5.2. Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida.	CMCCT CAA CCL CD
de g i l	B10.6. Usos do solo urbano. Ordenación territorial.	B10.6. Identificar o papel das cidades na ordenación do territorio.	XHB10.6.1. Explica a xerarquización urbana española.	CMCCT CAA CCL

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
p				
d e g i l	B10.7. Rede urbana española. Características do proceso de crecemento espacial das cidades.	B10.7. Describir a rede urbana española e comentar as súas características.	XHB10.7.1. Describe e analiza as influencias mutuas entre a cidade e o espazo que a rodea.	CMCCT CAA CCL
d e g i l p	B10.8. Sistema urbano español: desenvolvemento sustentable. Cidades saudables. O territorio como recurso.	B10.8. Obter, seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ao espazo urbano español, utilizando fontes en que estea dispoñible, en internet, nos medios de comunicación social ou na bibliografía.	XHB10.8.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español.	CMCCT CAA CCL CD
	Bloque 11. Formas de organización territorial			
d e g i l p	B11.1. Organización territorial de España.	B11.1. Describir a organización territorial española analizando a estrutura local, autonómica e estatal.	XHB11.1.1. Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da comunidade autónoma.	CMCCT CAA CCL CD
d	B11.2. Influencia da historia e da	B11.2. Explicar a organización	XHB11.2.1. Explica a ordenación territorial	CMCCT

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e g i l	Constitución de 1978 no deseño territorial.	territorial española e establecer a influencia da historia e da Constitución de 1978, mediante o emprego de mapas históricos e actuais.	española a partir de mapas históricos e actuais.	CAA CCL CD
			XHB11.2.2. Caracteriza a ordenación territorial establecida pola Constitución de 1978.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB11.2.3. Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século XX.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB11.2.4. Distingue e enumera as comunidades autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B11.3. Desequilibrios e contrastes territoriais.	B11.3. Analizar a organización territorial española e describir os desequilibrios e os contrastes territoriais, así como os mecanismos correctores.	XHB11.3.1. Enumera os desequilibrios e os contrastes territoriais existentes na organización territorial española.	CMCCT CAA CCL

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e g i l p	B11.4. Comunidades Autónomas: políticas rexionais e de cohesión territorial. Comunidade Autónoma de Galicia.	B11.4. Describir a transcendencia das comunidades autónomas e definir as políticas territoriais que levan a cabo, incidindo no caso de Galicia.	XHB11.4.1. Explica as políticas territoriais que practican as comunidades autónomas en aspectos concretos.	CMCCT CAA CCL
d e g i l p	B11.5. A cuestión territorial na España das autonomías.	B11.5. Obter, seleccionar e analizar información de contido xeográfico relativo ás formas de organización territorial en España, utilizando fontes en que estea dispoñible en internet, nos medios de comunicación social ou na bibliografía.	XHB11.5.1. Distingue os símbolos que diferencian as comunidades autónomas.	CMCCT CAA CCL
			XHB11.5.2. Explica razoadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas.	CAA CCL
	Bloque 12. España en Europa e no mundo			
d e g i l	B12.1. España: situación xeográfica; posición e localización dos territorios que conforman a unidade e a diversidade política.	B12.1. Definir a situación xeográfica de España no mundo, establecendo a súa posición e localizando os seus territorios.	XHB12.1.1. Localiza nun mapa as grandes áreas xeoconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación.	CMCCT CAA CCL CD
			XHB12.1.2. Identifica aspectos salientables de España na situación mundial.	CMCCT CAA

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				CCL CD
			XHB12.1.3. Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B12.2. España en Europa. Estrutura territorial. Contrastes físicos e socioeconómicos de Europa.	B12.2. Describir o continente europeo distinguindo a súa estrutura territorial e os contrastes físicos e socioeconómicos.	XHB12.2.1. Explica a posición de España na Unión Europea.	CMCCT CAA CCL
d e g i l	B12.3. Posición de España na Unión Europea. Políticas rexionais e de cohesión territorial.	B12.3. Identificar a posición de España na Unión Europea, enumerando as políticas rexionais e de cohesión territorial que se practican en Europa e que afectan a España.	XHB12.3.1. Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España.	CMCCT CAA CCL
			XHB12.3.2. Comenta novas xornalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea.	CMCCT CAA CCL CD
d	B12.4. España no mundo. Globalización	B12.4. Definir a globalización e	XHB12.4.1. Identifica e describe os trazos da	CMCCT

	Xeografía. 2º de bacharelato.			
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e g i l	e diversidade no mundo.	explicar os seus trazos.	globalización con exemplificacións que afecten a España.	CAA CCL CSC
d e g i l	B12.5. Procesos de mundialización e desigualdades territoriais. Grandes eixes mundiais.	B12.5. Comparar os procesos de mundialización e diversidade territorial, resumindo as características de ambos.	XHB12.5.1. Confecciona cadros comparativos da aplicación a casos concretos dos conceptos de mundialización e de diversidade territorial.	CMCCT CAA CCL CD
d e g i l	B12.6. Posición de España nas áreas socioeconómicas e xeopolíticas mundiais.	B12.6. Explicar as repercusións da inclusión de España en espazos socioeconómicos e xeopolíticos continentais e mundiais, utilizando fontes diversas baseadas en material bibliográfico ou en liña e en opinións expostas nos medios de comunicación social.	XHB12.6.1. Explica as repercusións da inclusión de España en espazos xeopolíticos e socioeconómicos continentais e mundiais a partir de distintas fontes de información xeográfica.	CMCCT CAA CCL CD

Grao mínimo de consecución para superar a materia: en todos os casos aplicarase o 50%

BLOQUE 1. A XEOGRAFÍA E O ESTUDO DO ESPAZO XEOGRÁFICO

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
<p>B1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Explica a xeomorfoloxía e define o concepto de relevo. • Explica a orixe e a evolución dun relevo: a teoría da tectónica de placas e os factores do relevo (internos, externos e litolóxicos).
<p>B1.2.1. Identifica as paisaxes xeográficas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica e describe formas de modelaxe en fotografías de paisaxes.
<p>B1.2.2. Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Explica o concepto do tempo xeolóxico. • Describe as estruturas pregadas, falladas e mixtas.
<p>B1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adquire e aplica, de forma progresiva, estratexias, ferramentas e terminoloxía específicas da ciencia xeográfica. • Elabora resumos, sínteses, mapas conceptuais e/ou esquemas reformulando e reestruturando a información.
<p>B1.4.1. Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Explica o Mapa Topográfico Nacional, definindo as curvas de nivel e a curva mestra.
<p>B1.4.2. Extrae a información de mapas e planos de diferentes escalas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Localiza na web do IGN a folia 80 do Mapa Topográfico Nacional a escala 1:50.000, e realiza e expón un perfil topográfico entre dous puntos do mapa. • Incorpora un mapa topográfico en Google Earth.
<p>B1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta gráficos, planos e mapas, e extrae datos concluíntes deles, de forma eficaz, que analiza e contrasta conforme aos obxectivos, expresando as características e os elementos principais do espazo xeográfico. • Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e presenta iniciativa na toma de decisións; mostra actitudes de cooperación, empatía e respecto en situacións de interacción social.

BLOQUE 2. O RELEVO ESPAÑOL: A SÚA DIVERSIDADE XEOMORFOLÓXICA

<p>B1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Explica a xeomorfoloxía e define o concepto de relevo. • Explica a orixe e a evolución dun relevo: a teoría da tectónica de placas e os factores do relevo (internos, externos e litolóxicos).
<p>B1.2.1. Identifica as paisaxes xeográficas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica e describe formas de modelaxe en fotografías de paisaxes.
<p>B1.2.2. Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Explica o concepto do tempo xeolóxico. • Describe as estruturas pregadas, falladas e mixtas.
<p>B1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adquire e aplica, de forma progresiva, estratexias, ferramentas e terminoloxía específicas da ciencia xeográfica. • Elabora resumos, sínteses, mapas conceptuais e/ou esquemas reformulando e reestruturando a información.
<p>B1.4.1. Extrae información do mapa topográfico mediante os procedementos de traballo do xeógrafo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Explica o Mapa Topográfico Nacional, definindo as curvas de nivel e a curva mestra.
<p>B1.4.2. Extrae a información de mapas e planos de diferentes escalas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Localiza na web do IGN a folia 80 do Mapa Topográfico Nacional a escala 1:50.000, e realiza e expón un perfil topográfico entre dous puntos do mapa. • Incorpora un mapa topográfico en Google Earth.
<p>B1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta gráficos, planos e mapas, e extrae datos concluíntes deles, de forma eficaz, que analiza e contrasta conforme aos obxectivos, expresando as características e os elementos principais do espazo xeográfico. • Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e presenta iniciativa na toma de decisións; mostra actitudes de cooperación, empatía e respecto en situacións de interacción social.
<p>B2.1.1. Debuxa e sinala sobre un mapa físico de España as unidades do relevo español, comentando as súas características.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as características e os elementos fundamentais que definen o relevo español e sinálaos e descríbeos nun mapa físico.

B2.2.1. Identifica e representa nun mapa os elementos do relevo que son similares e diferentes do territorio peninsular e insular.	<ul style="list-style-type: none"> Describe os trazos do relevo peninsular, insular e do litoral, analizando as súas unidades a partir dos perfís topográficos, e establecendo relacións entre elas. Identifica, clasifica e describe as principais unidades de relevo nun perfil topográfico da península ibérica.
B2.3.1. Enumera e describe os principais trazos do relevo de España.	<ul style="list-style-type: none"> Define as unidades morfoestructurais, e sinala, describe e diferenza os zócolos, os macizos antigos, as conchas sedimentarias e as cordilleiras de pregamento da xeografía peninsular.
B2.4.1. Clasifica as unidades do relevo español segundo as súas características xeomorfolóxicas.	<ul style="list-style-type: none"> Explica a litoloxía e identifica e describe os catro dominios litolóxicos recoñecidos en España (silíceo, calcario, arxiloso e volcánico), diferenciando as súas características e a súa modelaxe.
B2.5.1. Describe sumariamente nun mapa a evolución xeolóxica e a conformación do territorio español.	<ul style="list-style-type: none"> Describe a historia xeolóxica da Península e dos arquipélagos interpretándoa e expresándoa a través de mapas que a ilustran.
B2.6.1. Realiza un corte topográfico e explica o relevo que reflicte.	<ul style="list-style-type: none"> Elabora un estudo xeomorfolóxico das unidades de relevo de Galicia, expondo a localización da unidade e límites, identificando o tipo de unidade, describindo as litoloxías dominantes e formas de relevo modeladas, e sinalando sectores e altitudes de cada relevo.

BLOQUE 3. A DIVERSIDADE CLIMÁTICA E A VEXETACIÓN

ESTÁNDARE DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.	<ul style="list-style-type: none"> Explica e define o concepto de clima. Interpreta e explica mapas do tempo, en altura e en superficie. Explica e comenta climogramas ou diagramas ombrotérmicos.
B1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	<ul style="list-style-type: none"> Adquire e aplica, de forma progresiva, estratexias, ferramentas e terminoloxía específicas da ciencia xeográfica. Elabora resumos, sínteses, mapas conceptuais e/ou esquemas reformulando e reestruturando a información.
B3.1.1. Localiza os climas nun mapa de España.	<ul style="list-style-type: none"> Localiza nun mapa de España os distintos climas, describindo os factores que inflúen en cada unha destas zonas ou dominios climáticos.

B3.2.1. Describe e compara os climas en España, enumerando os factores e os elementos característicos.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza e compara os distintos climas que se dan en España describindo os seus elementos característicos.
B3.3.1. Representa e comenta climogramas específicos de cada clima.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta, comenta e elabora climogramas específicos de cada tipo de clima analizado.
B3.4.1. Comenta as características dos climas españois a partir dos seus climogramas representativos.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe as características dos diferentes climas españois interpretando climogramas representativos de cada zona climática.
B3.5.1. Enumera os trazos dos tipos de tempo atmosférico reflectidos nas estacións climatolóxicas.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta mapas de España en que se reflicten distintas informacións climatolóxicas (temperaturas, precipitacións, humidade relativa, etc.) explicando as características dos diferentes climas españois.
B3.5.2. Identifica e interpreta nun mapa do tempo os elementos que explican os tipos de tempo atmosférico.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza mapas do tempo interpretando e identificando os elementos que explican os diferentes tempos atmosféricos.
B3.6.1. Comenta un mapa do tempo de España distinguindo os elementos que explican o tipo de tempo característico da estación do ano correspondente.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta un mapa do tempo de España analizando os elementos que explican o tipo de tempo característico de cada estación do ano.
B1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica que é o solo, os factores que o condiciona e como se analiza o perfil dun solo. • Explica cales son os factores condicionantes da vexetación e as distintas formacións vexetais de España.
B1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	<ul style="list-style-type: none"> • Adquire e aplica, de forma progresiva, estratexias, ferramentas e terminoloxía específicas da ciencia xeográfica. • Elabora resumos, sínteses, mapas conceptuais e/ou esquemas reformulando e reestruturando a información.
B1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta gráficos, planos e mapas, e extrae datos concluíntes deles, de forma eficaz, que analiza e contrasta conforme aos obxectivos, expresando as características e os elementos principais do espazo xeográfico. • Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e presenta iniciativa na toma de decisións; mostra actitudes de cooperación, empatía e respecto en situacións de interacción social.

B2.7.1. Enumera e describe os elementos constitutivos dos tipos de solo de España.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece e describe os factores condicionantes na formación dun solo. • Analiza o perfil dun solo describindo os distintos horizontes. • Describe os diferentes solos que podemos atopar en España.
B2.7.2. Localiza nun mapa de España os tipos de solos peninsulares e insulares.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta un mapa de España localizando os distintos tipos de solos, peninsulares e insulares.
B3.8.1. Identifica nun mapa os dominios vexetais, e describe e comenta as súas características.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta distintos mapas de España para localizar os diferentes dominios vexetais, describindo as súas características e a súa distribución.
B3.9.1. Ante unha paisaxe natural, identifica as formacións vexetais que aparezan.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza fotografías de paisaxes naturais de España, identificando as distintas especies e as formacións vexetais que aparezan.
B3.9.2. Analiza razonadamente unha cliserie.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza e comenta distintas cliseries de serras e cordilleiras españolas describindo a catena vexetal por pisos e altitudes, sinalando as diferenzas segundo a orientación das vertentes e explicando os factores condicionantes e os trazos máis sobresaíntes das especies vexetais dominantes.

BLOQUE 4. A HIDROGRAFÍA

ESTÁNDARE DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN. 50%
B1.1.1. Describe a finalidade do estudo da xeografía, e as principais ferramentas de análise e os seus procedementos.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica a hidroloxía e define o concepto de ciclo hidrolóxico. • Explica os factores condicionantes da rede hidrográfica española.
B1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	<ul style="list-style-type: none"> • Adquire e aplica, de forma progresiva, estratexias, ferramentas e terminoloxía específicas da ciencia xeográfica. • Elabora resumos, sínteses, mapas conceptuais e/ou esquemas reformulando e reestruturando a información.
B1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta gráficos, planos e mapas, e extrae datos concluíntes deles, de forma eficaz, que analiza e contrasta conforme aos obxectivos, expresando as características e os elementos principais do espazo xeográfico.

	<ul style="list-style-type: none"> • Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e presenta iniciativa na toma de decisións; mostra actitudes de cooperación, empatía e respecto en situacións de interacción social.
B4.1.1. Identifica a diversidade hídrica en España.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta mapas e fotografías para identificar e localizar os ríos da España húmida e os da seca, os tipos de réximes fluviais da península e as zonas de lagoas e humidais.
B4.2.1. Localiza nun mapa de España as principais concas fluviais.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta un mapa de España para identificar e describir as principais concas fluviais da península.
B4.3.1. Relaciona os réximes hídricos dos cursos fluviais coas posibilidades de aproveitamento hídrico en España.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta, analiza e elabora hidrogramas para comprender o réxime mensual e o caudal de distintos ríos españois.
B4.4.1. Localiza nun mapa as zonas húmidas españolas, e debate un aspecto de actualidade sobre este tema.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta un mapa para localizar os distintos tipos de acuíferos, insulares e peninsulares, de España.
B4.5.1. Sitúa nun mapa da rede hidrográfica española os grandes encoros, e deduce consecuencias, analizando tamén as características climáticas.	<ul style="list-style-type: none"> • Localiza nun mapa os grandes encoros españois e relaciónaos coas características climáticas do noso país, valorando a importancia destas obras de enxeñaría para un eficaz aproveitamento da auga.
B4.5.2. Analiza e comenta gráficas e estatísticas que reflicten as épocas de seca en relación cun mapa de tipos de réximes fluviais dos ríos da Península Ibérica, e saca conclusións.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta imaxes e gráficos para analizar a irregularidade e as variacións estacionais do caudal dalgúns ríos españois.
B4.6.1. Selecciona imaxes e novas xornalísticas que reflictan a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza a desigualdade hídrica española e a súa interacción coas actividades humanas.

BLOQUE 5. AS PAISAXES NATURAIS E AS RELACIÓNS ENTRE NATUREZA E SOCIEDADE

B1.2.1. Identifica as paisaxes xeográficas.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica a distribución das distintas paisaxes españolas.
B1.2.2. Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.	<ul style="list-style-type: none"> • Enumera e describe as características das paisaxes xeográficas.

<p>B1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Adquire e aplica, de forma progresiva, estratexias, ferramentas e terminoloxía específicas da ciencia xeográfica. • Elabora resumos, sínteses, mapas conceptuais e/ou esquemas reformulando e reestruturando a información.
<p>B1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta gráficos, planos, fotografías e mapas, e extrae datos concluíntes deles, de forma eficaz, que analiza e contrasta conforme aos obxectivos, expresando as características e os elementos principais do espazo xeográfico. • Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e presenta iniciativa na toma de decisións; mostra actitudes de cooperación, empatía e respecto en situacións de interacción social.
<p>B3.7.1. Analiza como afecta a España o cambio climático.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza gráficos, mapas e textos para explicar como afecta a España o cambio climático (a desertización, a perda do solo, a chuvia ácida, etc.).
<p>B3.7.2. Extrae conclusións ambientais, utilizando gráficas e estatísticas que reflicten as chuvias torrenciais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta un mapa de España para localizar as zonas con risco potencial de inundacións.
<p>B5.1.1. Distingue as características dos grandes conxuntos paisaxísticos españois.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza fotografías para describir as características das paisaxes españolas máis características.
<p>B5.1.2. Localiza no mapa as paisaxes naturais españolas e identifica as súas características.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta distintos mapas de España para localizar as zonas en que se atopan as paisaxes estudadas.
<p>B5.2.1. Identifica e formula os problemas suscitados pola interacción entre persoa e natureza sobre as paisaxes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica en fotografías algúns problemas causados polo home sobre a natureza e a paisaxe.
<p>B5.2.2. Analiza algún elemento lexislador correctivo da acción humana sobre a natureza.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Le o artigo 45 da Constitución española e propón algunhas medidas para mellorar a conciencia ecolóxica dos españois.
<p>B5.3.1. Diferencia as paisaxes humanizadas das naturais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza fotografías de paisaxes diferenciando as paisaxes naturais das humanizadas.
<p>B5.4.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia do medio na actividade humana.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta un mapa de España para localizar as zonas con risco potencial de inundacións e terremotos.

B5.4.2. Selecciona e analiza a partir de distintas fontes de información novas xornalísticas ou imaxes nas que se perciba a influencia das persoas sobre o medio.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza gráficos, mapas e textos para explicar algúns problemas causados pola acción antrópica na natureza como a desertización, a perda do solo, a chuvia ácida, etc.
B5.4.3. Obtén e analiza a información que apareza nos medios de comunicación social referida á destrución do medio natural por parte do ser humano.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza fotografías, mapas e gráficos para explicar distintos aspectos da destrución do medio natural por parte do home.
B5.5.1. Diferencia as paisaxes naturais españolas a partir de fontes gráficas e comenta imaxes representativas de cada unha das variedades de paisaxes naturais localizadas en medios de comunicación social, internet ou outras fontes bibliográficas.	<ul style="list-style-type: none"> • Diferencia e describe as distintas paisaxes españolas analizando fotografías de zonas naturais características.

BLOQUE 6. A POBOACIÓN

ESTÁNDARE DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B6.1.1. Utiliza as ferramentas de estudo da poboación.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece as principais fontes demográficas modernas: o censo de poboación, o padrón municipal e o Rexistro Civil.
B6.2.1. Comenta a pirámide actual de poboación española e compáraa con algunha dun período anterior ou de previsións futuras.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta e comenta a pirámide de poboación actual e compáraa coa de 1960 e coa estimada para 2064.
B6.2.2. Distingue as pirámides de poboación na súa evolución histórica.	<ul style="list-style-type: none"> • Diferencia as distintas pirámides de poboación española explicando a súa evolución histórica.
B6.3.1. Aplica a teoría da transición demográfica ao caso español.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta distintos gráficos e textos para explicar o modelo de transición demográfica e aplícalo á poboación española.
B6.3.2. Elixo datos e taxas demográficas que amosen a configuración da poboación dun territorio.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta gráficos e mapas demográficos para explicar a configuración da poboación nas distintas rexións españolas.
B6.4.1. Comenta o mapa da densidade de poboación actual en España.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta un mapa demográfico para explicar a distribución da poboación actual en España.

B6.5.1. Explica os procesos migratorios antigos que afectan a España.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza gráficos e textos para comprender o fenómeno migratorio español nos séculos XIX e XX.
B6.5.2. Identifica e analiza as migracións recentes.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza gráficos e textos para explicar os movementos migratorios españois na actualidade.
B6.5.3. Explica as relacións entre comunidades autónomas en relación coas migracións interiores.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta mapas e gráficos analizando as migracións interiores en España desde 1960 ata a actualidade.
B6.6.1. Compara e comenta a poboación das rexións que medran e as que diminúen a súa poboación.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece e compara a evolución da poboación nas distintas rexións e comunidades españolas.
B6.7.1. Analiza un gráfico da estrutura da poboación española.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta un gráfico explicando a estrutura da poboación española actual.
B6.8.1. Resolve problemas de demografía referidos ao cálculo de taxas de poboación.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta gráficos e mapas demográficos para resolver problemas relacionados coas taxas de poboación.
B6.9.1. Selecciona e analiza información sobre as perspectivas de futuro da poboación española.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza a proxección demográfica do INE sobre o futuro da poboación española e interpreta gráficos e pirámides de poboación estimados para coñecer as perspectivas de futuro.
B6.10.1. Presenta e defende información sobre a poboación española salientando os aspectos máis significativos, utilizando gráficos, mapas, pirámides, etc., nunha presentación informática ou en exposicións en directo.	<ul style="list-style-type: none"> • Comprende a evolución da poboación española interpretando pirámides de poboación e táboas informativas de distintas épocas desde 1960 ata a actualidade.

BLOQUE 7. O ESPAZO RURAL E AS ACTIVIDADES DO SECTOR PRIMARIO

ESTÁNDARE DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN.50%
B7.1.1. Identifica as actividades agropecuarias e forestais.	<ul style="list-style-type: none"> • Identifica as actividades do sector primario e as súas características en España.
B7.1.2. Diferencia as actividades do sector primario doutras actividades económicas.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe algunhas actividades económicas que se producen no sector rural que non pertencen ao sector primario.
B7.2.1. Sitúa nun mapa a distribución dos principais aproveitamentos agrarios.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta varios mapas para situar os distintos aproveitamentos agrícolas en España.

B7.2.2. Achega os aspectos do pasado histórico que incidiron nas estruturas agrarias españolas.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece e explica algúns aspectos do pasado que influíron nas estruturas agrarias españolas actuais.
B7.3.1. Selecciona e comenta imaxes que poñen de manifesto as características das paisaxes agrarias españolas.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza distintas fotografías para describir as diversas paisaxes agrarias españolas.
B7.4.1. Define historicamente, de forma sumaria, a estrutura da propiedade.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece e describe as características das explotacións agrarias do modelo español e a súa evolución histórica.
B7.5.1. Identifica e analiza as características das paisaxes agrarias españolas.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece e describe as características e a localización das diversas paisaxes agrarias españolas.
B7.6.1. Achega datos ou gráficos de aspectos estruturais que expliquen o dinamismo dun sector agrario dado.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta gráficos e mapas para analizar distintos aspectos do sector agrario español.
B7.6.2. Comenta textos xornalísticos que expliquen a situación española na PAC.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza a situación da política agraria española en relación á Política Agrícola Común (PAC) da Unión Europea.
B7.7.1. Establece as características e as peculiaridades da actividade pesqueira española e galega.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza e describe as características da actividade pesqueira e da acuicultura en España e en Galicia e a súa evolución.
B7.7.2. Selecciona e analiza novas xornalísticas que tratan problemas pesqueiros e identifica a súa orixe.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza e describe os problemas pesqueiros e da acuicultura en diferentes gráficos e mapas.
B7.8.1. Confecciona gráficos comparativos do peso específico no PIB das actividades agrarias, gandeiras, forestal e pesqueiras españolas fronte a outros sectores de actividade.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza distintos gráficos para coñecer a achega ao PIB (Produto Interior Bruto) e ao VEB (Valor Engadido Bruto) do sector primario español.

BLOQUE 8: AS FONTES DE ENERXÍA E O ESPAZO INDUSTRIAL

ESTÁNDARE DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN.50%
B8.1.1. Selecciona e analiza información sobre os problemas e a configuración da industria española.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta e analiza textos, gráficos e mapas para explicar a problemática e a configuración da industria española.

B8.1.2. Establece un eixe cronolóxico para explicar a evolución histórica da industrialización española.	<ul style="list-style-type: none"> • Coñece e explica as distintas fases do proceso de industrialización en España desde o século XIX ata a actualidade.
B8.1.3. Selecciona e analiza imaxes que amosen a evolución histórica da industria española nunha zona concreta ou dun sector concreto.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza e interpreta fotografías de determinados lugares, para explicar a evolución histórica da industria española.
B8.2.1. Relaciona o nacemento da industria e a localización de fontes de enerxía e materias primas en España.	<ul style="list-style-type: none"> • Recoñece os factores de localización industrial que influíron no establecemento dos primeiros enclaves industriais en España.
B8.3.1. Enumera as características da industria española e as súas diferenzas rexionais.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as características da industria española actual e as peculiaridades dos distintos sectores industriais por rexións.
B8.3.2. Confecciona e analiza gráficas e estatísticas que expliquen as producións industriais.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza gráficos e estatísticas para explicar as distintas producións industriais en España.
B8.4.1. Analiza e comenta paisaxes de espazos industriais.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza e comenta fotografías dalgunhas paisaxes transformadas ou degradadas polas distintas actividades industriais.
B8.5.1. Sinala nun mapa os asentamentos industriais máis importantes, distinguindo entre os sectores industriais.	<ul style="list-style-type: none"> • Localiza en varios mapas os asentamentos das diferentes ramas industriais e a porcentaxe de produción de cada rexión sobre o total da produción española.
B8.5.2. Localiza e describe as rexións industriais e os eixes de desenvolvemento industrial.	<ul style="list-style-type: none"> • Localiza nun mapa as rexións industriais e os eixes de desenvolvemento industrial.
B8.5.3. Describe os eixes ou focos de desenvolvemento industrial, e as súas perspectivas de futuro.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza mapas, gráficos e textos para describir os focos de desenvolvemento industrial en España e as súas perspectivas de futuro.
B8.6.1. Describe as políticas industriais da Unión Europea e a súa influencia nas españolas.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe a influencia da UE sobre a política industrial española para o fortalecemento do sector.

BLOQUE 9: O SECTOR SERVIZOS

ESTÁNDARE DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B9.1.1. Identifica as características do sector terciario español.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza gráficos, táboas e mapas para explicar as características do sector terciario en España.

B9.2.1. Explica a incidencia do sector servizos para a economía española.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta gráficos, táboas e mapas para valorar a importancia do sector terciario na economía española.
B9.3.1. Describe como se articulan os medios de comunicación máis importantes de España (ferrocarrís, estradas, portos e aeroportos).	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta gráficos e mapas temáticos para describir a distribución dos distintos medios de comunicación na península.
B9.3.2. Comenta sobre un mapa de transportes a transcendencia que este sector ten para articular o territorio.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta e comentan distintos mapas de transportes valorando a súa importancia para as comunicacións nacionais e internacionais.
B9.3.3. Describe e analiza mapas que reflictan un sistema de transporte determinado.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta e analiza distintos mapas que representan os diferentes sistemas de transporte en España.
B9.3.4. Distingue nun mapa os principais nodos de transporte español.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza distintos mapas para sinalar os principais nodos do transporte español.
B9.3.5. Resolve problemas formulados nun caso específico sobre vías de comunicación no noso país.	<ul style="list-style-type: none"> • Resolve distintos exercicios sobre as vías de comunicación en España.
B9.4.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento comercial.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta gráficos e estatísticas para explicar o desenvolvemento do comercio nacional e internacional.
B9.5.1. Analiza e explica as desigualdades do espazo turístico.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta un mapa e un gráfico para explicar a desigual distribución do turismo nas distintas provincias españolas.
B9.6.1. Comenta gráficas e estatísticas que expliquen o desenvolvemento turístico español.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza gráficos, táboas e mapas para explicar o desenvolvemento turístico español.
B9.6.2. Explica como articulan o territorio outras actividades terciarias.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta un mapa comentando como se distribúen os traballadores das empresas de servizos nas distintas provincias.
B9.6.3. Analiza e comenta imaxes do espazo destinado a transportes, comercial ou outras actividades do sector servizos.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza e comenta fotografías relacionadas cos transportes, e outras actividades do sector servizos.
B9.7.1. Confecciona esquemas para analizar a influencia do sector servizos na economía e no emprego en España, a	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza un texto e unha imaxe para explicar o impacto do turismo na paisaxe.

partir de imaxes que reflectan o seu impacto nunha paisaxe.	
---	--

BLOQUE 10. O ESPAZO URBANO

ESTÁNDARE DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta o plano dunha cidade seguindo unhas pautas dadas. • Analiza a evolución dunha cidade interpretando distintos planos históricos, para explicar a súa morfoloxía actual.
B1.5.1. Identifica nunha paisaxe as diferenzas entre paisaxe natural e cultural.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza planos e vistas aéreas dalgunhas cidades observando a influencia histórica e as pegadas artísticas e culturais do pasado.
B1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta gráficos, planos e mapas, e extrae datos concluíntes deles, de forma eficaz, que analiza e contrasta conforme aos obxectivos, expresando as características e os elementos principais do espazo xeográfico. • Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e presenta iniciativa na toma de decisións; mostra actitudes de cooperación, empatía e respecto en situacións de interacción social.
B10.1.1. Define cidade e achega exemplos.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica o concepto de cidade e os criterios cualitativos e cuantitativos que se utilizan para identificar os espazos urbanos.
B10.2.1. Analiza e explica o plano da cidade máis próxima ao lugar de residencia, ou a máis significativa.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta o plano dunha cidade seguindo unhas pautas dadas.
B10.3.1. Identifica as características do proceso de urbanización.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza o proceso de urbanización español identificando as súas características.
B10.3.2. Explica e propón exemplos de procesos de planificación urbana.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza e explica algúns procesos de planificación urbana de finais do século XIX en España.
B10.4.1. Sinala a influencia histórica no plano das cidades españolas.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza planos e vistas aéreas dalgunhas cidades observando a influencia histórica e as pegadas do pasado.

B10.4.2. Explica a morfoloxía urbana e sinala as partes dunha cidade sobre un plano desta.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta o plano dunha cidade explicando a súa morfoloxía e localizando as distintas partes que a compoñen.
B10.5.1. Comenta unha paisaxe urbana a partir dunha fonte gráfica.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza unha fotografía aérea de Salamanca para identificar algunhas pegadas do pasado.
B10.5.2. Selecciona e analiza imaxes que expliquen a morfoloxía e a estrutura urbana dunha cidade coñecida.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza a evolución da cidade de Zaragoza interpretando distintos planos históricos, para explicar a súa morfoloxía actual.
B10.6.1. Explica a xerarquización urbana española.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta mapas e textos para explicar a xerarquización urbana española.
B10.7.1. Describe e analiza as influencias mutuas entre a cidade e o espazo que a rodea.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta mapas e textos para explicar a relación entre as condicións físicas e a ordenación do territorio.
B10.8.1. Selecciona e analiza novas xornalísticas que amosen a configuración e a problemática do sistema urbano español.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecciona información de Internet para analizar certos aspectos dos espazos urbanos de Galicia.

BLOQUE 11. FORMAS DE ORGANIZACIÓN TERRITORIAL

ESTÁNDARE DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza un corema.
B1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta gráficos, planos e mapas, e extrae datos concluíntes deles, de forma eficaz, que analiza e contrasta conforme aos obxectivos, expresando as características e os elementos principais do espazo xeográfico. • Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e presenta iniciativa na toma de decisións; mostra actitudes de cooperación, empatía e respecto en situacións de interacción social.
B11.1.1. Localiza e explica nun mapa a organización territorial española, partindo do concello e da comunidade autónoma.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza mapas, táboas e textos para explicar a organización político-administrativa actual de España.

B11.2.1. Explica a ordenación territorial española a partir de mapas históricos e actuais.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta e compara mapas históricos e actuais para explicar a ordenación territorial española.
B11.2.2. Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século xx.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica os trazos máis importantes da ordenación territorial establecida na Constitución española vixente na actualidade.
B11.2.3. Compara a ordenación territorial actual e a da primeira metade do século xx.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza dous mapas para comparar a ordenación territorial actual coa da época franquista.
B11.2.4. Distingue e enumera as comunidades autónomas, as principais cidades en cada unha e os países fronteirizos de España.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza unha ficha completa con mapas, gráficos táboas e información escrita sobre o medio físico, a poboación, as cidades e as actividades económicas de cada unha das autonomías españolas. • Elabora un esquema sobre Galicia que recolla as súas características, a poboación, as cidades e as súas actividades económicas.
B11.3.1. Enumera os desequilibrios e os contrastes territoriais existentes na organización territorial española.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe os contrastes e os desequilibrios territoriais existentes entre as distintas autonomías españolas.
B11.4.1. Explica as políticas territoriais que practican as comunidades autónomas en aspectos concretos.	<ul style="list-style-type: none"> • Explica as políticas rexionais de cohesión para as autonomías que desenvolve o Estado español co apoio da UE.
B11.5.1. Distingue os símbolos que diferencian as comunidades autónomas.	<ul style="list-style-type: none"> • Describe a bandeira de Galicia e explica a orixe e o significado das cores e dos elementos que aparecen nela.
B11.5.2. Explica razonadamente os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas.	<ul style="list-style-type: none"> • Selecciona e analiza información de distintas fontes para explicar os trazos esenciais das políticas territoriais autonómicas.

BLOQUE 12. ESPAÑA EN EUROPA E NO MUNDO

ESTÁNDARE DE APRENDIZAXE	GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 50%
B1.3.1. Utiliza adecuadamente as ferramentas características da ciencia xeográfica.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza un corema.
B1.6.1. Analiza e extrae conclusións da observación dun plano e dun mapa, comentando as características do espazo xeográfico.	<ul style="list-style-type: none"> • Observa e interpreta gráficos e mapas, e extrae datos concluíntes deles, de forma eficaz, que analiza e contrasta conforme aos obxectivos, expresando as características e os elementos principais do espazo xeográfico.

	<ul style="list-style-type: none"> • Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e presenta iniciativa na toma de decisións; mostra actitudes de cooperación, empatía e respecto en situacións de interacción social.
B12.1.1. Localiza nun mapa as grandes áreas xeoeconómicas e sinala aquelas coas que España ten máis relación.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta mapas de Europa e do mundo para localizar as grandes áreas xeoeconómicas, sinalando aquelas coas que España ten máis relación.
B12.1.2. Identifica aspectos salientables de España na situación mundial.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta mapas e gráficos para identificar aspectos relevantes de España na situación mundial.
B12.1.3. Localiza a situación española entre as grandes áreas xeoeconómicas mundiais.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza gráficos e mapas para describir a situación de España entre as grandes economías mundiais.
B12.2.1. Explica a posición de España na Unión Europea.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza imaxes e mapas para describir o medio físico europeo relacionando a península ibérica co resto do continente. • Analiza gráficos e mapas para describir a posición de España na Unión Europea.
B12.3.1. Extrae conclusións das medidas que a Unión Europea toma en política rexional e de cohesión territorial que afectan a España.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza gráficos e textos para comprender a política rexional e os fondos estruturais da UE que afectan a España.
B12.3.2. Comenta novas xornalísticas ou textos que explican a posición de España na Unión Europea.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreta e compara gráficos para analizar a competitividade da economía española na UE. • Consulta distintas páxinas de Internet buscando información para escribir un informe sobre financiamento europeo para España.
B12.4.1. Identifica e describe os trazos da globalización con exemplificacións que afecten a España.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza mapas, gráficos e textos para describir os trazos da globalización que afectan a España.
B12.6.1. Explica as repercusións da inclusión de España en espazos xeopolíticos e socioeconómicos continentais e mundiais a partir de distintas fontes de información xeográfica.	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza gráficos e textos para describir a posición de España nas áreas socioeconómicas e xeopolíticas mundiais.

Procedementos e Instrumentos de avaliación

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado de bacharelato será continua e diferenciada, terá un carácter formativo e será un instrumento para a mellora tanto dos procesos de ensino como dos procesos de aprendizaxe.

Na materia de Xeografía usaranse os seguintes instrumentos de avaliación, sen prexuízo de que se podan utilizar outros que o/a profesor/a estime oportunos dependendo das actividades propostas:

- Probas escritas: como mínimo dúas probas escritas trimestrais referentes aos criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe correspondentes. Considérase superadas positivamente as probas cando a media ponderada das probas chegue ao cinco. Non se realizará media si algunha das probas non acada unha nota mínima de tres. No caso de non superar as probas escritas, o profesor pode realizar, no momento que determine, unha proba de recuperación das probas non superadas.
- Observación e valoración do traballo da clase e das tarefas a realizar na casa, a participación, a actitude cara a materia e os compañeiros e outras actividades que considere o profesor (traballos de ampliación, caderno, actividades extraescolares, plan lector).

Criterios de cualificación e de promoción da materia

En canto a **criterios de cualificación**:

- O 20% da nota se dedicará á valoración do traballo do alumnado e das tarefas de ampliación, incluído o plan lector. Todo quedará reflectido nos rexistros do profesorado, sexa no caderno do profesor ou con copia.
- O 80% da nota será para valorar os exames. En calquera caso, o comportamento desleal na realización dun traballo ou dun exame (copiar, cambiar os folios do exame, recibir información por medios externos, ou calquera método desleal) será puntuado cun 0. Tamén se terá en conta unha correcta expresión e redacción.

Considérase que un alumno acada os obxectivos marcados na materia para a súa promoción cando consegue unha nota mínima dun 5 na avaliación ordinaria. Esta nota obterase do cálculo da media aritmética das tres avaliacións.

En caso de non acadar a avaliación positiva, o profesorado realizará unha proba final, onde o alumno deberá mostrar a consecución dos estándares de aprendizaxe mínimos da materia. De non superala contará a mellor nota posible (a media das avaliacións ou a desta proba). O alumnado suspenso poderá realizar unha proba extraordinaria, sempre e cando non haxa modificacións legais a través das autoridades educativas.

Na proba extraordinaria o exame será o mesmo para todos os grupos do mesmo nivel de acordo coa normativa legal vixente, e será necesario acadar unha nota mínima dun 5 para aprobar a materia.